

**UCHWAŁA NR XXIV/120/2025
RADY MIASTA LUBAŃ**

z dnia 28 października 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata
2026-2035**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214) Rada Miasta Lubań uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026 - 2035 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubań.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta

Marek Kardela

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych

Gminy Miejskiej Lubań

na lata 2026-2035

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów.....	5
Wprowadzenie.....	7
Metodologia opracowania Strategii	9
Podstawy prawne	11
Spójność z dokumentami strategicznymi	13
Dokumenty krajowe.....	13
Dokumenty regionalne.....	14
Metodologia badań.....	15
Cele i problematyka procesu badawczego	15
Próba badawcza	16
Metody i techniki badawcze	16
Charakterystyka Gminy Miejskiej Lubań.....	20
Położenie.....	20
Sytuacja demograficzna	21
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza.....	24
Edukacja i wychowanie	27
Kultura, sport i rekreacja	30
Opieka zdrowotna.....	35
Bezpieczeństwo publiczne	36
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	37
Gminny system pomocy społecznej.....	40
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	44
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy miejskiej Lubań	45
Struktura badanej próby.....	45
Problemy społeczne	47
Rynek pracy.....	48
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	50
Sytuacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych.....	51

Zdrowie psychiczne.....	54
Problemy natury behawioralnej	55
Problem alkoholowy	58
Problem nikotynowy.....	60
Problem narkotykowy.....	61
Problem przemocy.....	63
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy miejskiej Lubań	68
Struktura badanej próby.....	68
Problem alkoholowy	70
Problem nikotynowy.....	71
Problem narkotykowy.....	72
Problem przemocy.....	75
Korzystanie z urządzeń elektronicznych	80
Uczestnictwo w grach hazardowych.....	81
Zdrowie psychiczne.....	82
Zaburzenia odżywiania	83
Sytuacja społeczna Gminy Miejskiej Lubań	85
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	85
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:	90
Wsparcie osób z niepełnosprawnością.....	91
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:	94
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:	95
Zdrowie psychiczne.....	96
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:	97
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:	98
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.....	99
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:	104
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:	106
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	109
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:	117
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:	118

Aktywność i integracja społeczna seniorów	119
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:.....	123
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:	124
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	124
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:.....	128
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:	128
Wsparcie osób z problemem ubóstwa i w kryzysie bezdomności.....	129
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:.....	132
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:	132
Część programowa.....	133
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	134
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	135
Cel strategiczny I. Kompleksowe wsparcie rodzin, w szczególności tych doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, poprzez rozwój systemowych form pomocy, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz integrację działań instytucji lokalnych.	136
Cel strategiczny II. Tworzenie spójnej, dostępnej i włączającej polityki społecznej wobec seniorów oraz osób z niepełno-sprawnościami, wspierającej ich samodzielność, aktywność i pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.....	140
Cel strategiczny III. Systemowe przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez rozwój kompleksowych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, a także zapewnienie skutecznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.	145
Cel strategiczny IV. Ograniczanie problemu uzależnień poprzez skoordynowane działania profilaktyczne, terapeutyczne i interwencyjne, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz osób z grup ryzyka.	149
Cel strategiczny V. Budowanie systemu wsparcia zdrowia psychicznego mieszkańców poprzez rozwój lokalnej infrastruktury, zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy oraz działania edukacyjne promujące dobrostan psychiczny i przeciwdziałające stygmatyzacji.....	153
Cel strategiczny VI. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ekonomicznemu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców, rozwój usług wspierających	

zatrudnienie oraz wzmocnienie lokalnych inicjatyw na rzecz równości szans i samodzielności.....	155
Ramy finansowe Strategii	157
System wdrażania Strategii.....	159
System aktualizacji Strategii	160
Komunikacja społeczna i promocja Strategii	160
Monitoring i ewaluacja	161
Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	167
Bibliografia	169
Spis rysunków, tabel i wykresów	171
Spis rysunków	171
Spis tabel.....	171
Spis wykresów.....	173

WYKAZ SKRÓTÓW

b.d. – brak danych

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CAL – centrum aktywności lokalnej

CIS – centrum integracji społecznej

DPS – dom pomocy społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KIS – klub integracji społecznej

KPP – Komenda Powiatowa Policji

KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

LKS – Lubański Klub Seniora

ŁCR – Łużyckie Centrum Rozwoju

MDK – Miejski Dom Kultury

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OWD – Ośrodek Wsparcia Dziennego

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PES – Podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PK – Punkt Konsultacyjny dla Osób i Rodzin z Problemem Uzależnienia oraz
Przeciwdziałania Przemocy w Lubaniu

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

pp. – punkt procentowy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

SM – Straż Miejska

ŚDS – środowiskowy dom samopomocy

UM – Urząd Miasta

UTW – Uniwersytet Trzeciego Wieku

WTZ – warsztat terapii zajęciowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych oraz powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, niktynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji². Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

---

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych, [w:] Badania problemów społecznych 2, pod red. J. Kwaśniewskiego, Prace Katedry Socjologii Norm, Dewiacji i Kontroli Społecznej IPSIR UW, T. VIII, Warszawa 2006, s. 7

² E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia³ jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia służyć będzie osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 zawiera kilka części, w tym charakterystykę Gminy⁴ oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,

³Każdorazowo, gdy w dokumencie pojawi się określenie „Strategia”, oznacza ono „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035”.

⁴ Każdorazowo, gdy w dokumencie pojawi się określenie „Gmina”, oznacza ono „Gminę Miejską Lubań”.

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli m.in. na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak program współpracy z organizacjami pozarządowymi, program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, program wspierania rodziny, czy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie przeprowadzonej analizy strategicznej, możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych. Identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących skalę ich oddziaływania zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: Opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurystyczną do opracowania niniejszej Strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,

8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,

13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej, zawartymi w dokumentach strategicznych, realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio-

i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035r.),
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznym wobec Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 są: **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030** oraz **Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030**. Na poziomie lokalnym, dokumentami nadrzędnymi są: **Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030**.

METODOLOGIA BADAŃ

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i pozarządowym odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców oraz przedstawicieli kluczowych instytucji, organizacji działających w obszarze szeroko pojętej polityki społecznej. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia oraz potrzeby mieszkańców.

W związku z powyższym, przed przystąpieniem do opracowania Strategii w 2025 roku wśród mieszkańców gminy miejskiej Lubań przeprowadzone zostały badania, mające na celu zidentyfikowanie problemów społecznych występujących w społeczności lokalnej, rozpoznanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe, określenie skali oraz zakresu występujących problemów społecznych oraz pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków. Najważniejsze wnioski z badań zostały przedstawione w odpowiednich obszarach diagnozy sytuacji społecznej. Rozdział ten poświęcony jest zagadnieniom związanym z procesem badawczym, formułowaniem problematyki badania, próbą badawczą oraz doбором metod służących odpowiedzi na pytania składające się na problematykę.

Cele i problematyka procesu badawczego

Głównym celem podjętych badań było rozpoznanie skali oraz charakteru problemów społecznych występujących na terenie gminy miejskiej Lubań. Szczegółowe cele obejmowały:

- rozpoznanie problemów występujących wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców,
- wskazanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenie skali oraz zakresu występujących problemów,

- ukazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Próba badawcza

Jednym z elementów poprzedzających realizację badań jest dobór próby badawczej. Badana zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby kierowano się tym jaki jest cel badań. Przy realizacji badań ilościowych zastosowano losowy dobór próby, gwarantujący każdej jednostce z populacji generalnej równą szansę wzięcia udziału w badaniu.

Badanie zostało zrealizowane na reprezentatywnej próbie osób. Wartością niniejszego projektu badawczego jest fakt, że wzięły w nim udział różne grupy społeczne, co miało na celu dogłębne poznanie badanych zjawisk. Badaniem objęci zostali dorośli mieszkańcy gminy miejskiej Lubań (powyżej 18 roku życia) oraz dzieci i młodzież (między 10 a 15 rokiem życia) uczęszczające do szkół podstawowych, funkcjonujących na terenie Gminy. Łącznie 475 osób.

Metody i techniki badawcze

Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁵. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”, „dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać do całej populacji. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest

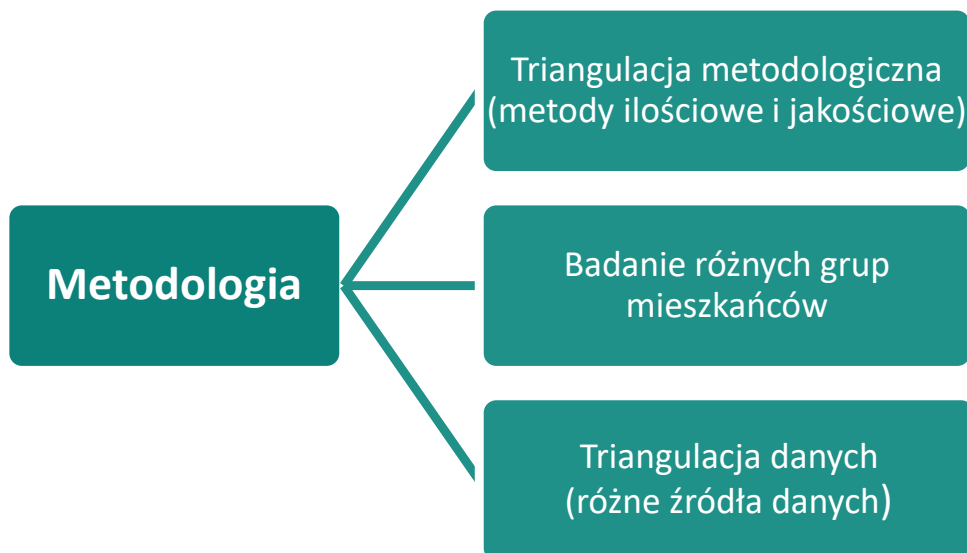
⁵ Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60

na większą skalę, niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację⁶.

W badaniu zastosowano triangulację metodologiczną, która polega na wykorzystaniu kilku metod badawczych w jednym projekcie. Zbieranie informacji przy wykorzystaniu różnych technik badawczych sprzyja poprawie rzetelności badań, trafności wnioskowania i weryfikacji już zebranych informacji. Poprzez pozyskanie informacji zebranych różnymi sposobami można spojrzeć na dane zjawisko z wielu punktów widzenia. Oprócz tego w projekcie zastosowano triangulację danych polegającą na użyciu danych z różnych źródeł (np. zebranych w różnych przedziałach czasowych, czy też od różnych odbiorców).

Rysunek 1. Informacje dotyczące metodologii badawczej

Źródło: opracowanie własne

Badanie wśród dorosłych mieszkańców (powyżej 18 roku życia), jak i dzieci oraz młodzieży przeprowadzone zostało przy wykorzystaniu metody ilościowej. W przypadku najmłodszych mieszkańców Gminy, zastosowano technikę CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview*), zakładającą prowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Dzięki tej technice i specjalnie do tego przygotowanej platformie internetowej, możliwe było zrealizowanie badania na dużej grupie respondentów, przy zachowaniu pełnej anonimowości badania. Badanie wśród

⁶ Przewłocka J., CAWI - specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju, s. 97.

dzieci i młodzieży zostało przeprowadzone w trzech szkołach podstawowych, znajdujących się na terenie gminy miejskiej Lubań, za zgodą i przy wsparciu dyrekcji placówek. W przypadku badania dorosłych mieszkańców, zostało ono przeprowadzone za pomocą techniki PAPI (ang. *Paper and Pen Personal Interview*), polegającej na zbieraniu danych przez ankietera przeprowadzającego wywiad bezpośredni z respondentem i zapisywaniu odpowiedzi na papierowym kwestionariuszu. Ankieter zrealizował badanie na terenie gminy miejskiej Lubań.

W celu pogłębienia problematyki dotyczącej sytuacji społecznej gminy miejskiej Lubań, zdecydowano się również na przeprowadzenie warsztatu strategicznego w lipcu 2025 roku, który jest sprawdzonym narzędziem służącym partycypacji społecznej i polega na wspólnej dyskusji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, szkół oraz innych podmiotów będących zaangażowanymi w realizację Strategii, prowadzonej przez moderatora. Spotkanie odbyło się w formie stacjonarnej i było pomocne w wyznaczeniu długoterminowych celów, misji i wizji Strategii. W warsztatach nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejskiej Lubań brali udział przedstawiciele:

1. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
2. Zespołu Interdyscyplinarnego
3. Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Pełnomocnik Burmistrza do spraw uzależnień i patologii społecznej
5. Urzędu Miasta Lubań
6. Ośrodka Wsparcia Dziennego
7. Szkoły Podstawowej Nr 1
8. Szkoły Podstawowej Nr 2
9. Szkoły Podstawowej Nr 4
10. Przedszkola nr 1
11. Przedszkola nr 3
12. Przedszkola nr 5
13. Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej
14. Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
15. Miejskiego Domu Kultury
16. Łużyckiego Centrum Rozwoju.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również analizę danych zastanych (ang. desk research), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie gminy miejskiej Lubań.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 2%).

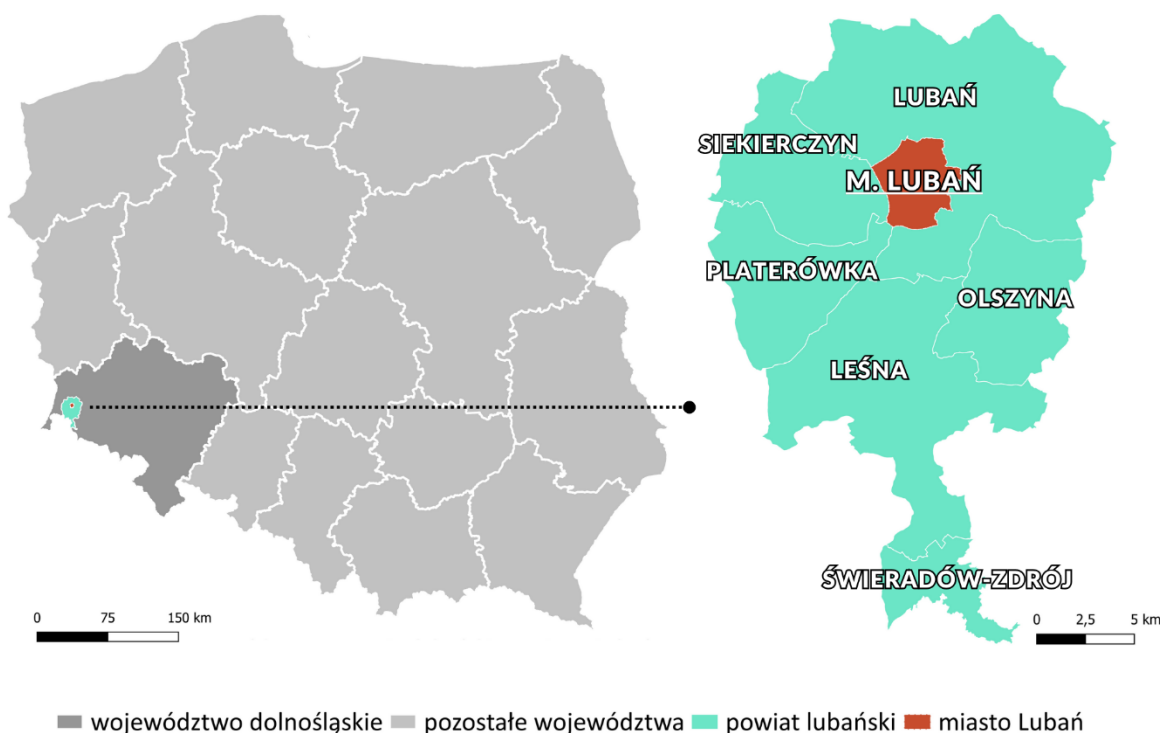

CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ LUBAŃ

Położenie

Lubań to gmina miejska, położona w województwie dolnośląskim, w środkowo-północnej części powiatu lubańskiego. Stanowi siedzibę administracyjną powiatu lubańskiego oraz gminy wiejskiej Lubań, której nie jest częścią, będąc odrębną gminą miejską. Powierzchnia Gminy obejmuje 16,12 km², co stanowi 3,76% powierzchni Powiatu. Niemal połowę całego obszaru gminy miejskiej Lubań zajmują użytki rolne (48%), z kolei tereny leśne stanowią zaledwie 3% powierzchni.

Rysunek 2. Położenie gminy miejskiej Lubań na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

Pod względem geograficznym Gmina położona jest w dolinie rzeki Kwisy, na pograniczu dwóch historycznych krain: Górnych Łużyc i Dolnego Śląska. Znajduje się także w pobliżu przejść granicznych z Niemcami oraz Czechami, oddalonych o około 20 km. Ze względu na położenie, Lubań jest ważnym węzłem turystyczno-handlowym.

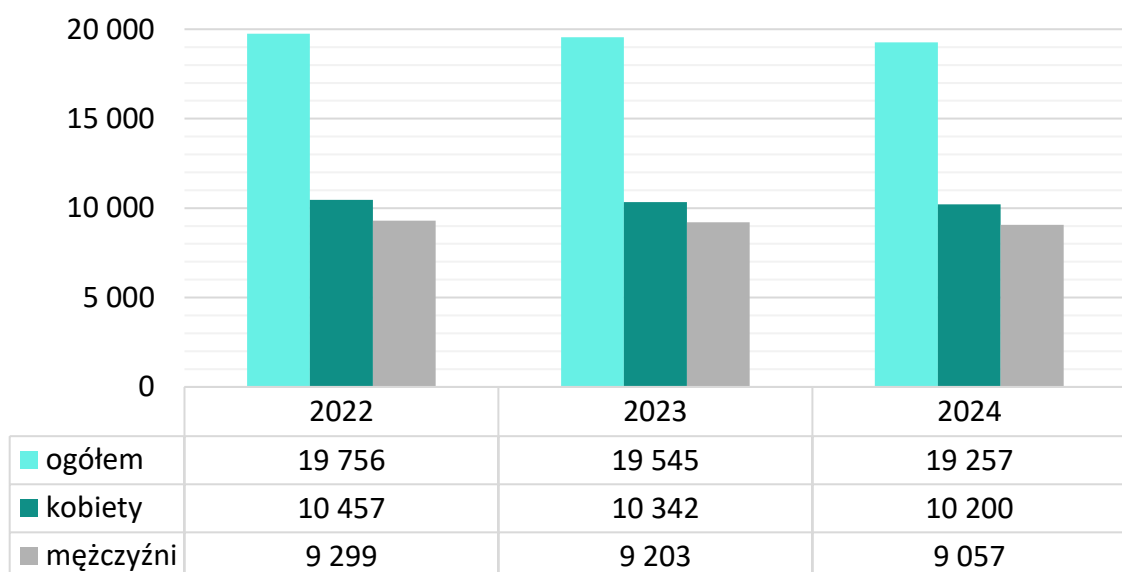

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę miejską Lubań w 2024 roku zamieszkiwało 19 257 osób (stan na 31 grudnia). Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba mieszkańców przyjmowała tendencję spadkową – w 2024 roku w stosunku do roku 2022 odnotowano spadek na poziomie 2,5%. Dysproporcja mieszkańców ze względu na płeć była nieznaczna, gdyż w 2024 roku gminę miejską Lubań zamieszkiwało łącznie 10 200 kobiet, które stanowiły 53,0% ogólnej liczby ludności oraz 9 057 mężczyzn, których udział w populacji był niższy i wyniósł 47,0%. Współczynnik feminizacji w Gminie w 2024 roku wyniósł 112, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 112 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy miejskiej Lubań z podziałem na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie miejskiej Lubań w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -7,8 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą i jednocześnie mniej korzystną wartość niż odnotowaną w przypadku powiatu lubańskiego (-6,7), województwa dolnośląskiego (-5,0) i całego kraju (-4,2). Na przełomie lat 2022-2024 w Gminie obserwowano wahania wartości współczynnika, a najniższą wartość odnotowano w roku 2023 (-7,9). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie miejskiej Lubań w porównaniu do powiatu lubańskiego, województwa dolnośląskiego i kraju na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina miejska Lubań	-7,5	-7,9	-7,8
powiat lubański	-6,9	-6,8	-6,7
województwo dolnośląskie	-4,6	-4,4	-5,0
Polska	-3,8	-3,6	-4,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Struktura ludności w gminie miejskiej Lubań według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 14,2% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia,
- 55,7% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- 30,1% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Kolejna tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie miejskiej Lubań. Na przestrzeni lat 2022-2024 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przyjmował tendencję spadkową – różnica pomiędzy rokiem 2022 a 2024 wyniosła kolejno 0,5 pp. i 0,9 pp. Udział osób w wieku poprodukcyjnym ulegał systematycznemu wzrostowi, który w omawianym okresie wyniósł 1,5 pp.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	14,7	14,5	14,2
wiek produkcyjny	56,6	56,2	55,7
wiek poprodukcyjny	28,6	29,3	30,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym przyjmował w 2024 roku w gminie miejskiej Lubań wartość 14,2%, tj. niższą względem powiatu lubańskiego (o 1,3 pp.), województwa dolnośląskiego (o 2,8 pp.) oraz Polski (o 3,8 pp.). W przypadku ludności w wieku produkcyjnym, najwyższy odsetek zaobserwowano na terenie województwa (58,3%), z kolei najniższy w Gminie (55,7%). W 2024 roku ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła najniższy odsetek w przypadku województwa dolnośląskiego (24,7%), a najwyższy ma terenie gminy miejskiej Lubań (30,1%), co świadczy o bardziej zaawansowanym zjawisku starzejącego się społeczeństwa w Gminie, względem pozostałych jednostek.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie miejskiej Lubań, powiecie lubańskim, województwie dolnośląskim i kraju w 2024 roku (w procentach)

wyszczególnienie	gmina	powiat	województwo	kraj
wiek przedprodukcyjny	14,2	15,5	17,0	18,0
wiek produkcyjny	55,7	57,8	58,3	58,2
wiek poprodukcyjny	30,1	26,7	24,7	23,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

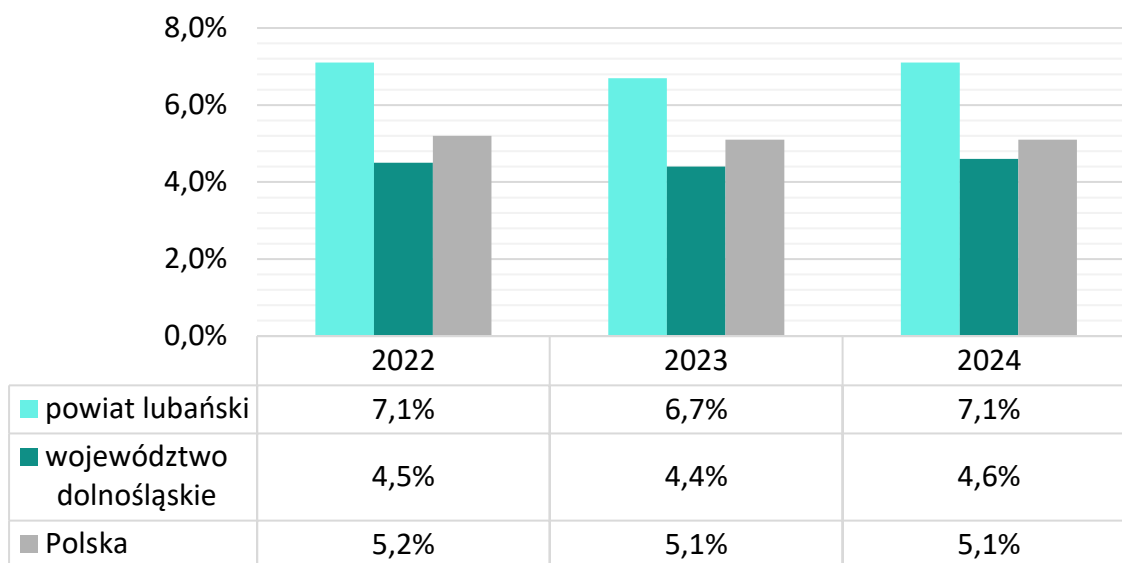

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach, stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, wobec czego zaprezentowano dane powiatowe.

W 2024 roku stopa bezrobocia w powiecie lubańskim wynosiła 7,1%, a więc była wyższa od stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim (4,6%) oraz w całym kraju (5,1%). W latach 2022-2024 wskaźnik ten w powiecie ulegał nieznacznym wahaniom, jednakże w roku 2022 i 2024 utrzymywał się na stałym poziomie. W przypadku województwa dolnośląskiego oraz Polski, stopa bezrobocia w omawianym okresie również przyjmowała względnie stałe wartości. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie lubańskim, województwie dolnośląskim oraz Polsce w latach 2022-2024 (stan na koniec roku, w procentach)

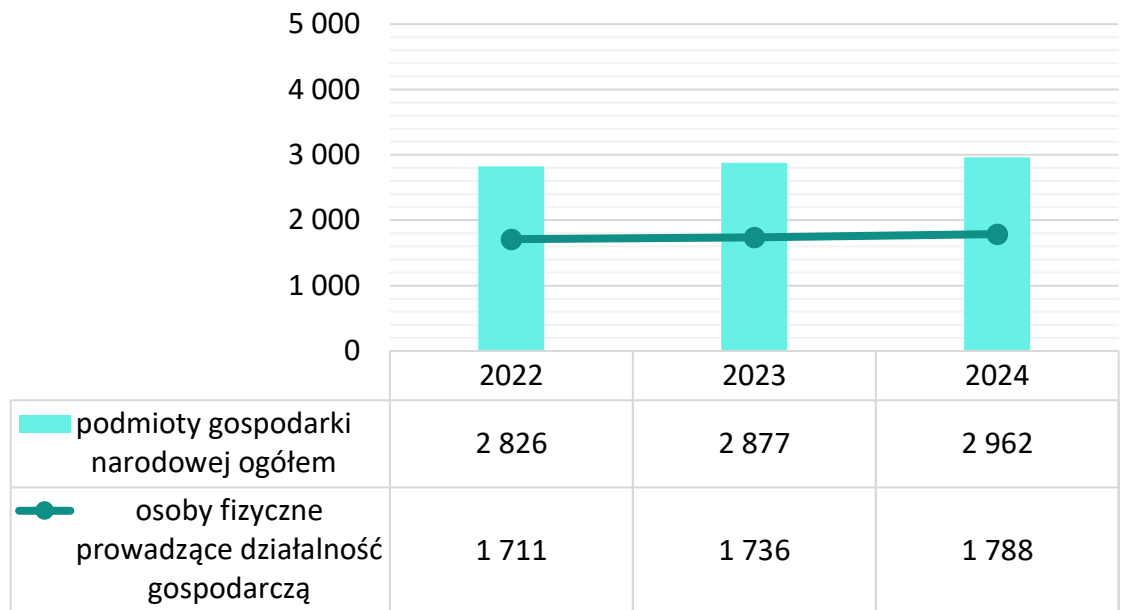
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie miejskiej Lubań na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były łącznie 2 962 podmioty gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w liczbie 1 788 (60,4%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach

poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie miejskiej Lubań ulegała systematycznemu wzrostowi, przy jednoczesnym wzroście udziału osób fizycznych w liczbie podmiotów ogółem.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność na terenie gminy miejskiej Lubań w latach 2022-2024

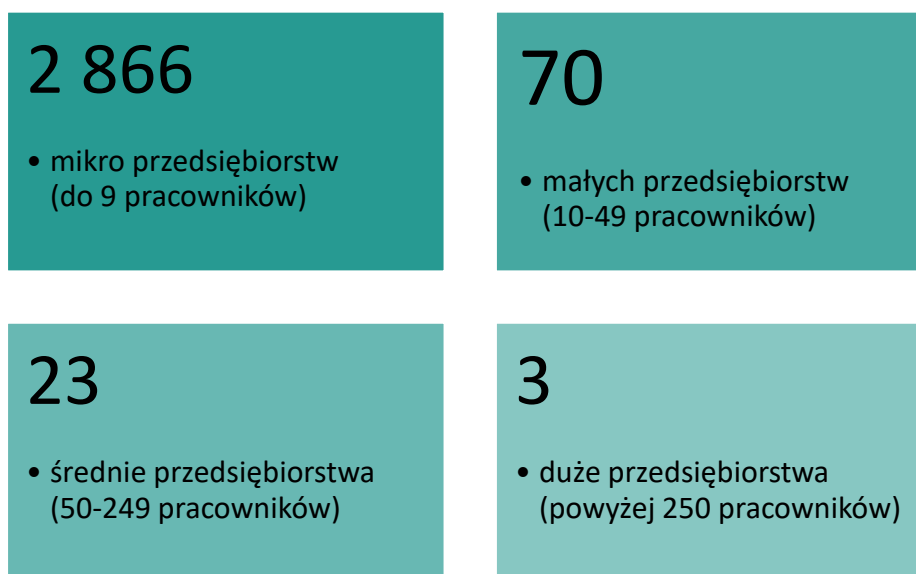

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w 2024 roku na terenie gminy miejskiej Lubań według klas wielkości, to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – było ich 2 866 (stan na koniec roku), z kolei małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników było w Gminie 70. W omawianym roku działalność prowadziły także 23 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające więcej niż 49 pracowników oraz 3 duże przedsiębiorstwa z liczbą pracowników przekraczającą 250 osób.

Rysunek 3. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy miejskiej Lubań według poszczególnych klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

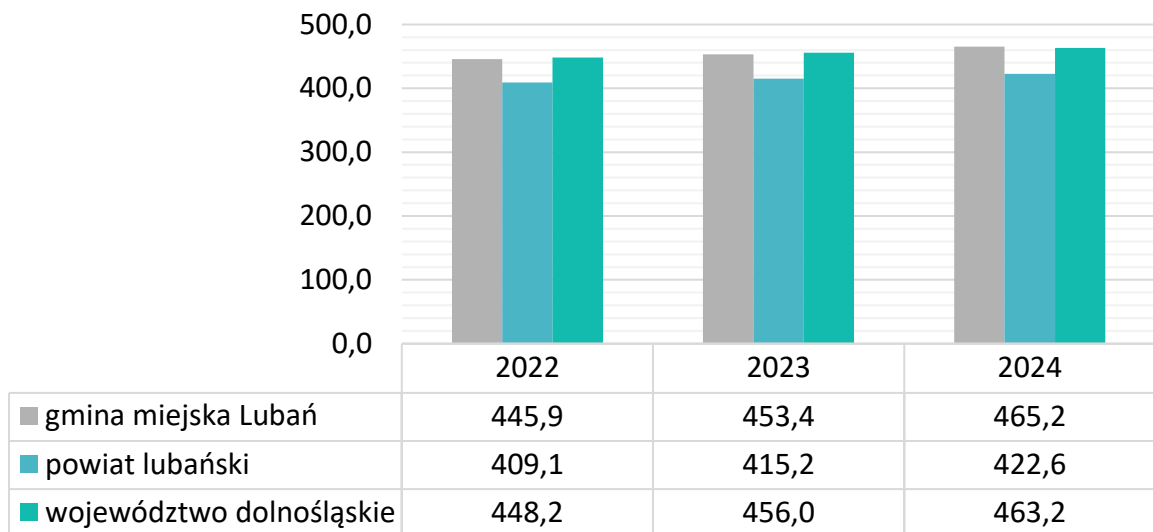

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadająca na 1 000 mieszkańców w gminie miejskiej Lubań w 2024 roku wyniosła 465,2 i tym samym była wyższa od liczby odnotowanej w całym powiecie lubańskim (422,6) i województwie dolnośląskim (463,2). Świadczy to o korzystniejszej sytuacji na rynku mieszkaniowym na terenie Gminy, względem Powiatu i Województwa. Można zauważyć, że w latach 2022-2024 liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie systematycznie wzrastała. Takie same tendencje zaobserwowano zarówno w przypadku Powiatu, jak i Województwa.

Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w gminie miejskiej Lubań na tle powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Edukacja i wychowanie

Gminy w ramach swojej ustawowej działalności są podmiotem odpowiedzialnym za organizację publicznych placówek oświatowych, funkcjonujących na ich terenie. W 2024 roku gmina miejska Lubań była organem prowadzącym dla 3 przedszkoli publicznych, oraz 3 szkół podstawowych. Należały do nich:

- Przedszkole Miejskie Nr 1 w Lubaniu,
- Przedszkole Miejskie Nr 3 w Lubaniu,
- Przedszkole Miejskie Nr 5 w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Europejskich Dróg Św. Jakuba w Lubaniu,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kawalerów orderu Uśmiechu w Lubaniu.

Na terenie Gminy działalność prowadzą także Państwowa Szkoła Muzyczna I st. im. Oskara Kolberga w Lubaniu, niepubliczne przedszkola i szkoły ponadpodstawowe oraz szkoła specjalna i szkoły ponadpodstawowe będące jednostkami organizacyjnymi Powiatu Lubańskiego, tj.:

- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im Adama Mickiewicza w Lubaniu,
- Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących im. Kombatantów Ziemi Lubańskiej w Lubaniu,
- Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych w Lubaniu,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaniu⁷.

W roku 2024 łączna liczba wychowanków szkół podstawowych w gminie miejskiej Lubań kształtowała się na poziomie 1 563 osób. W przypadku nauczania przedszkolnego, w omawianym roku objęto nim 352 dzieci, z kolei do szkół ponadpodstawowych uczęszczało wówczas 1 819 osób. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba dzieci w wieku przedszkolnym oraz liczba uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy, ulegała wahaniom. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 5. Liczba osób uczęszczających do publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie gminy miejskiej Lubań w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
nauczanie przedszkolne	352	347	352
nauczanie podstawowe	1 576	1 455	1 563
nauczanie ponadpodstawowe	1 637	1 975	1 819

Źródło: Raport o stanie Miasta Lubań za rok 2022, 2023 i 2024

Zadania gminy w zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy realizuje **Żłobek Miejski w Lubaniu**, będący gminną jednostką organizacyjną. W 2023 i w 2024 roku do 2 oddziałów funkcjonujących w placówce uczęszczało 55 dzieci, które były objęte opieką 8 opiekunów. W gminie miejskiej Lubań funkcjonują również żłobki niepubliczne, a także świadczone jest systemowe wsparcie finansowe dla rodziców.

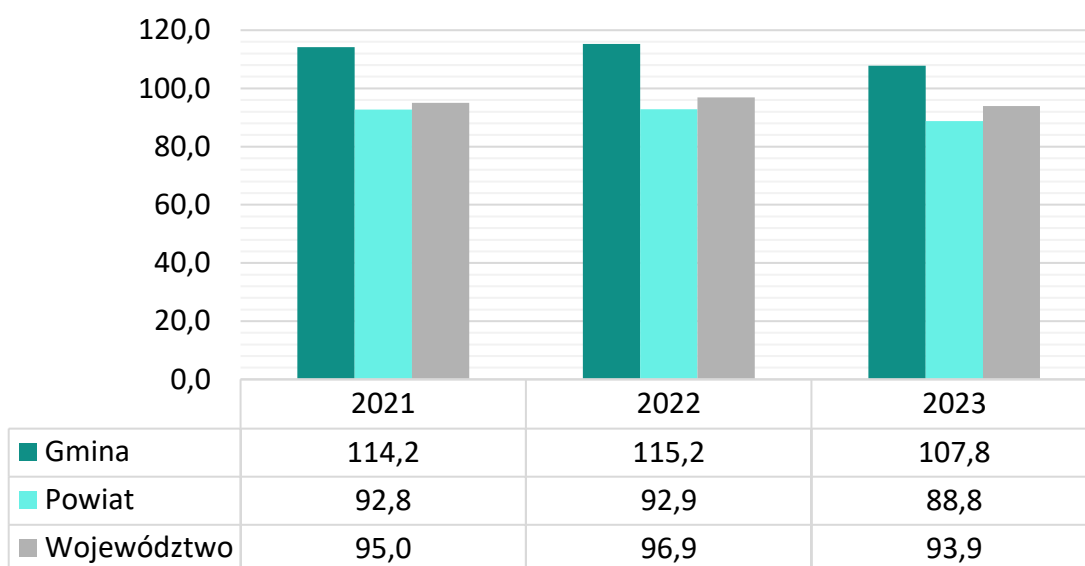
Współczynnik skolaryzacji to jeden z dwóch podstawowych wskaźników służących badaniu poziomu edukacji. Definiowany jest jako stosunek liczby osób uczących się, do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia: 7-15 lat – szkoła podstawowa, 15-19 lat – szkoła średnia/zawodowa, 19-24 lata – szkoła wyższa. Wskaźnik ten osiąga najwyższą wartość w przypadku szkół podstawowych, gdzie wynosi prawie 100,0%, natomiast w miarę przechodzenia

⁷ <https://luban.pl> [dostęp: 22.07.2025r.]

do następnych etapów kształcenia, ulega zmniejszeniu. W 2023 roku w gminie miejskiej Lubań wyniósł on 107,8%, co oznacza, że w porównaniu do 2021 roku uległ zmniejszeniu o 6,4 pp. Ten sam współczynnik dla powiatu lubańskiego oraz województwa dolnośląskiego na przestrzeni lat 2021-2023 kształtował się na znacznie niższym poziomie, niż miało to miejsce na terenie Gminy.

Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy miejskiej Lubań, powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego na przestrzeni lat 2021-2023 (w procentach)⁸

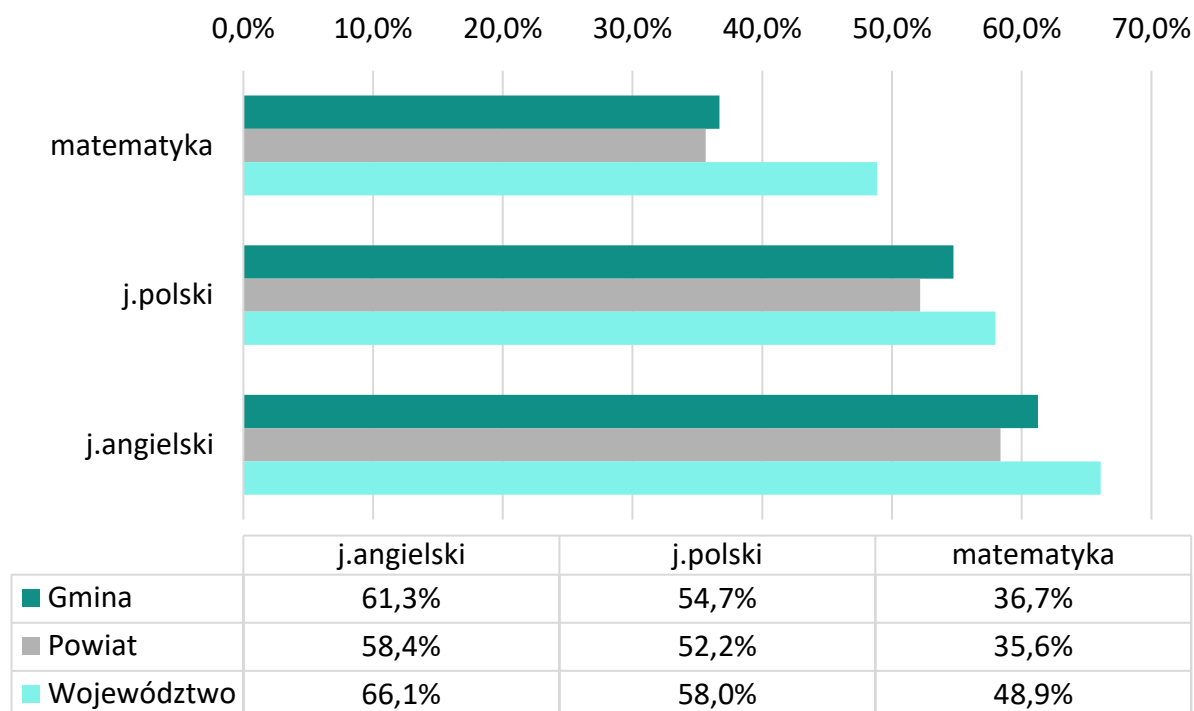

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały uśrednione wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy miejskiej Lubań, powiatu poznańskiego i województwa wielkopolskiego. Można zauważyć, że uczniowie z terenu Gminy każdorazowo uzyskali wyższe wyniki niż wychowankowie szkół z całego Powiatu, z kolei względem młodzieży z województwa dolnośląskiego wypadli gorzej w przypadku każdej części egzaminu. Uczniowie z gminy miejskiej Lubań najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka angielskiego, osiągając średnią 61,3%, z kolei najstarsze rezultaty uzyskali w przypadku egzaminu z matematyki (36,7%). Szczegółowe wyniki przedstawia kolejny wykres.

⁸ Wykres prezentuje dane zgodne ze stanem opublikowanym przez GUS na moment przygotowania dokumentu

Wykres 6. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu gminy miejskiej Lubań, powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego w 2024 roku (w procentach)

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl>

Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalna na terenie Gminy koncentruje się głównie w **Miejskim Domu Kultury w Lubaniu**, który jest samorządową instytucją kultury o charakterze publicznym, prowadzoną przez Gminę Miejską Lubań. Zgodnie ze statutem, celem placówki jest realizacja zadań własnych Gminy Miejskiej Lubań w zakresie działalności kulturalnej polegającej na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury oraz pozyskiwanie i przygotowywanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz jej współtworzenia. Działalność placówki koncentruje się przede wszystkim w siedzibie MDK, w której dostępne są następujące przestrzenie:

- sala widowiskowa,
- sala lustrzana,
- sala baletowa,
- kawiarenka,
- sale prób instrumentalno- wokalnych,

- scena plenerowa.

Ponadto, wydarzenia i przedsięwzięcia realizowane są również w Amfiteatrze, przy ul. Aleja Kombatantów w Lubaniu.

W 2024 roku, jak i w latach poprzednich MDK był organizatorem i współorganizatorem imprez i wydarzeń integrujących społeczność lokalną. Poza cyklicznie organizowanymi wydarzeniami, placówka posiada także stałą ofertę zajęć:

- wokalne: Mała Estrada, Młoda Estrada, Estrada Lubańska,
- balet, rytmika i podstawy baletu,
- taniec nowoczesny i hip hop,
- rysunek i malarstwo dla dzieci,
- zajęcia z gliny i plasteliny,
- nauki gry na instrumentach (gitara, perkusja),
- zajęcia kreatywne dla maluchów,
- joga i joga dla seniorów,
- pilates,
- tabata.

Realizowane są także zajęcia z szeroko pojętej edukacji, w tym: artystycznej – zespół „Złote Nutki”, zdrowotnej – pamięć i koncentracja, stres pod kontrolą oraz dietetyka i ziołarstwo, sportowej – taniec z elementami tańca towarzyskiego oraz gimnastyka, cyfrowej – komputery, językowej – j. niemiecki, j. angielski, j. hiszpański, artystycznej – rękodzieło, teatr, rysunek i malarstwo, a także ogólnorozwojowej – ABC samoobrony. Ponadto, w ramach działalności MDK funkcjonują również zespoły artystyczne, takie jak: zespoły wokально-instrumentalne, zespoły wokalne, tj. chóry, Klub Tańca Towarzyskiego Ametyst, Dolnośląska Grupa Literacka NURT oraz Dziecięco-młodzieżowy zespół instrumentów dętych „Dzieciaki – Dęciaki”.

W 2024 roku z w/w oferty placówki korzystało cyklicznie, tj. tygodniowo 830 osób, czyli o 21,5% więcej, względem 2023 roku (683 osoby). Wśród nich 250 uczestników stanowiły osoby spoza Lubania.

MDK corocznie organizuje i współorganizuje cykliczne imprezy, konkursy i innego rodzaju przedsięwzięcia. Wśród najważniejszych imprez plenerowych w 2024 roku, z największą liczbą uczestników znalazły się, m.in. Sudecki Festiwal Mineratów, Dni Lubania- Lawa' 2024, Echo Bukowińskich Spotkań oraz FolkArt' 2024. Łącznie w imprezach plenerowych uczestniczyło szacunkowo 193 100 osób, czyli o 5,0% więcej niż w roku 2023 (183 600 osób).

Ofertę kulturalną gminy miejskiej Lubań uzupełnia działalność **Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Lubaniu**, w skład której wchodzi:

- Biblioteka Główna w Ratuszu (w tym: Czytelnia i Dział Informacyjno-Bibliograficzny z czytelnią internetową, Wypożyczalnia Ogólna dla Dorosłych, Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Oddział dla Dzieci, Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej, Oddział Zbiorów Obcojęzycznych),
- Filia Nr 2,
- Filia Nr 3,
- Filia Nr 4.

Placówka jest samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców Gminy. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje także szeroką działalność kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie z innymi podmiotami z terenu Gminy, w tym z placówkami oświatowymi. W ramach jej działalności realizowane są imprezy kulturalno-oświatowe oraz edukacyjno-rozrywkowe, takie jak: spotkania autorskie dla dorosłych, spotkania z podróżnikami, wystawy fotograficzne oraz malarskie, wieczory i warsztaty poezji, prelekcje prozdrowotne i psychologiczne, spotkania z regionalistami, Noc w Bibliotece, Narodowe Czytanie, Lubańska Noc Grozy, VI Festiwal Kobiet i inne. Na rzecz najmłodszych członków lokalnej społeczności, placówka organizowała lekcje biblioteczne, imprezy okolicznościowe nawiązujące do rocznic literackich, warsztaty artystyczne, a także kontynuowana była akcja „Mała Książka-Wielki Człowiek”. Bibliotekarz z Oddziału dla Dzieci systematycznie prowadziła zajęcia bezpośrednio w przedszkolach. Oferta biblioteki obejmuje również cykliczne zajęcia biblioterapeutyczne w Oddziale dla Dzieci oraz cykliczne spotkania dla czytelników, takie

jak: Czytam, słucham, opowiadam ...jestem”- dyskusje o książce, „Manukultura” – warsztaty rękodzieła, zajęcia manualne „Szanuję, nic nie marnuję, zajęcia z robotyki i Lego, spotkania miłośników podróży „Podróże kręcą”.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie miejskiej Lubań, powiecie lubańskim oraz województwie dolnośląskim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmował w Gminie wyższą wartość względem Powiatu i niższą w porównaniu do Województwa – w 2024 roku w Gminie na 1 000 mieszkańców przypadało 105 czytelników, w całym Powiecie było ich 97, z kolei w Województwie – 131. Jednocześnie na przestrzeni analizowanych lat, zarówno w gminie miejskiej Lubań, jak i województwie dolnośląskim odnotowano wzrost w zakresie liczby czytelników na 1 000 ludności, z kolei w powiecie lubańskim dostrzegalny był spadek.

Wykres 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie miejskiej Lubań, powiecie lubańskim oraz województwie dolnośląskim w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Istotnym zasobem kulturowym w Gminie jest również **Muzeum Regionalne w Lubaniu**, które stanowi źródło wiedzy historycznej na temat regionu. Placówka oferuje m.in. wystawy stałe i czasowe, a także podejmuje się realizacji różnorodnych inicjatyw kulturalnych oraz działań upowszechniających, takich jak imprezy kulturalne i konferencje czy wydarzenia cykliczne, do których należą Sudecki Festiwal Mineratów, Noc Muzeów, Lubańska Noc Grozy, Lubańska Noc Historycznych Smaków.

Innym podmiotem służącym rozwojowi i promocji kultury w Lubaniu jest **Łużyckie Centrum Rozwoju**, którego celem jest prowadzenie szeroko pojętych inicjatyw społecznych, gospodarczych i kulturalnych służących rozwojowi miasta. W ramach swojej działalności, Centrum w 2024 roku było organizatorem i współorganizatorem 73 imprez i wydarzeń kulturalnych. Ponadto, realizuje ono również działania wspierające lokalnych przedsiębiorców, m.in. poprzez organizację różnych form przepływu i wymiany wiedzy ważnej dla gospodarczego życia miasta, takich jak konferencje, szkolenia, wykłady. Wsparcie placówki kierowane jest także do organizacji społecznych i osób fizycznych, w zakresie realizacji przedsięwzięć kulturalnych w tym, m.in. poprzez zapewnienie warunków techniczno-organizacyjnych do aktywizacji kulturalnej mieszkańców Lubania.

Zadania w zakresie sportu na terenie gminy miejskiej Lubań realizuje **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lubaniu**, będący jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Lubań i funkcjonujące na rzecz rozwoju sportu i rekreacji w Gminie. Celem działalności MOSiR jest realizacja zadań z zakresu kultury fizycznej, sportu i rekreacji, utrzymanie i zagospodarowanie terenów sportowych i rekreacyjnych oraz tworzenie warunków dla rozwoju wszelkich form aktywności fizycznej w zakresie promowania, popularyzacji i upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji. Ośrodek dysponuje bazą sportowo-rekreacyjną, którą udostępnia zainteresowanym jednostkom i osobom, w tym: klubom i związkom sportowym, fundacjom, organizacjom kultury fizycznej i turystyki, organizacjom społecznym i zawodowym oraz szkołom. Obejmuje ona:

- halę sportową z pełnowymiarowym boiskiem do gry w piłkę ręczną, koszykową, siatkową, w tenisa ziemnego,
- krytą pływalnię „Laguna”,
- Wodny Plac Zabaw,
- boisko ze sztuczną nawierzchnią,
- stadion sportowy,
- obiekt sportowo-rekreacyjny im. Wiesława Wajcfelta,
- kort tenisowy,
- tor speedrowerowy.

Placówka w ciągu całego roku organizuje czas wolny społeczności lokalnej, poprzez prowadzenie licznych zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, realizację imprez sportowych, turniejów, olimpiad i innych inicjatyw. W 2024 roku MOSiR był organizatorem i współorganizatorem imprez sportowo-rekreacyjnych, w których wzięło udział około 3 000 osób. Należały do nich: turniej halowej piłki nożnej, turniej piłki siatkowej, turniej tenisa ziemnego, turnieje tenisa stołowego, turnieje streetballa, zawody w boksie, zawody w karate, zawody w pływaniu, organizacja biegów ulicznych, organizacja dni sportu szkolnego, organizacja nauki jazdy na rolkach nauka pływania dla dorosłych oraz zajęcia z aquaerobicu.

Opieka zdrowotna

Usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy miejskiej Lubań świadczy kilkanaście placówek, w tym przede wszystkim **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Łużyckie Centrum Medyczne w Lubaniu Sp. z o.o. w Lubaniu**, którego właścicielem jest Powiat Lubański. W 2024 roku placówka realizowała działalność w zakresie ochrony zdrowia w następujących zakładach leczniczych:

- Łużyckie Centrum Medyczne Szpital Wielospecjalistyczny, świadczące opiekę szpitalną w trybie stacjonarnym i całodobowym. W skład Centrum wchodzi 11 oddziałów szpitalnych, pracownie oraz komórki pomocnicze tj. Izba Przyjęć, Dział Diagnostyki Obrazowej, Medyczne Laboratorium Diagnostyczne, Apteka Szpitalna, Blok Operacyjny, Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna, Podstawowa Opieka Zdrowotna,
- Łużyckie Centrum Medyczne Przychodnia Wielospecjalistyczna, w których prowadzona jest ambulatoryjna działalność lecznicza. W skład zakładu wchodzi 12 poradni specjalistycznych oraz Dział Fizjoterapii,
- Łużyckie Centrum Medyczne Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy, oferujące świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne, stacjonarnie i całodobowo.

W 2024 roku liczba hospitalizowanych pacjentów NZOZ Łużyckiego Centrum Medycznego w Lubaniu wyniosła 8 329 osób, z kolei w ramach działalności poradni specjalistycznych udzielono wówczas 44 755 porad, w tym 1 993 porady podstawowej opieki zdrowotnej dla dzieci oraz 10 504 porady POZ dla dorosłych.

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w 2024 roku ogólna liczba podmiotów ambulatoryjnych funkcjonujących w gminie miejskiej Lubań wynosiła 13. W tym samym roku na 1 przychodnię POZ w Gminie przypadało 1 481 mieszkańców. Jest to wartość znacznie niższa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie lubańskim, która wynosiła w omawianym roku 2 314. W gminie miejskiej Lubań w ramach POZ w analizowanym roku udzielono 9,0 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością wyższą względem tej dla całego Powiatu (5,4).

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej w gminie miejskiej Lubań w porównaniu do powiatu lubańskiego w 2024 roku

wyszczególnienie	Gmina	Powiat
przychodnie	13	22
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 481	2 314
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	9,0	5,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Na poziomie lokalnym bezpieczeństwo publiczne ma na celu zapewnienie, za pośrednictwem legalnych środków prawnych, warunków funkcjonowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, ich ochronę przed przestępczością oraz innymi zagrożeniami mogącymi występować w danym środowisku⁹.

W gminie miejskiej Lubań o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze **Komendy Powiatowej Policji w Lubaniu**. Policjanci poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

⁹ Pieprzny S., Powiat i Gmina w systemie bezpieczeństwa lokalnego – możliwości i ograniczenia w: Studia Iuridica LXXXV, Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Rzeszowski, 2020, s. 127.

Istotnym zasobem w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Gminie jest również **Straż Miejska w Lubaniu**, której funkcjonariusze świadczą bezpośrednią, celową i profesjonalną pomoc mieszkańcom Gminy, również w przypadku występowania problemów niezwiązanych z porządkiem i bezpieczeństwem. W 2024 roku w ramach działalności SM ujawniono 2 187 wykroczeń, w tym: 17 dotyczących zakłócania porządku i spokoju, 23 z zakresu bezpieczeństwa osób i mienia, 2 041 – bezpieczeństwa i porządku w komunikacji, 68 – obyczajności publicznej, 36 – niszczenia urządzeń użytku publicznego, 29 – utrzymania czystości i porządku oraz 389 przeciwko ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem¹⁰.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności

¹⁰ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury, czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań.

W 2024 roku na terenie gminy miejskiej Lubań nie funkcjonowały przedsiębiorstwa społeczne.

Główne zasady współpracy samorządu Gminy Miejskiej Lubań z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami pożytku publicznego określa Program współpracy samorządu Gminy Miejskiej Lubań z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przyjmowany corocznie przez Radę Miasta Lubań. Wyznacza on cele i formy współpracy, katalog zadań, przy których wykonywaniu powinna być realizowana współpraca międzysektorowa.

Na terenie gminy miejskiej Lubań w 2024 roku zarejestrowane były łącznie 2 962 podmioty gospodarki narodowej, w tym 64 stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, które stanowiły 2,2% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W omawianym roku na terenie Gminy działało również 8 fundacji (0,3% ogółu).

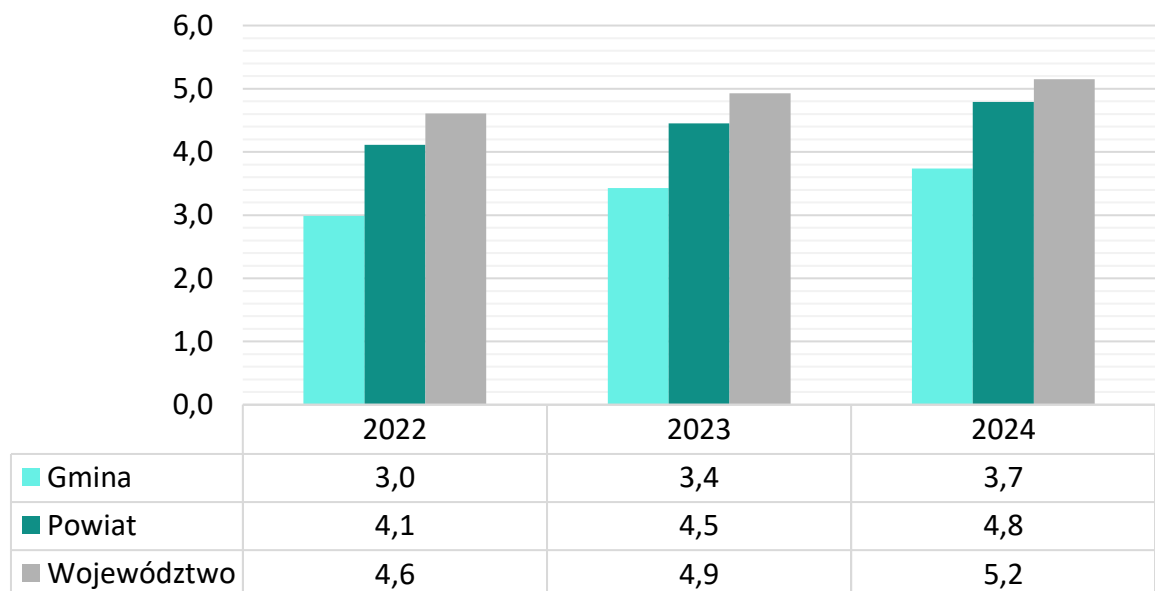

Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie miejskiej Lubań na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	2 826	2 877	2 962
liczba fundacji	6	6	8
liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	53	61	64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie miejskiej Lubań w 2024 roku osiągnął wartość 3,7, a w latach 2022-2024 przyjmował tendencję wzrostową – w 2024 roku w stosunku do roku 2022 odnotowano wzrost o 0,7 pp. W odniesieniu do danych powiatowych i wojewódzkich, w analizowanym okresie wskaźnik w Gminie przyjmował niższe wartości względem powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego. Szczegółowe dane zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

Wykres 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie miejskiej Lubań, powiecie lubańskim i województwie dolnośląskim na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Pobudzaniem i wspieraniem społecznej aktywności służą m.in. działania podejmowane przez Łużyckie Centrum Rozwoju w Lubaniu, obejmujące komunikację społeczną oraz przepływ informacji pomiędzy interesariuszami zewnętrznymi, Miastem, jego mieszkańcami, jak i otoczeniem zewnętrznym. Podmiot inicjuje również działania służące rozwojowi Miasta, zapewnianiu mieszkańcom dostępu do bazy służącej społecznej aktywności, dostępu do informacji osobom spoza Lubania, działaniom promocyjnym i reklamowym kreującym jego pozytywny wizerunek.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych (MOPS, szkoły itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹¹.

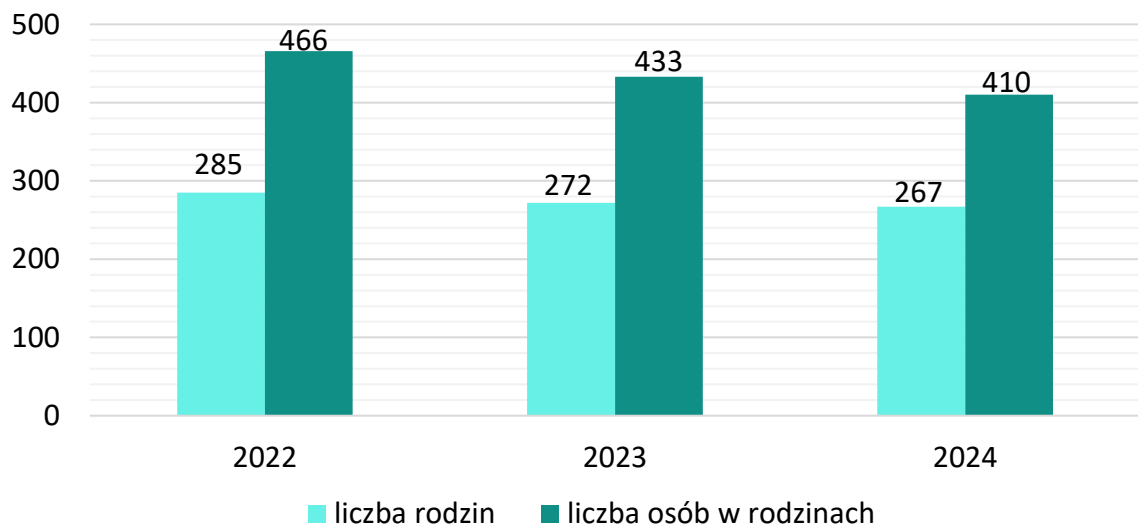
Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy miejskiej Lubań jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. MOPS realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miasta.

¹¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.)

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej oraz pomocy w formie pracy socjalnej w gminie miejskiej Lubań ulegała systematycznemu spadkowi – w 2024 roku pomocą społeczną objętych było 285 rodzin – to o 6,3% mniej niż w 2022 roku. Na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej – w 2024 roku wyniosła ona 410.

Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (finansowej i niefinansowej) w gminie miejskiej Lubań w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę mieszkańców Lubania korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystało 184 osoby w wieku produkcyjnym oraz 93 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna była nieznaczna dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 121, liczba mężczyzn – 156). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2022-2024, dostrzec można wahania liczby osób w wieku produkcyjnym oraz poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
produkcyjny	208	71	181	61	184	58
poprodukcyjny	83	60	96	64	93	63
ogółem	291	131	277	125	277	121

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 206 mieszkańcom gminy miejskiej Lubań, natomiast niepieniężne – 72 osobom. Na przestrzeni lat 2022-2024 widoczny był spadek w zakresie beneficjentów świadczeń pieniężnych (w 2024 roku względem 2022 roku na poziomie 33,1%) oraz nieznaczne wahania w przypadku liczby osób, którym udzielono świadczeń niepieniężnych.

Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenia pieniężne	308	267	206
świadczenia niepieniężne	72	83	72

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni lat 2022-2024, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w gminie miejskiej Lubań ulegała spadkowi – w 2022 roku wyniosła 154, w 2023 roku – 151, natomiast w 2024 roku osiągnęła wartość 126. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2024 roku były widoczne – mężczyźni stanowili 64,3% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane (81 osób), a kobiety – 35,7% (45 osób).

Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024

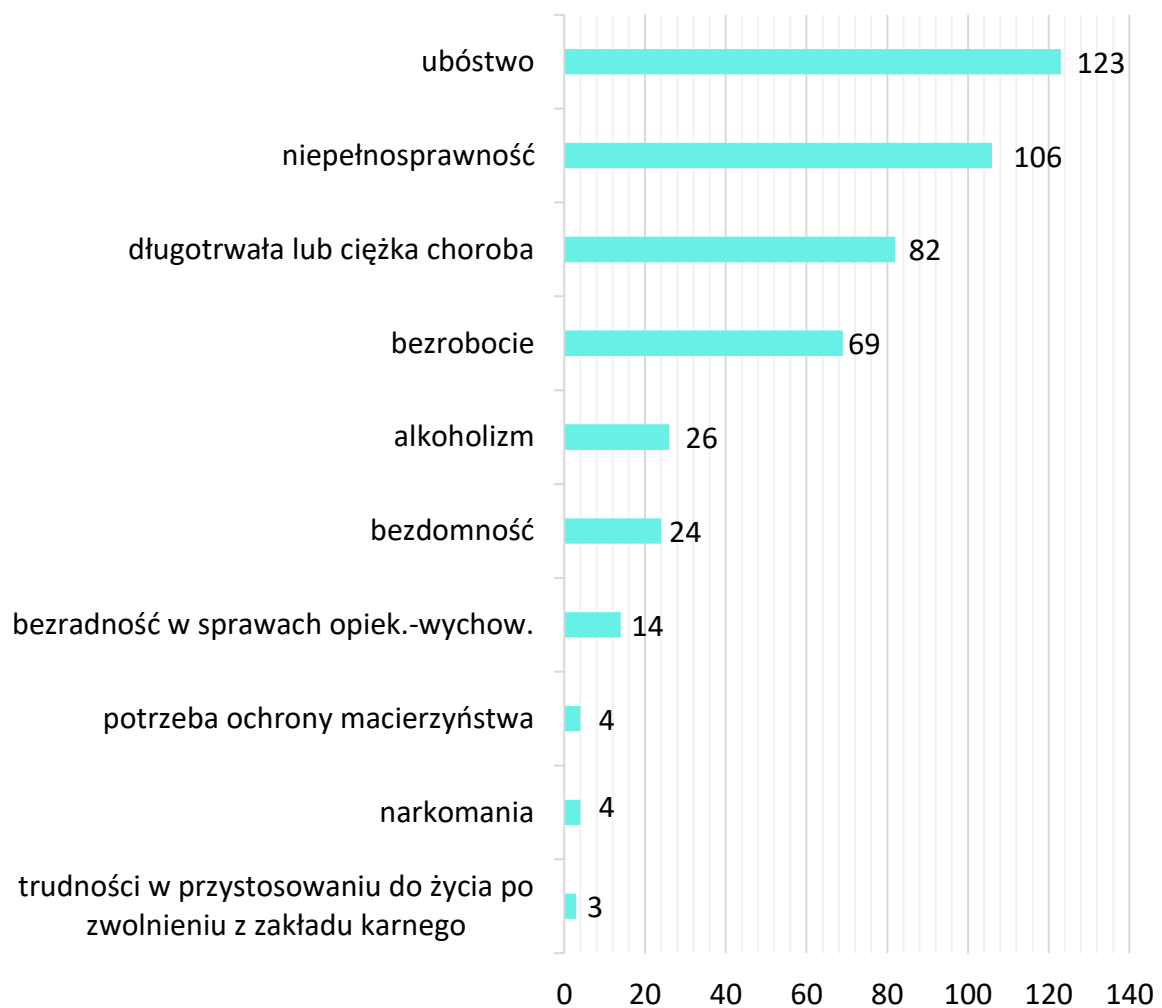
płeć	2022	2023	2024
kobiety	55	57	45
mężczyźni	99	94	81
ogółem	154	151	126

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023 i 2024

W 2024 roku w gminie miejskiej Lubań najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: ubóstwo (123 rodziny), niepełnosprawność (106 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (82 rodziny) oraz bezrobocie (69 rodzin). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy miejskiej Lubania należą:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaniu,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Miasta Lubania,
- Komenda Powiatowa Policji w Lubaniu,
- Straż Miejska,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
- Centrum Usług Wspólnych w Lubaniu,
- Ośrodek Wsparcia Dziennego w Lubaniu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu,
- instytucje kultury, sportu i rekreacji,
- placówki oświatowe.

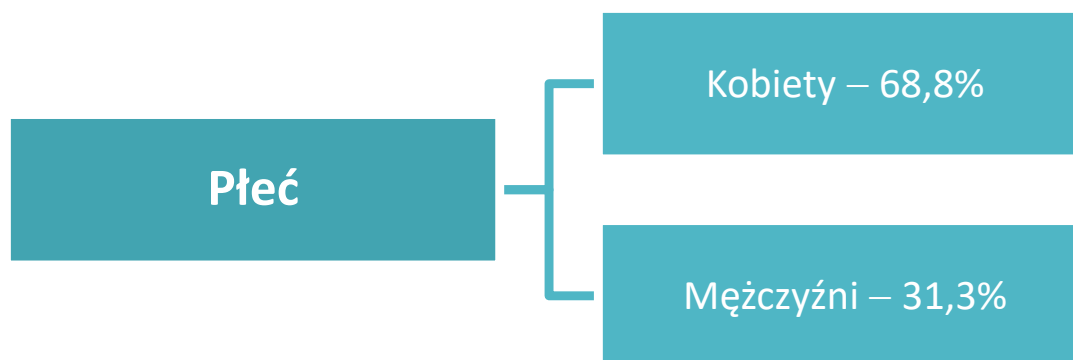
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY MIEJSKIEJ LUBAŃ

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały wybrane problemy społeczne z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy miejskiej Lubań. Zbadano takie kwestie jak: rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne, sytuacja osób starszych, uzależnienia oraz przemoc domowa.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy miejskiej Lubań wzięło udział 240 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 68,8% ogółu (165 osób), z kolei mężczyźni – 31,3% (75 osób).

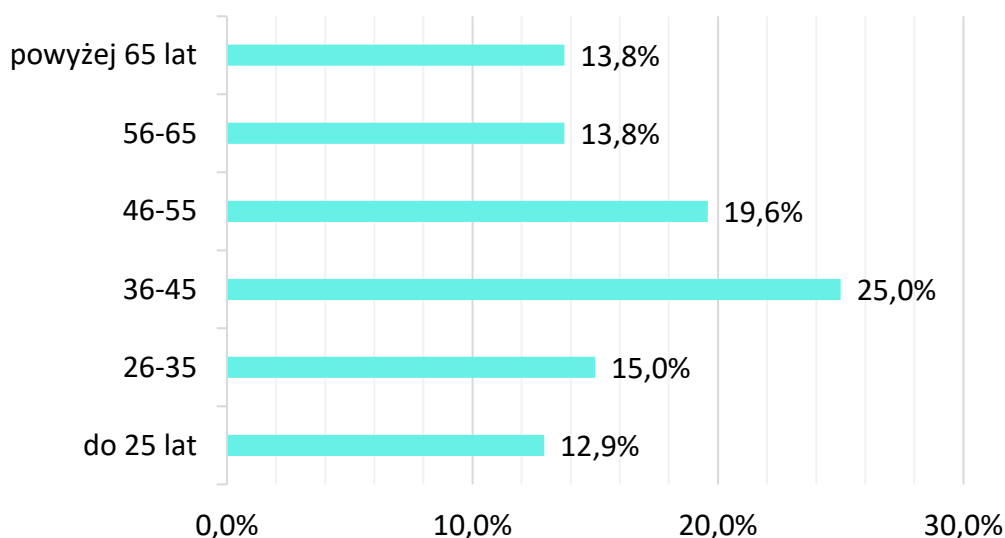
Rysunek 4. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=240¹²

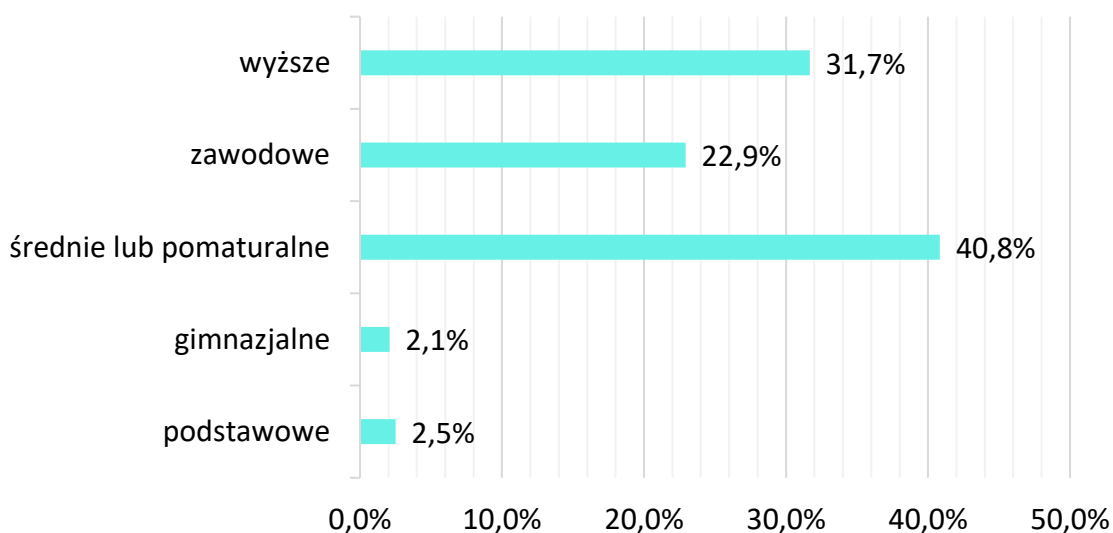
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę, bo jedną czwartą wszystkich ankietowanych, stanowiły osoby mające 36-45 lat (25,0%). Wśród respondentów byli również mieszkańcy w wieku 46-55 lat (19,6%), 26-35 lat (15,0%) oraz między 56 a 65 rokiem życia i powyżej 65 roku życia (po 13,8%). Udział badanych w wieku poniżej 25 lat był najmniejszy i wynosił 12,9%.

¹² W niniejszym opracowaniu „N” oznacza liczbę osób, które odpowiedziały na dane pytanie

Wykres 11. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=240

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem średnim lub pomaturalnym (40,8%) oraz wyższym (31,7%). 22,9% kwestionariuszy wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym, 2,5% badanych ukończyło naukę na poziomie podstawowym, z kolei 2,1% – gimnazjalnym.

Wykres 12. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=240

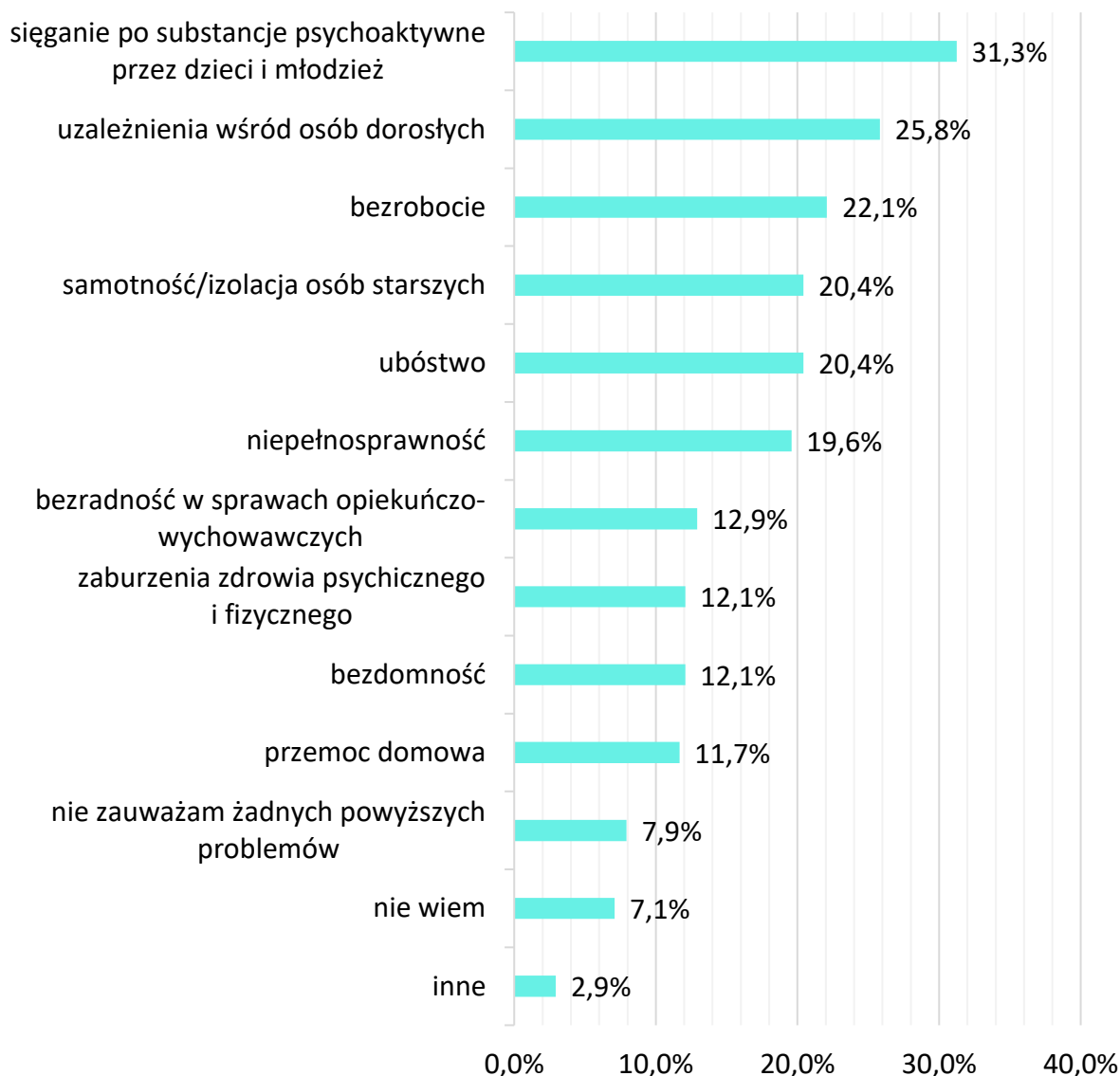
Problemy społeczne

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej, występujących na obszarze gminy miejskiej Lubań. Za najważniejsze uznano: sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (31,3%), uzależnienia wśród osób dorosłych (25,8%), bezrobocie (22,1%), samotność/izolację osób starszych oraz ubóstwo (po 20,4%) oraz niepełnosprawność (19,6%). Średnio co ósmy ankietowany wskazał na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (12,9%), zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego oraz bezdomność (12,1%). Obszarem wymagającym najmniejszej interwencji zdaniem respondentów jest przemoc domowa, gdyż zaznaczyło ją 11,7% ankietowanych.

7,1% uczestników badania nie posiada wiedzy na temat problemów społecznych występujących w Gminie, z kolei 7,9% osób nie dostrzega żadnych, a odpowiedzi 2,9% respondentów dotyczyły innych, bliżej nieokreślonych problemów. Szczegółowe dane znajdują się na kolejnym wykresie.

Wykres 13. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=240

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

Rynek pracy

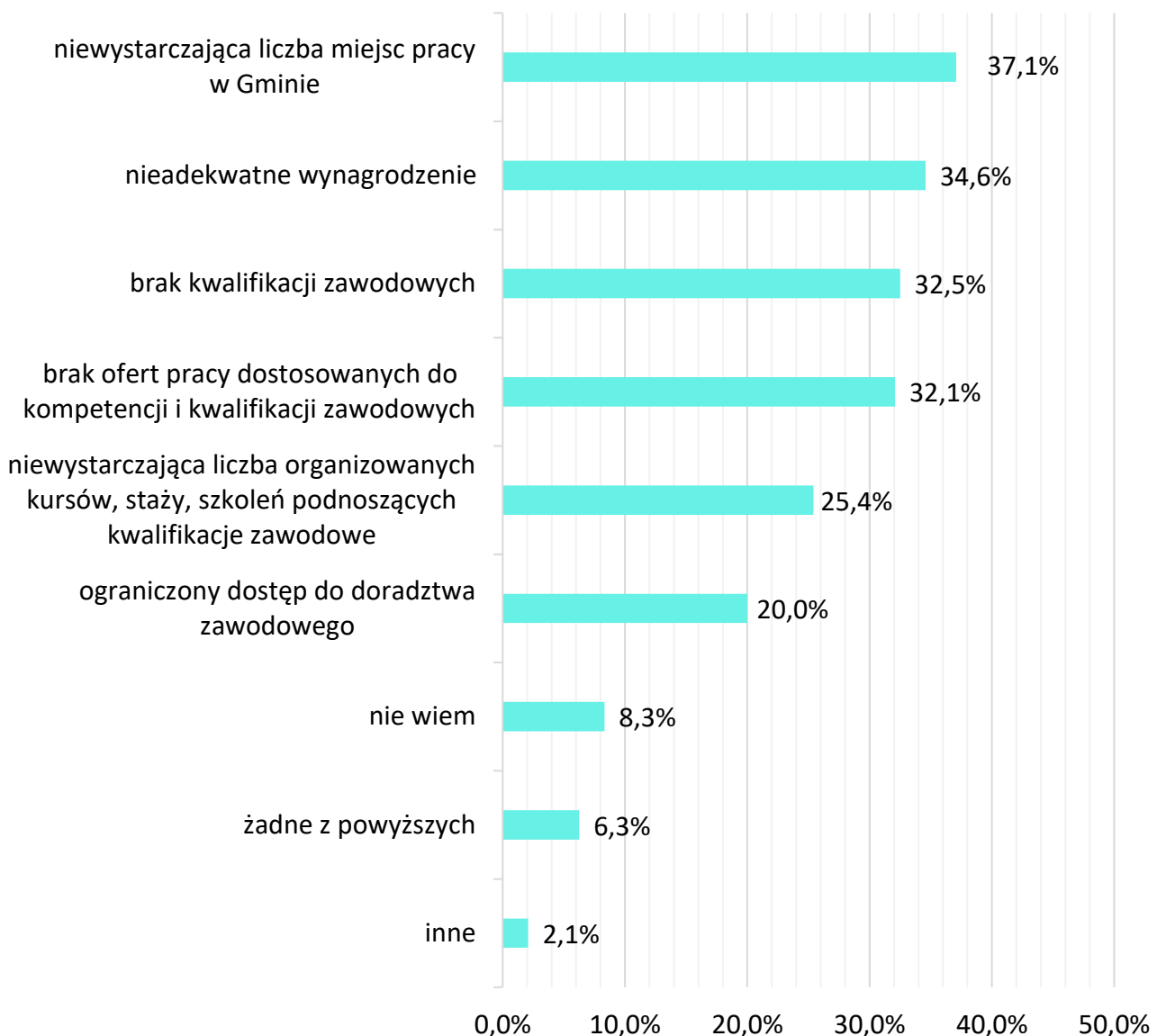
W poniższym bloku tematycznym została poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy miejskiej Lubań. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej, bo 37,1% mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie. Na drugim miejscu znalazło się nieadekwatne wynagrodzenie (34,6%), z kolei na trzecim niemalże jednocześnie – brak kwalifikacji zawodowych oraz brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji

zawodowych (kolejno 32,5% oraz 32,1%). Co czwarty mieszkaniec wskazywał na niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (25,4%), a co piąty na ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (20,0%).

2,1% stanowiły inne, bliżej nieokreślone odpowiedzi. 8,3% badanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 6,3% ankietowanych uważa, że żadna z odpowiedzi podanych w kafeterii nie jest właściwa.

Wykres 14. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=240

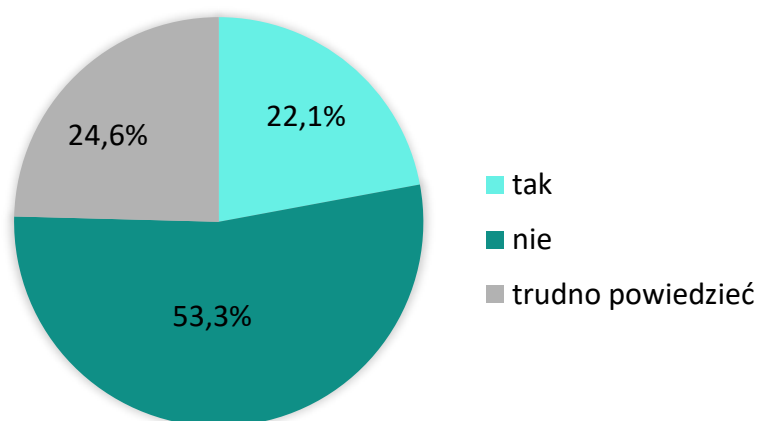
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie miało na celu określenie, czy respondenci doświadczyli, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie – połowa osób odpowiedziała przecząco na to pytanie (53,3%), średnio co piąty badany przyznał, że doświadczył ubóstwa w okresie ostatniego roku przed badaniem (22,1%), z kolei blisko co czwarty respondent miał trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (24,6%).

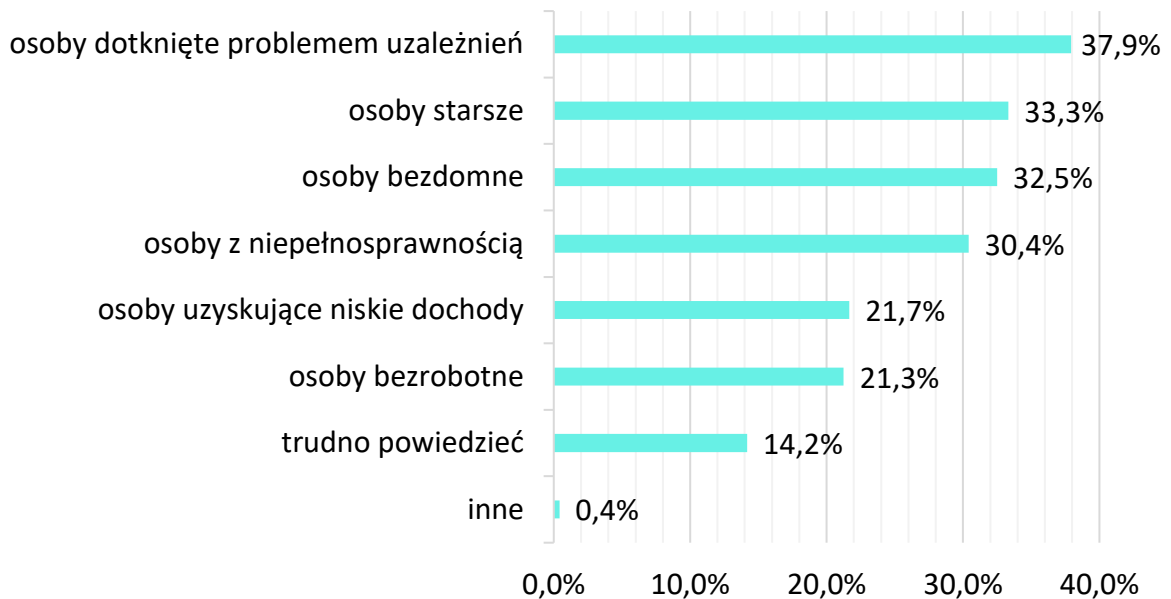
Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=240

Mieszkańcy Gminy biorący udział w badaniu, mieli również możliwość wskazania grup, które ich zdaniem są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Za najważniejsze uznano: osoby dotknięte problemem uzależnień (37,9%), osoby starsze (33,3%), osoby bezdomne (32,5%) oraz osoby z niepełnosprawnością (30,4%). Z punktu widzenia dorosłych mieszkańców Gminy, w grupie ryzyka znajdują się także osoby uzyskujące niskie dochody (21,7%) oraz osoby bezrobotne (21,3%). 14,2% badanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast 0,4% respondentów wskazało na inne, bliżej nieokreślone odpowiedzi.

Wykres 16. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=240

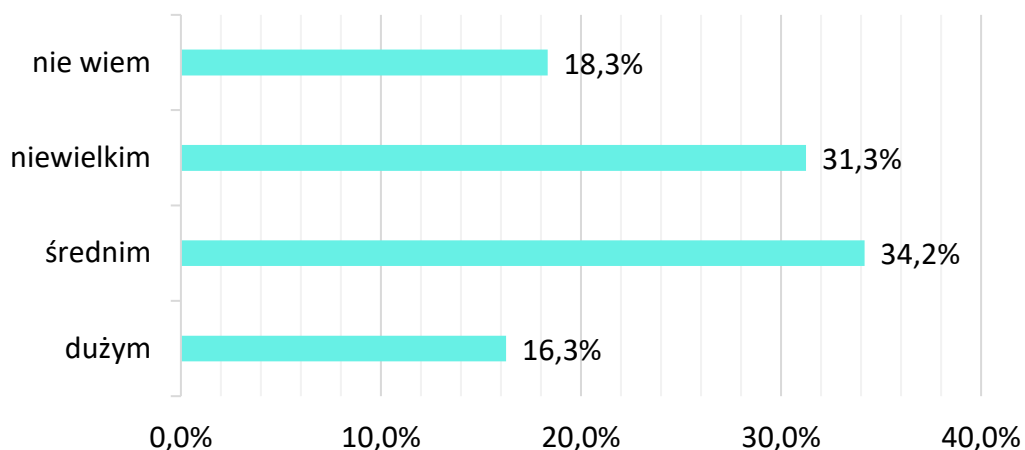

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych

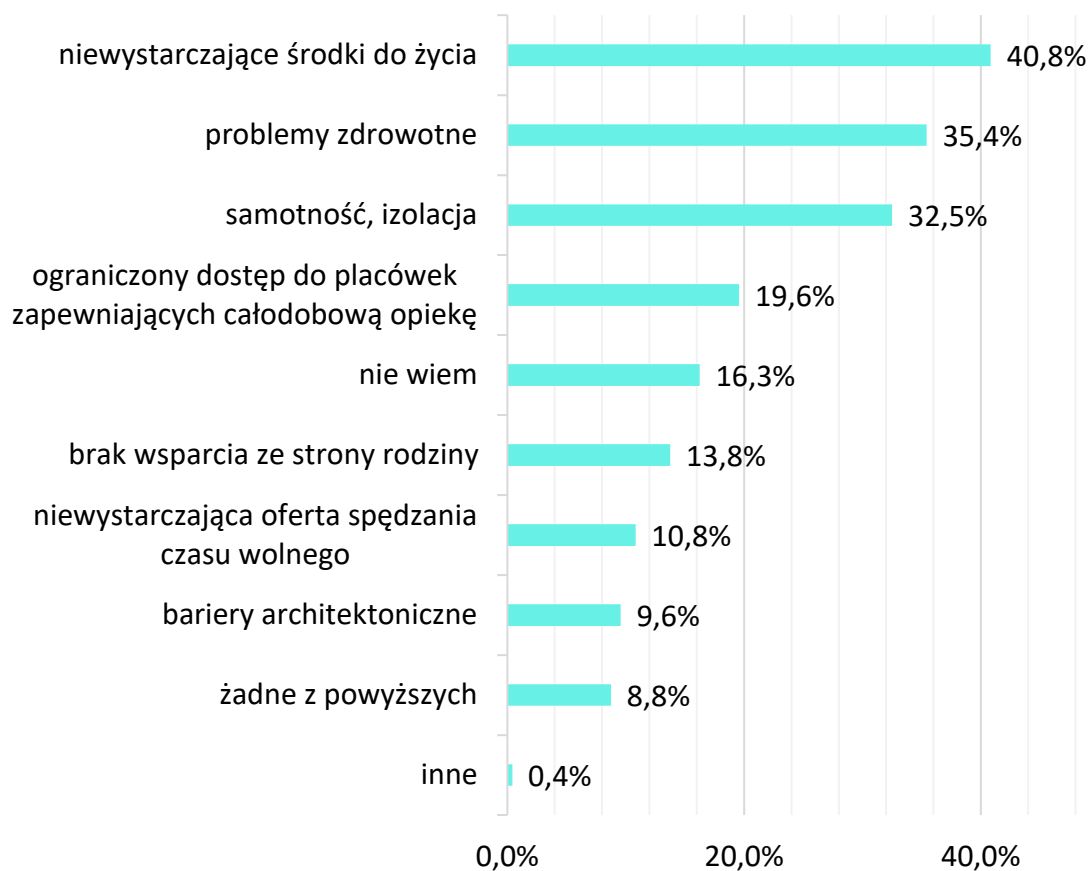
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 34,2% badanych uważa, że jest ona dostosowana w stopniu średnim, z kolei według 31,3% ankietowanych – w stopniu niewielkim. 16,3% mieszkańców jest zdania, że infrastruktura jest przystosowana w stopniu dużym, natomiast 18,3% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 17. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=240

W dalszej kolejności mieszkańcy gminy miejskiej Lubań mieli ocenić, jakie są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie. Największy odsetek badanych jest zdania, że największą trudność dla tej grupy stanowią niewystarczające środki do życia (40,8%), a 35,4% uważa, że są to problemy zdrowotne. Średnio co trzeci ankietowany wskazał na samotność/izolację (32,5%), z kolei blisko co piąty respondent za najistotniejszy problem uznał ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (19,6%). Mniejszy odsetek mieszkańców biorących udział w badaniu zaznaczyło brak wsparcia ze strony rodziny (13,8%), niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego (10,8%) oraz obecność barier architektonicznych w przestrzeni publicznej (9,6%). 0,4% ankietowanych wskazało na inne, bliżej nieokreślone problemy. 16,3% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie, natomiast 8,8% respondentów nie dostrzega żadnych problemów dotyczących lokalnych seniorów, spośród wymienionych w kafeterii odpowiedzi.

Wykres 18. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?
N=240

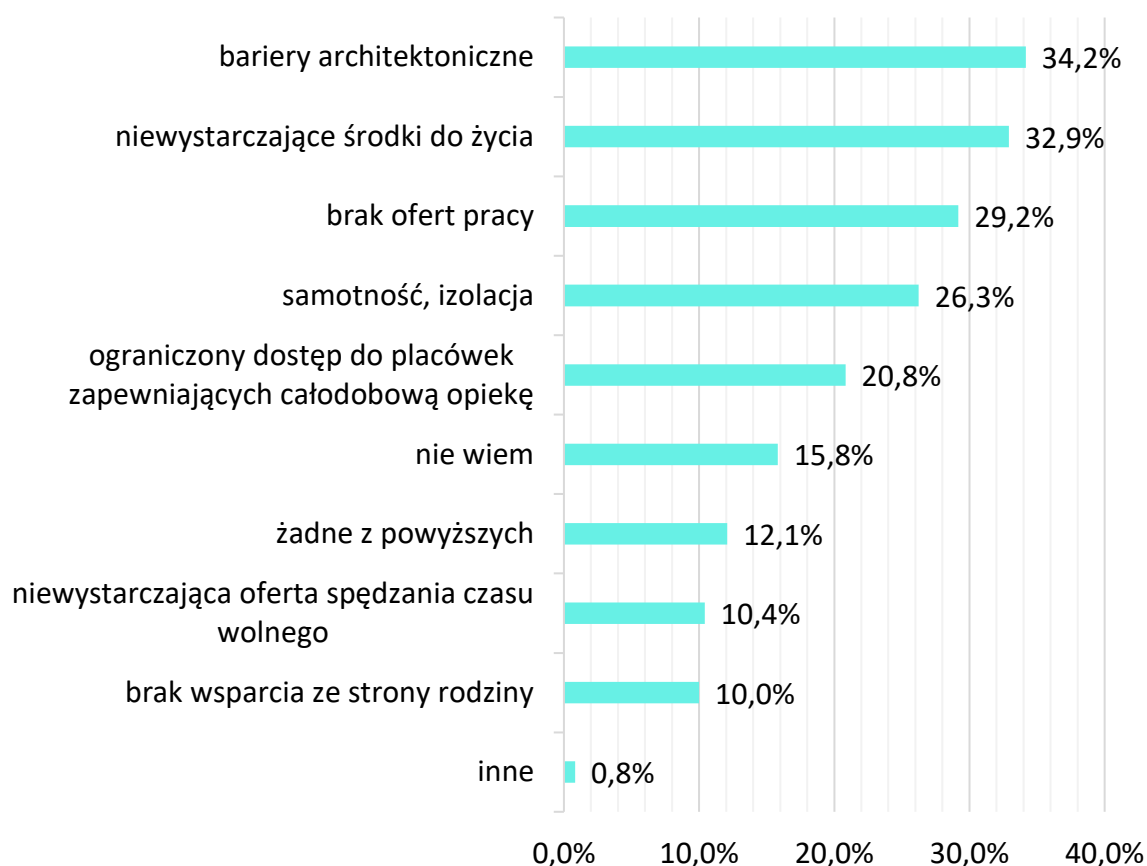

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy gminy miejskiej Lubań zostali również poproszeni o ocenę najważniejszych problemów dotyczących osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. 34,2% badanych jest zdania, że największą trudnością są bariery architektoniczne, a 32,9% uważa, że są to niewystarczające środki do życia. 29,2% uczestników badania wskazało na brak ofert pracy, 26,3% na samotność/izolację, z kolei co piąta odpowiedź dotyczyła ograniczonego dostępu do placówek zapewniających całodobową opiekę (20,8%). W opinii 10,4% jest to niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego, z kolei 10,0% respondentów wskazało na brak wsparcia ze strony rodziny. 15,8% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, ze względu na brak wiedzy, 12,1% ankietowanych nie dostrzega żadnych problemów dotyczących tę grupę społeczną na terenie Gminy, a 0,8% respondentów podało inne, bliżej nieokreślone odpowiedzi.

Wykres 19. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=240

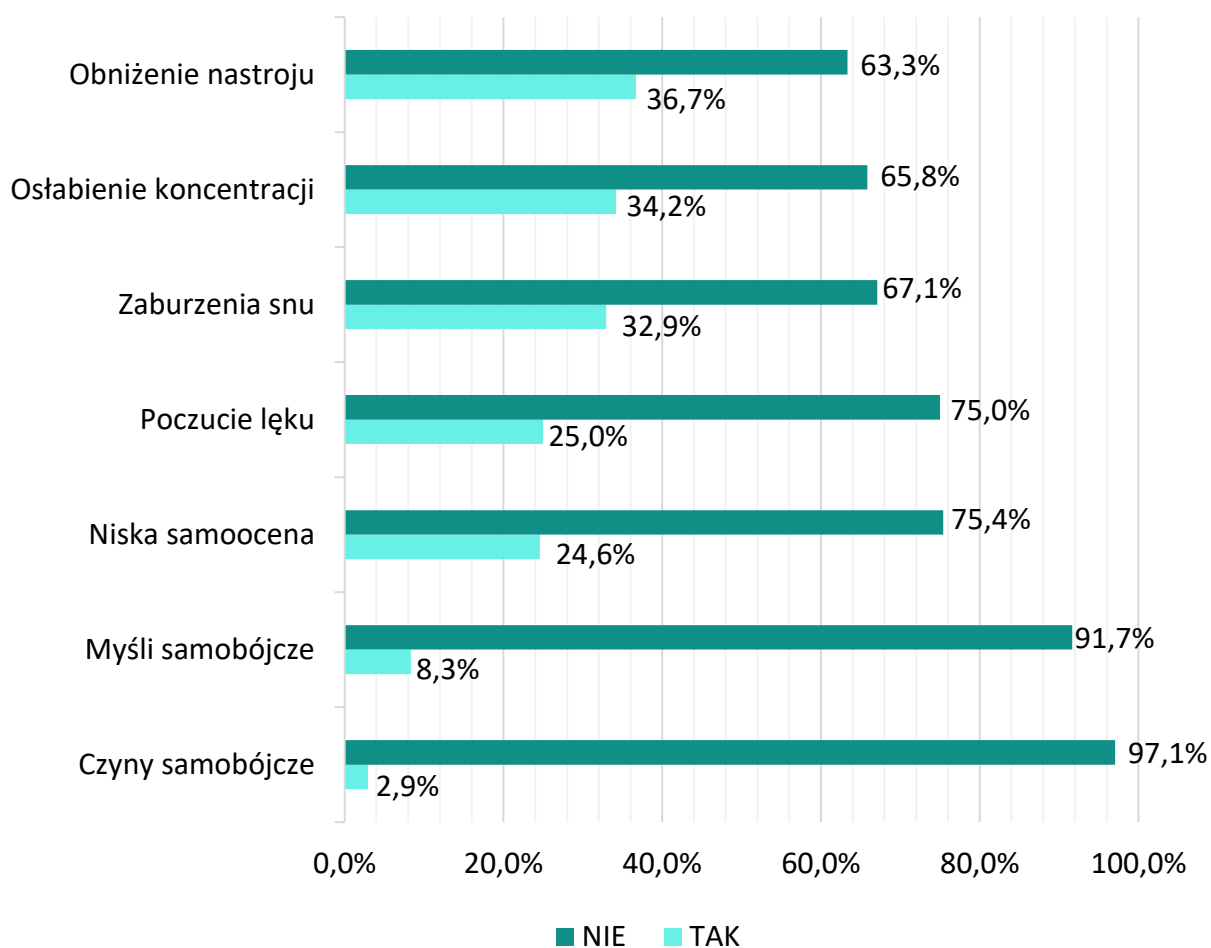
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdrowie psychiczne

W tej części badania ankietowani mieli ocenić subiektywnie swój stan zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do mieszkańców miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, średnio co trzeci ankietowany doznawał obniżenia nastroju (36,7%), osłabienia koncentracji (34,2%) oraz zaburzeń snu (32,9%). Co czwarty respondent odczuwał lęk (25,0%) oraz zmagał się z niską samooceną (24,6%). Niepokojący jest fakt, że wśród części respondentów z terenu Gminy występowały również myśli samobójcze (8,3%), a niektórzy podejmowali się czynów samobójczych (2,9%).

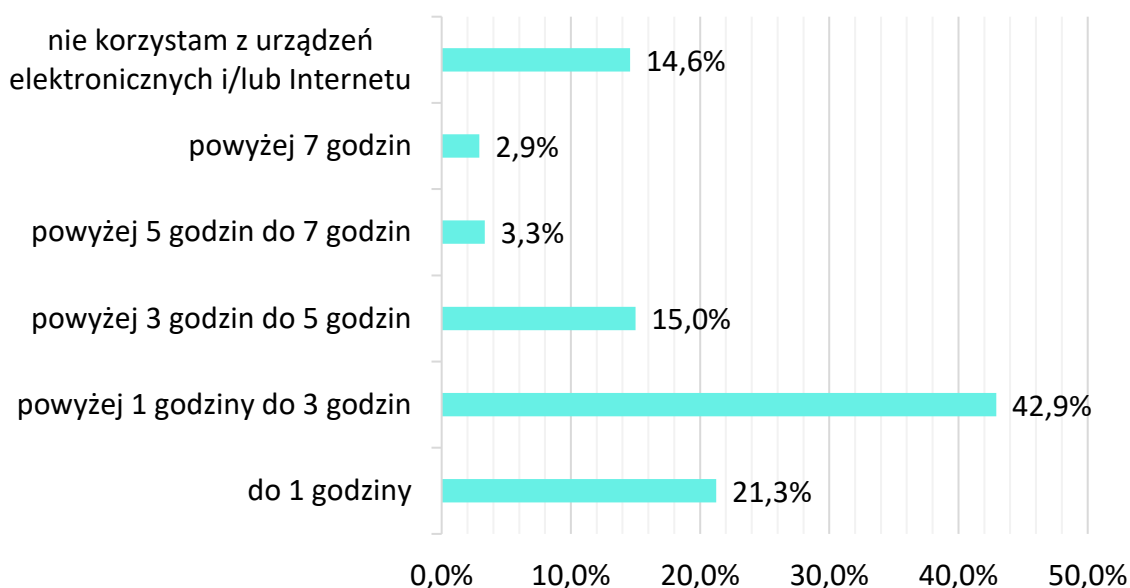
Wykres 20. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=240

Problemy natury behawioralnej

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często dorośli mieszkańcy gminy miejskiej Lubań korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, blisko co drugi respondent poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu od 1 do 3 godzin dziennie (42,9%), z kolei co piąty ankietowany zadeklarował, że spędza w ten sposób do 1 godziny w ciągu dnia (21,3%). Na przedział od 3 do 5 godzin wskazało 15,0% badanych, odpowiedź „powyżej 5 godzin do 7 godzin” wybrało 3,3% ankietowanych, z kolei 2,9% respondentów poświęca na tego rodzaju aktywność powyżej 7 godzin dziennie. Z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu nie korzysta w ogóle 14,6% badanych mieszkańców Gminy.

Wykres 21. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=240

Mieszkańcy deklarujący korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się spędzać na korzystaniu z urządzeń elektronicznych więcej czasu niż wcześniej zakładali. Zaistnienie takiej sytuacji potwierdził 60 badanych (29,4%), 48 uczestników zadeklarowało, że nie przewiduje na tą aktywność określonego czasu (23,5%), z kolei 46 ankietowanych miało trudności z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (22,6%). 1 respondent pominął to pytanie.

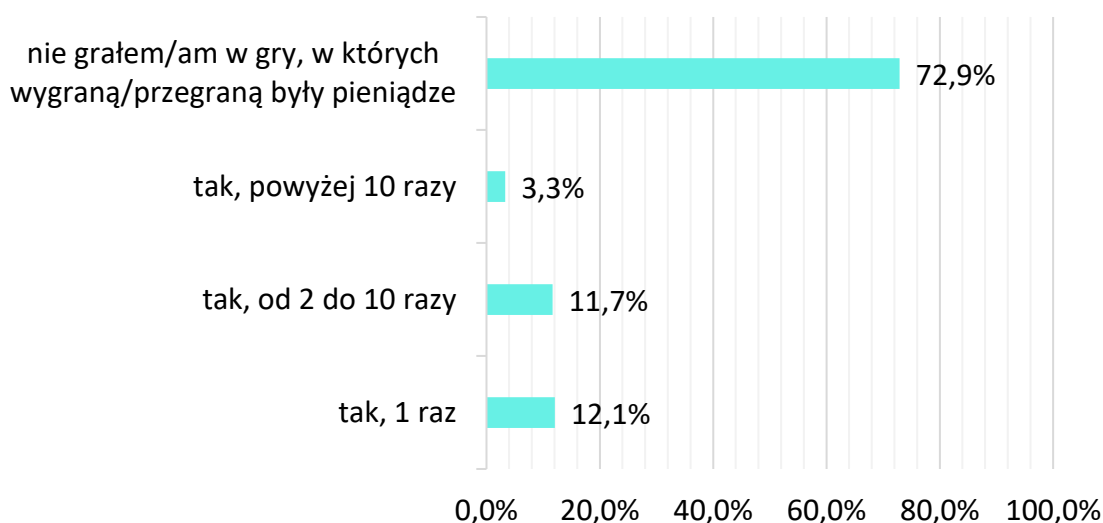

Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładają/a? N=204

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	29,4%	60
nie	24,5%	50
trudno powiedzieć	22,6%	46
nie przewiduję określonego czasu	23,5%	48

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez dorosłych mieszkańców Gminy, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 27,1% badanych, przy czym 12,1% przystąpiło do gry 1 raz, 11,7% respondentów robiło to 2-10 razy, a 3,3% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=240

W następnej kolejności respondenci zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy kiedykolwiek powodem przystępowania przez nich do gier hazardowych była potrzeba poprawy sytuacji ekonomicznej. 17 respondentów, którzy podejmowali się gier hazardowych udzieliło twierdzącej odpowiedzi (26,6%), z kolei 12 osób miało problem z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (18,8%). Pozostali ankietowani zaprzeczyli, jakoby był to powód przystępowania przez nich do gier hazardowych (35 osób, tj. 54,7%). 1 badany nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

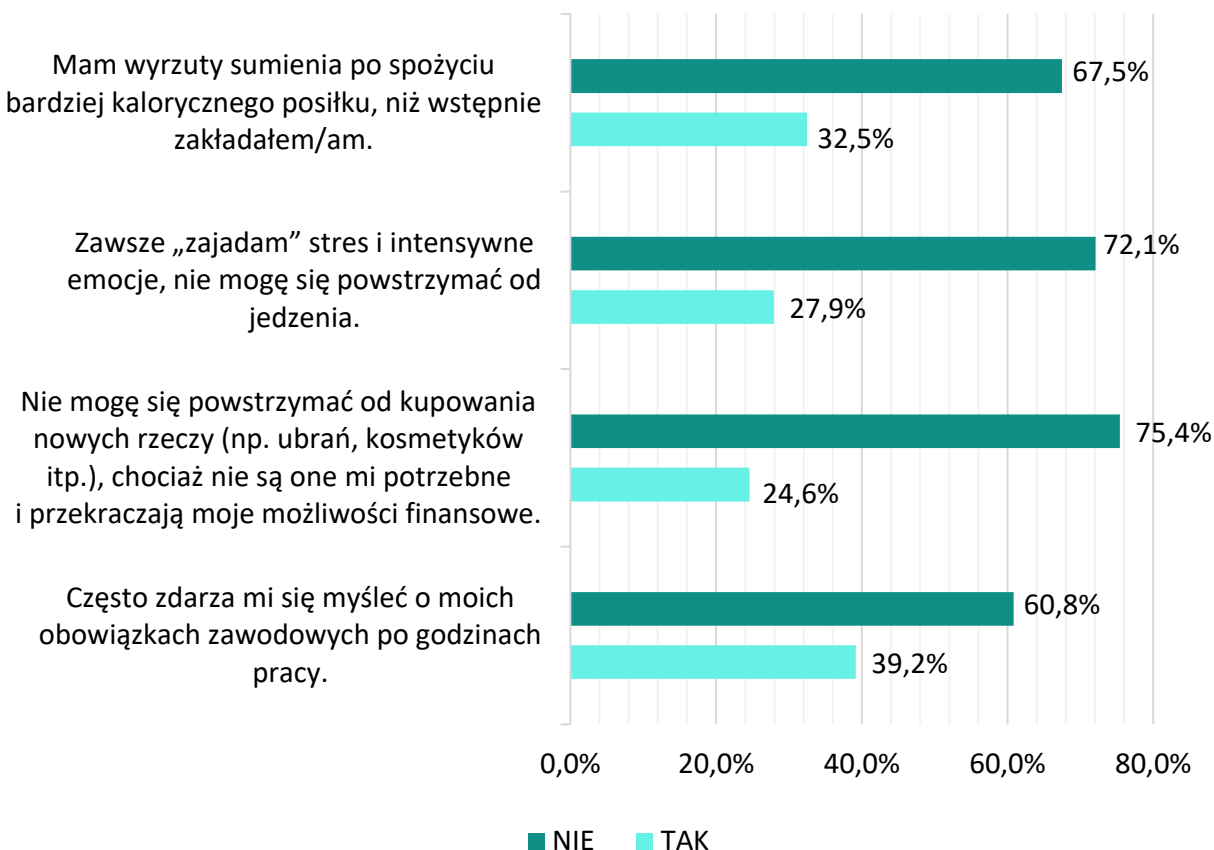
Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną?
N=65

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	26,6%	17
nie	54,7%	35
trudno powiedzieć	18,8%	12

W kolejnym pytaniu badani mieli ustosunkować się do kilku stwierdzeń. Z odpowiedzi udzielonych w ankiecie wynika, że:

- 39,2% badanych w wolnym czasie często **myśli o pracy**,
- 32,5% badanych **ma wyrzuty sumienia**, gdy zdarzy im się zjeść bardziej kaloryczny posiłek niż wstępnie zakładali,
- 27,9% osób zawsze „**zajada**” stres i intensywne emocje,
- 24,6% respondentów nie może powstrzymać się od **kupowania nowych rzeczy**, nawet jeżeli ich nie potrzebują i nie posiadają na nie wystarczających środków finansowych.

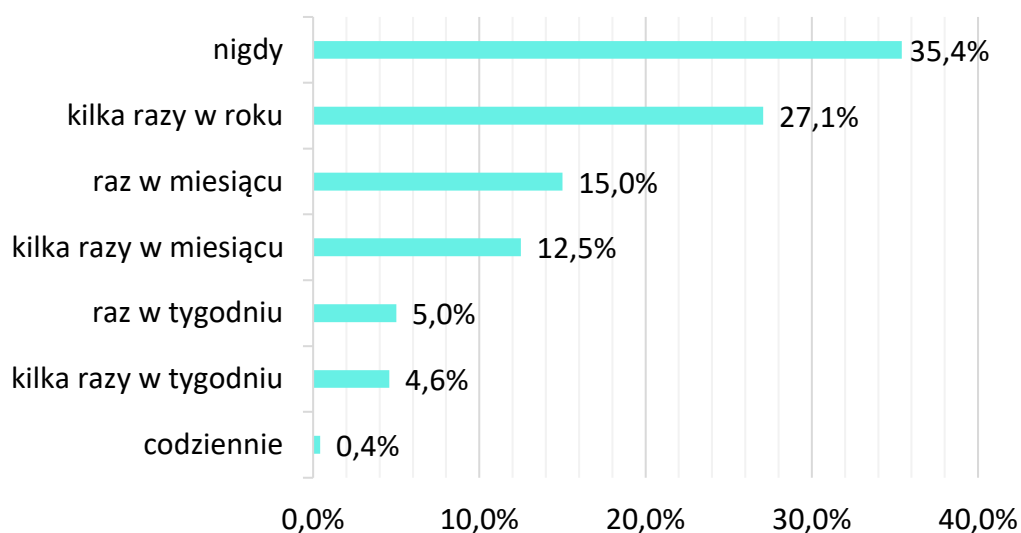
Wykres 23. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=240

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez mieszkańców gminy miejskiej Lubań. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego, odnosiło się do częstotliwości spożywania alkoholu przez dorosłych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że ogółem po alkohol sięga 64,6% respondentów, wśród których najwięcej, bo 27,1% spożywa go kilka razy w roku, 15,0% badanych – raz w miesiącu, 12,5% stwierdziło, iż pije alkohol kilka razy w miesiącu, natomiast 5,0% respondentów przyznało, iż taka sytuacja ma miejsce raz w tygodniu. Częste spożywanie alkoholu, tj. kilka razy w tygodniu zadeklarowało 4,6% uczestników badania, z kolei 0,4% respondentów sięga po niego codziennie.

Wykres 24. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=240

Kolejne pytanie skierowane do respondentów miało na celu oszacowanie jak często dorośli mieszkańcy gminy miejskiej Lubań tracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu, w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, taka sytuacja miała miejsce w przypadku 28 ankietowanych (18,1%), z czego 16 osobom zdarzyło się to jednokrotnie (10,3%), 9 badanych – 2-5 razy (5,8%), 1 respondentowi – 6-10 razy (0,7%), z kolei w przypadku 2 osób doszło do tego powyżej 10 razy (1,3%).

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=155

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	10,3%	16
2-5 razy	5,8%	9
6-10 razy	0,7%	1
powyżej 10 razy	1,3%	2
ani razu	81,9%	127

Ankietowani dzielili także odpowiedzi na pytanie czy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, zdarzyło im się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie doszło do takiej sytuacji (114 osób, tj. 73,6%), z kolei 35 badanych nie posiada uprawnień do prowadzenia samochodu czy innego pojazdu mechanicznego (22,6%). 5 ankietowanym taka sytuacja zdarzyła się jednokrotnie (3,2%), z kolei 1 respondent przyznał, że dochodziło do tego sporadycznie (0,7%).

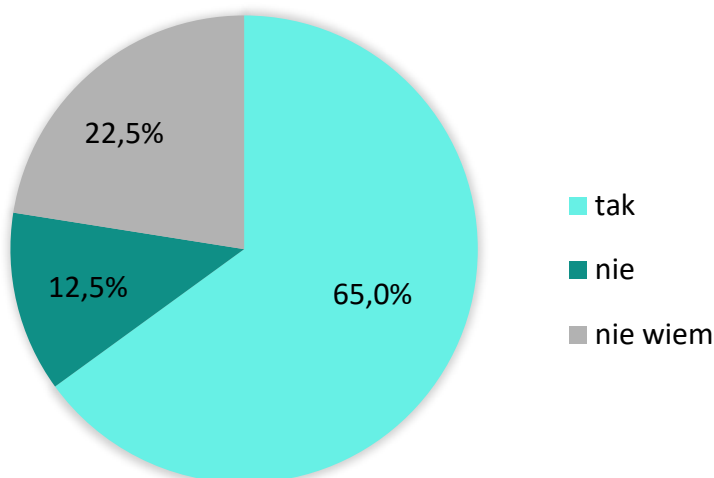
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=155

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	73,6%	114
raz mi się to zdarzyło	3,2%	5
zdarzało mi się to sporadycznie	0,7%	1
zdarzało mi się to często	0,0%	0
nie posiadam prawa jazdy	22,6%	35

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród średnio co piątego mieszkańca Gminy występuje brak świadomości w tym zakresie – odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło aż 22,5% badanych, z kolei negatywnego wpływu alkoholu na rozwój dziecka nie dostrzega 12,5% ankietowanych.

Wykres 25. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=240

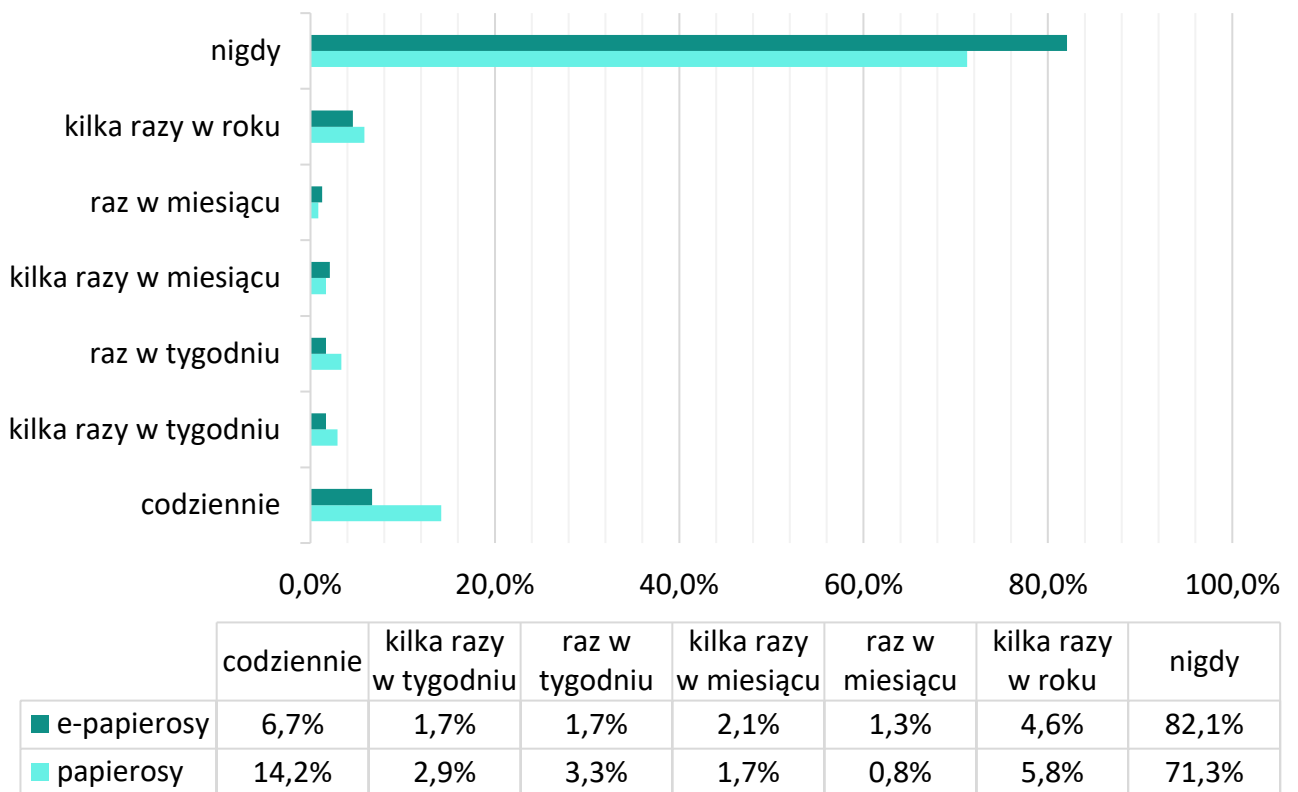

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców gminy miejskiej Lubań podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. 28,7% respondentów przyznaje, że sięga po tradycyjne wyroby tytoniowe, wśród których 5,8% pali je kilka razy w roku, 0,8% sięga po nie raz w miesiącu, 1,7% – kilka razy w miesiącu, natomiast 2,9% wskazało na odpowiedź: „kilka razy w tygodniu”. Codzienne/regularne palenie papierosów zadeklarowało 14,2% badanych.

W kwestii częstotliwości palenia przez mieszkańców Gminy papierosów elektronicznych uzyskano wyniki wskazujące, iż e-papierosy są mniej popularne niż tradycyjne wyroby tytoniowe, gdyż sięga po nie 18,1% respondentów. Z deklaracji 4,6% badanych wynika, iż palą je kilka razy w roku, 1,3% ankietowanych – raz w miesiącu, 2,1% odpowiedzi padło na „kilka razy w miesiącu”, po 1,7% – „raz w tygodniu” oraz „kilka razy w tygodniu”, natomiast 6,7% przyznaje, że pali e-papierosy codziennie.

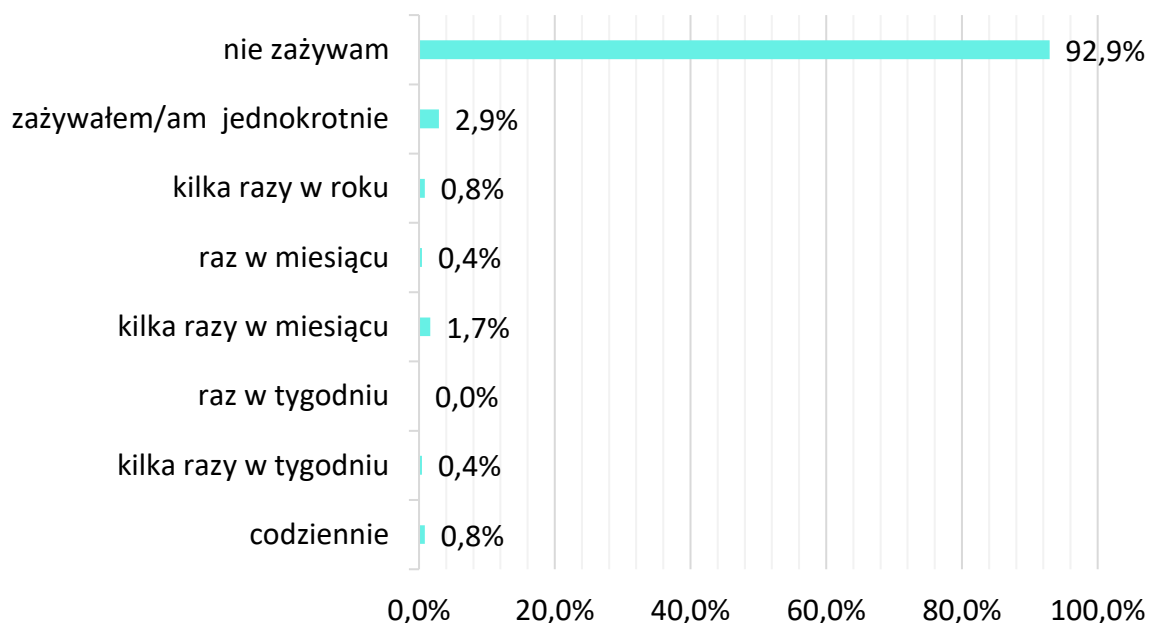
Wykres 26. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=240

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, jak często zdarza im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, substancje psychoaktywne zażywało łącznie 7,0% badanych mieszkańców, w tym 0,8% zadeklarowało sięganie po nie kilka razy w roku, 0,4% – raz w miesiącu, 1,7% – kilka razy w miesiącu, 0,4% – kilka razy w tygodniu, z kolei 0,8% respondentów zadeklarowało codzienne przyjmowanie środków psychoaktywnych, innych niż alkohol. W przypadku 2,9% ankietowanych taka sytuacja wystąpiła jednorazowo.

Wykres 27. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=240

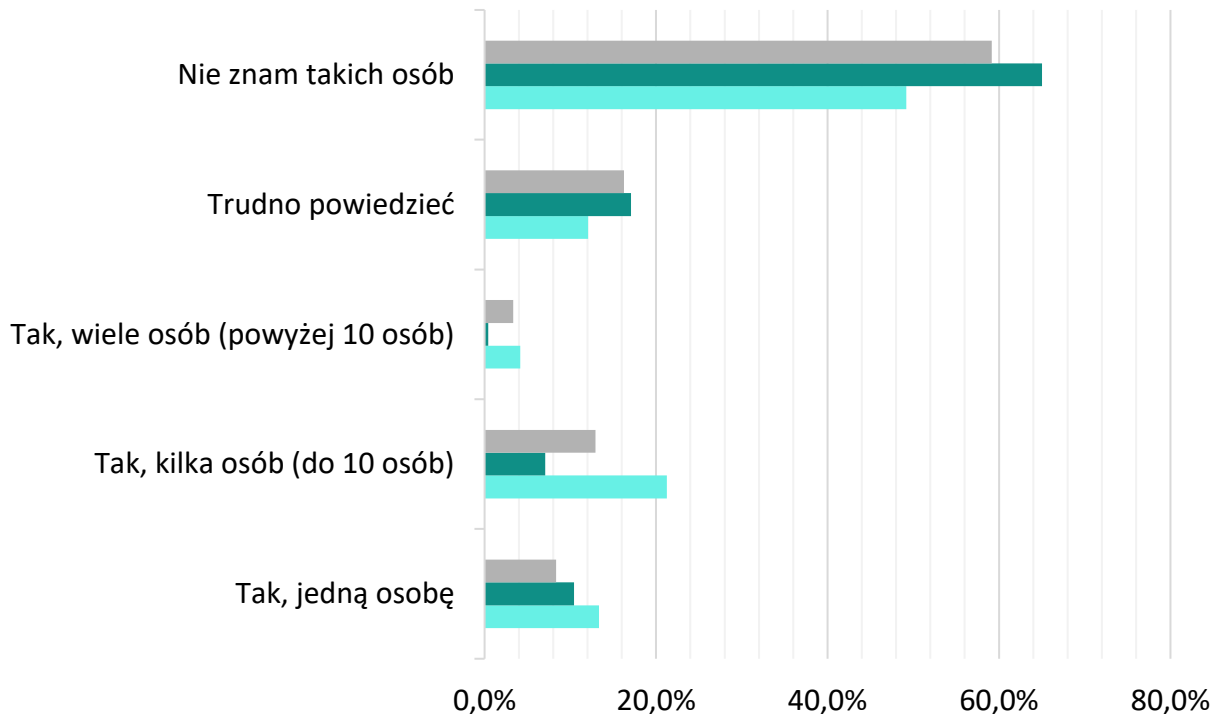

Kolejne pytanie skierowane do dorosłych mieszkańców dotyczyło znajomości osób w swoim otoczeniu, które zmagają się z problemem nadużywania alkoholu, narkotyków lub w sposób nadmierny podejmują się niektórych czynności. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- 38,8% respondentów zna osoby nadużywające alkoholu, w tym 13,3% zna jedną osobę, 21,3% – kilka takich osób, a 4,2% – wiele osób;
- znajomość osób sięgających w sposób nadmierny po narkotyki potwierdziło 17,9% ankietowanych, w tym 10,4% zna jedną osobę, 7,1% – kilka osób, a 0,4% – wiele takich osób;
- osoby nadmiernie podejmujące się czynności zna 24,5% mieszkańców, w tym 8,3% zna jedną osobę, 12,9% – kilka osób, a 3,3% – wiele.

Wykres 28. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=240

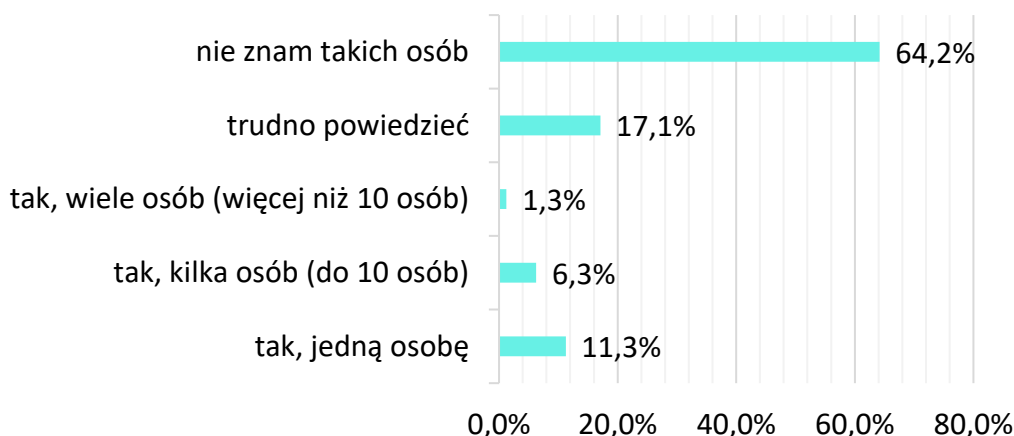
	Tak, jedną osobę	Tak, kilka osób (do 10 osób)	Tak, wiele osób (powyżej 10 osób)	Trudno powiedzieć	Nie znam takich osób
■ Czynności	8,3%	12,9%	3,3%	16,3%	59,2%
■ Narkotyki	10,4%	7,1%	0,4%	17,1%	65,0%
■ Alkohol	13,3%	21,3%	4,2%	12,1%	49,2%

Problem przemocy

Dalsza część analizy stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość osób w swoim najbliższym otoczeniu, które doświadczają problemu przemocy domowej. 11,3% badanych odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 6,3% respondentów – kilka osób (do 10), z kolei 1,3% ankietowanych zadeklarowało znajomość wielu takich osób, tj. więcej niż 10. Ponad połowa ankietowanych stwierdziła, że nie zna żadnej osoby, która doświadcza przemocy (64,2%), natomiast średnio co szósty uczestnik badania nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (17,1%).

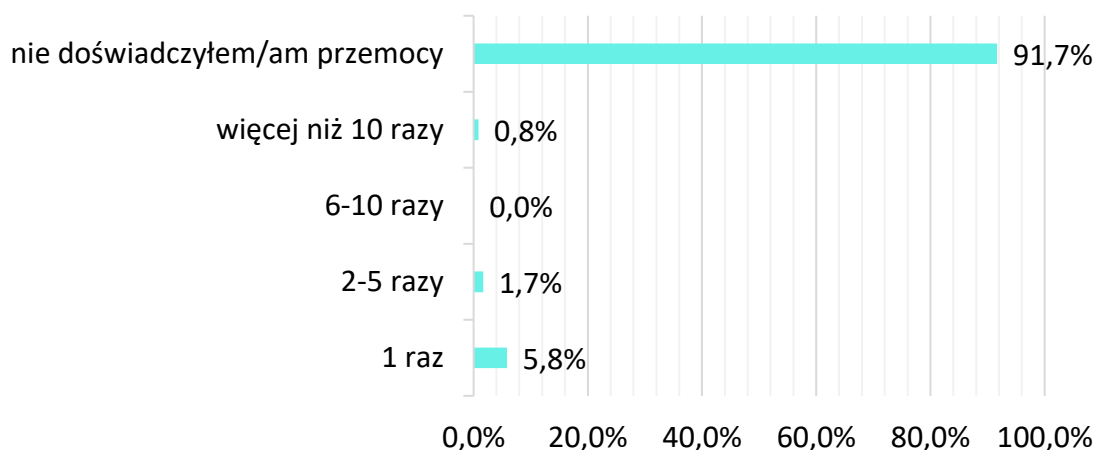

Wykres 29. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej?
N=240

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w omawianym okresie, przemocy doznało 8,3% mieszkańców, wśród których 5,8% doświadczyło jej jednokrotnie, 1,7% – 2-5 razy, z kolei 0,8% udzieliło odpowiedzi „więcej niż 10 razy”.

Wykres 30. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy? N=240

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawaną formą przemocy była przemoc ekonomiczna (12 osób, tj. 63,2%). Na przemoc psychiczną wskazało 10 badanych (52,6%), 5 osób zostało dotkniętych przemocą fizyczną (26,3%), a 4 respondentów doznało zaniedbania (21,1%). 2 ankietowanych wskazało na przemoc

seksualną i również 2 osoby nie potrafiły wskazać jaka forma przemocy została wobec nich zastosowana. 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=19

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc ekonomiczna	63,2%	12
przemoc psychiczna	52,6%	10
przemoc fizyczna	26,3%	5
zaniedbanie	21,1%	4
przemoc seksualna	10,5%	2
nie wiem	10,5%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Co trzeci badany wskazał rodziców (6 osób, tj. 30,0%). 5 ankietowanych doświadczyło przemocy ze strony partnera/partnerki (25,0%), po 4 osoby zaznaczyły innych członków rodziny oraz męża/żonę (po 20,0%), z kolei 3 respondentów doznało przemocy ze strony innych, bliżej nieokreślonych osób (15,0%).

Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=20

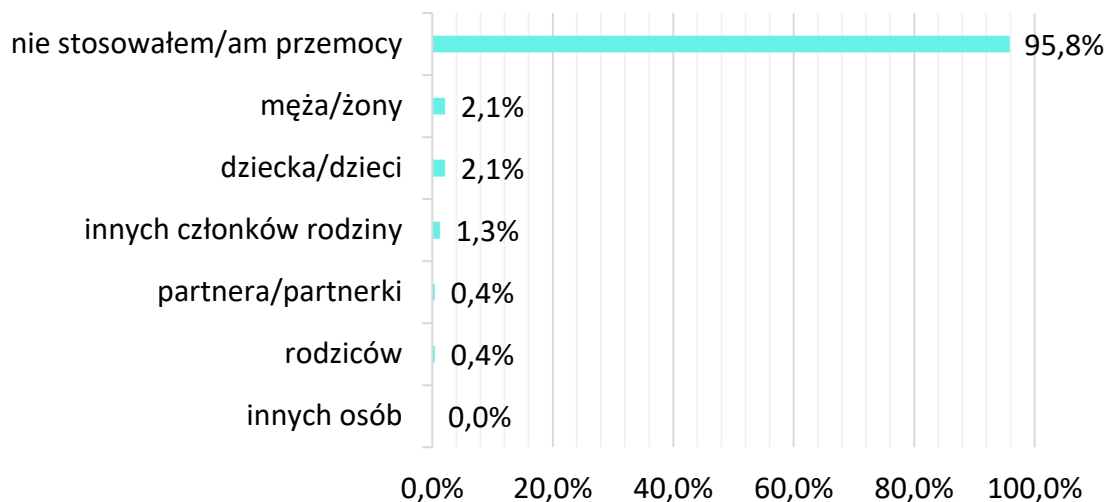
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzice	30,0%	6
partner/partnerka	25,0%	5
inni członkowie rodziny	20,0%	4
mąż/żona	20,0%	4
inne osoby	15,0%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o określenie czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doszło do sytuacji, w której oni sami zastosowali przemoc domową. Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, jakoby doszło do takiej sytuacji (95,8%), po 2,1% respondentów przyznało, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec współmałżonka/i oraz dziecka/dzieci, 1,3% ankietowanych wskazało na innych członków rodziny, z kolei po 0,4% respondentów na partnera/partnerkę oraz rodziców.

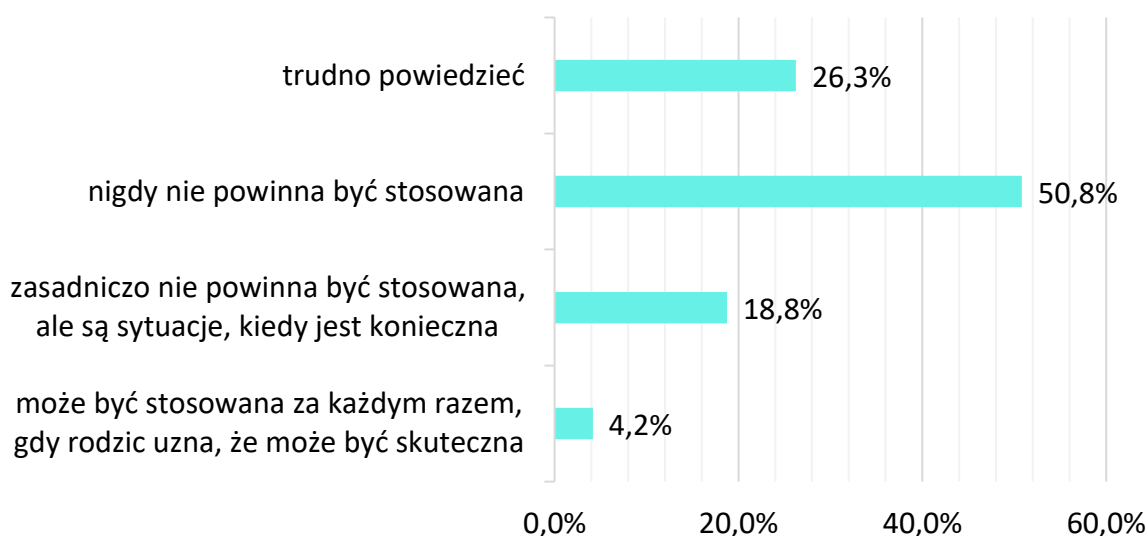
Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=240

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

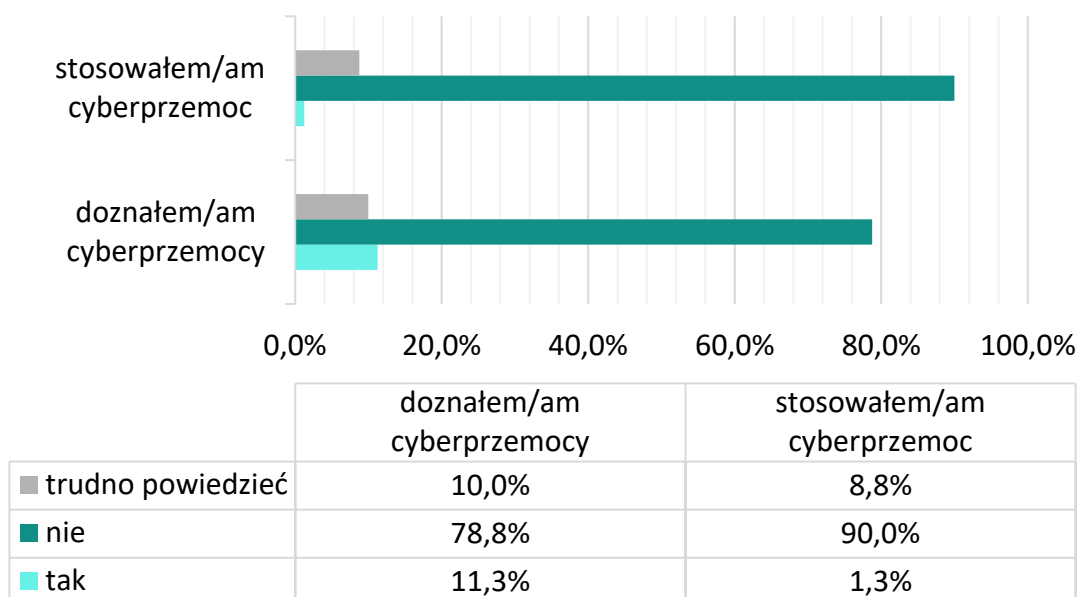
Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje brak jednoznacznej opinii w tym zakresie (26,3%), z kolei 4,2% uważa, że może być stosowana za każdym razem, gdy rodzic uzna to za skuteczne. Negatywnie tego typu zachowanie ocenia połowa mieszkańców, wskazując, że kary fizyczne w stosunku do dzieci nigdy nie powinny być stosowane (50,8%), natomiast w opinii 18,8% badanych zdarzają się sytuacje, kiedy można tego typu zachowanie uzasadnić.

Wykres 32. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą która: N=240

Kolejne pytanie odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy dorosłym mieszkańcom gminy miejskiej Lubań zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć lub stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że problemu tego doznało 11,3% mieszkańców, a 10,0% miało trudności z udzieleniem jednoznacznej opinii na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 1,3% ankietowanych, z kolei nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi 8,8% badanych.

Wykres 33. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=240

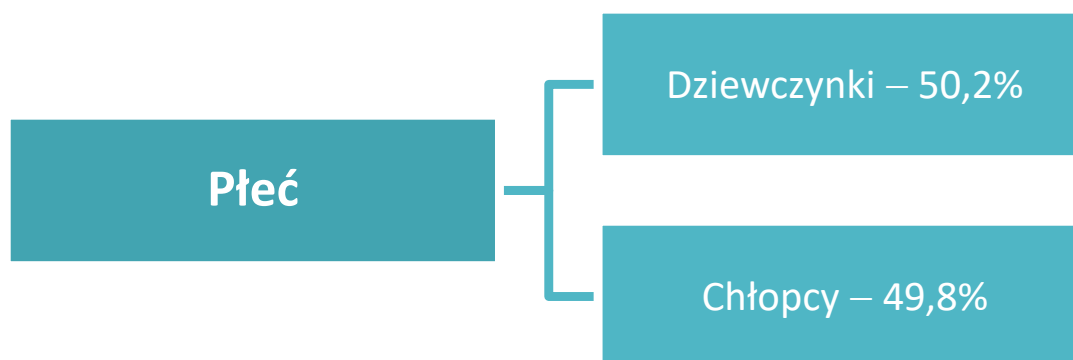
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z TERENU GMINY MIEJSKIEJ LUBAŃ

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem sięgania po substancje psychoaktywne, takie jak alkohol, narkotyki, papierosy oraz e-papierosy, a także problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety miały również na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie opinii młodych mieszkańców na temat ich zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

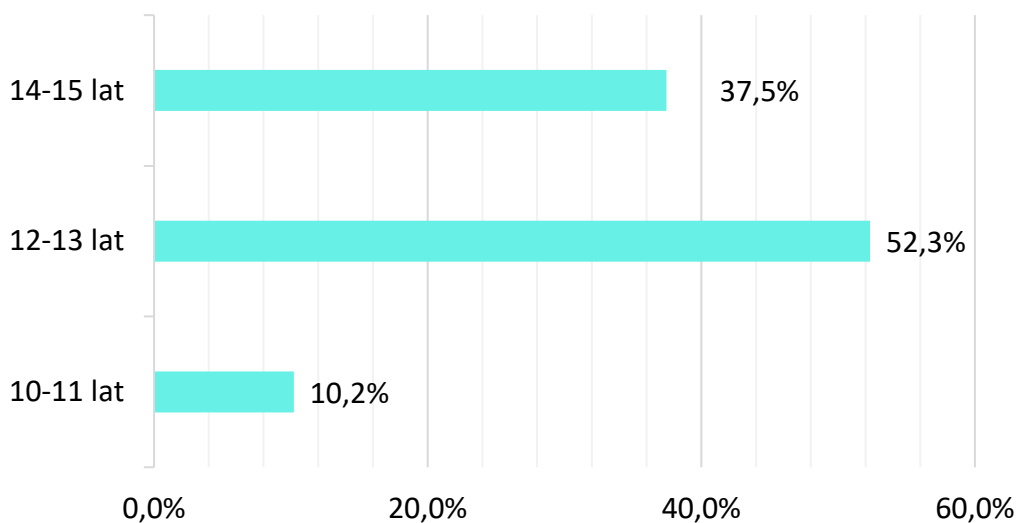
Uczniowie z gminy miejskiej Lubań wypełnili 235 kwestionariusze ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, liczba chłopców, jak i dziewczynek była zbliżona. W badaniu udział wzięło 117 chłopców, którzy stanowili 50,2% ogółu, zaś dziewczynki wypełniły 49,8% kwestionariuszy (118 osób).

Rysunek 5. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=235

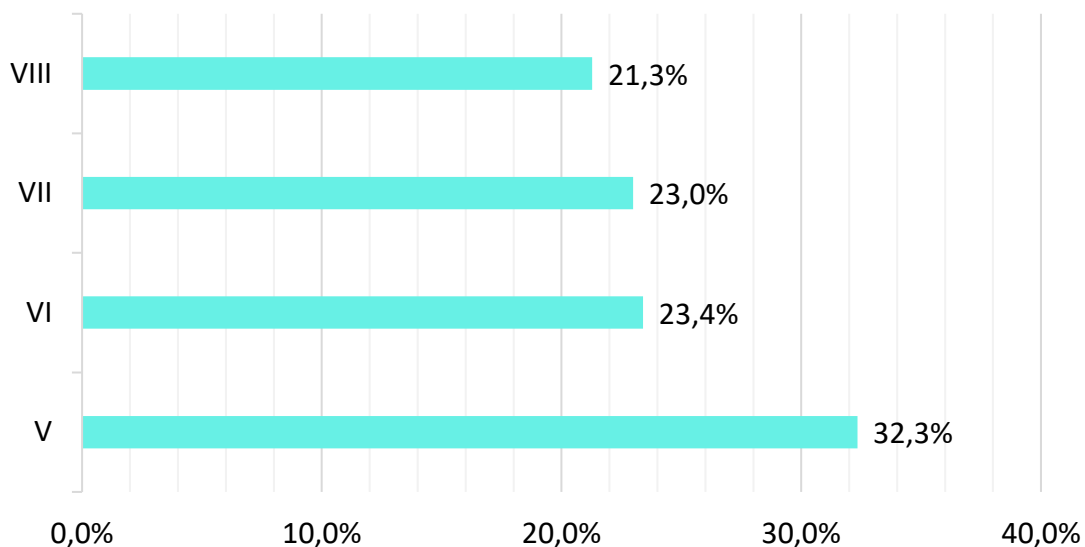

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, połowę kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (52,3%), natomiast średnio co trzeci badany mieścił się w przedziale wiekowym 14-15 lat (37,5%). Ankietowani, którzy mieli wówczas 10-11 lat stanowili 10,2% respondentów.

Wykres 34. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=235

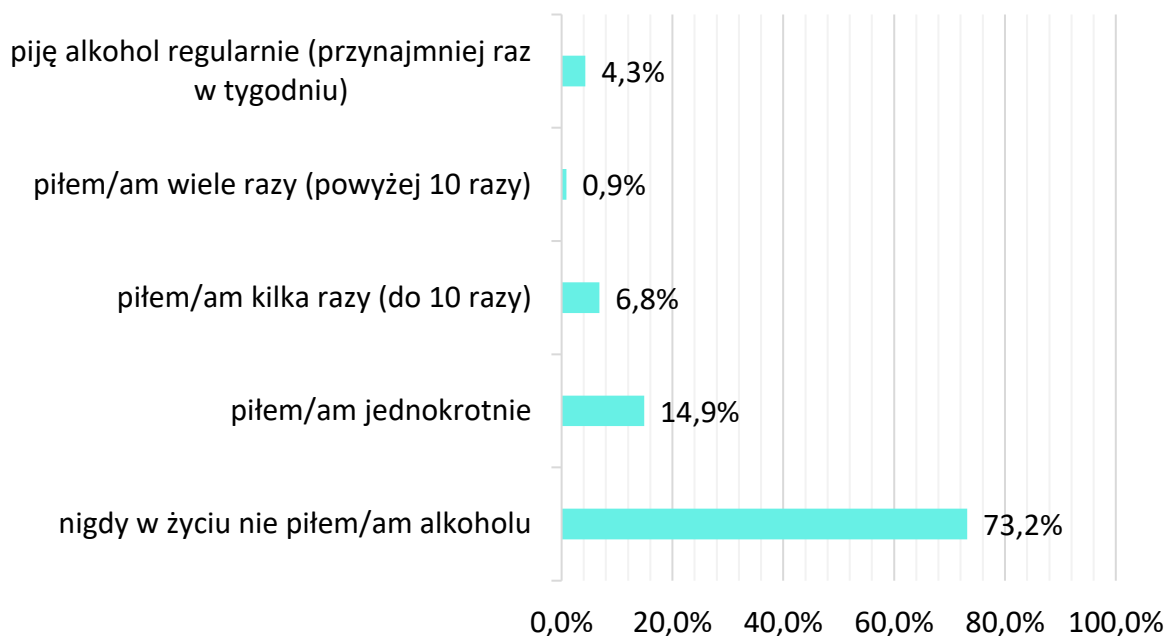
Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało do V klasy szkoły podstawowej (32,3%). 23,4% stanowili uczniowie z klasy VI, 23,0% – z klasy VII, a średnio co piąty ankietowany to uczeń klasy VIII (21,3%).

Wykres 35. Klasa: N=235

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy miejskiej Lubań. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało łącznie 26,9% respondentów, wśród których 14,9% spożyło go jednokrotnie, 6,8% zadeklarowało, iż miało to miejsce kilka razy (do 10), natomiast 0,9% respondentów przyznało, że miało styczność z alkoholem wiele razy (powyżej 10). Na regularne spożywanie alkoholu wskazało 4,3% osób.

Wykres 36. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=235

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, średnio co trzeci uczeń będący po inicjacji alkoholowej miał kontakt z alkoholem w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (30,6%), z czego 16,1% sięgnęło po niego 1-2 razy (10 osób), po 3,2% zrobiło to 3-4 razy oraz 5-7 razy (po 2 osoby), z kolei więcej niż 7 razy po alkohol sięgnęło 8,1% badanych uczniów (5 osób). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 17. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=63

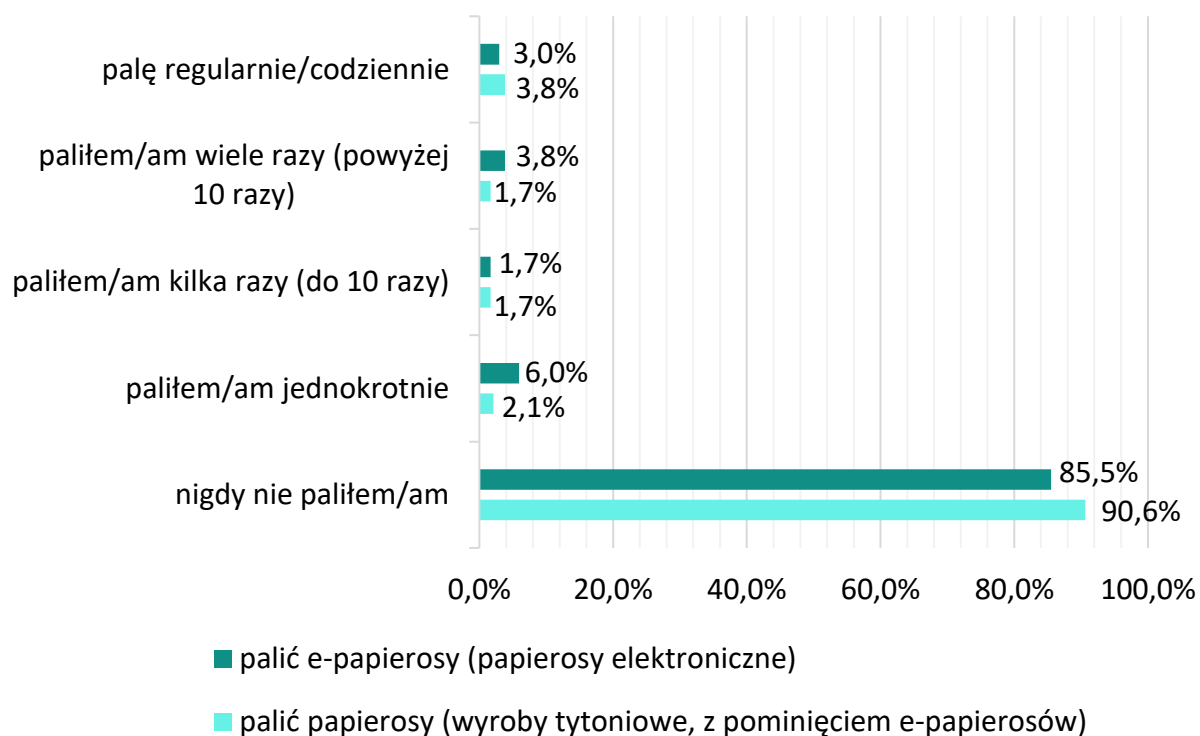
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	69,4%	43
1 – 2 razy	16,1%	10
3 – 4 razy	3,2%	2
5 – 7 razy	3,2%	2
więcej niż 7 razy	8,1%	5

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy miejskiej Lubań podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 9,3% ankietowanych, wśród których 2,1% paliło je jednokrotnie, po 1,7% badanych sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy) oraz wiele razy (powyżej 10 razy). Badanie wykazało również, że 3,8% ankietowanych pali papierosy tradycyjne regularnie/codziennie.

Papierosy elektroniczne są wśród uczniów z terenu Gminy bardziej popularne, niż papierosy tradycyjne – sięgnęło po nie ogółem 14,5% ankietowanych, w tym najwięcej zadeklarowało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie (6,0%). 1,7% respondentów sięgnęło po elektroniczne wyroby nikotynowe kilka razy (do 10), 3,8% odpowiedzi padło na wiele razy (powyżej 10), natomiast na regularne/codziennie palenie e-papierosów wskazało 3,0% uczniów.

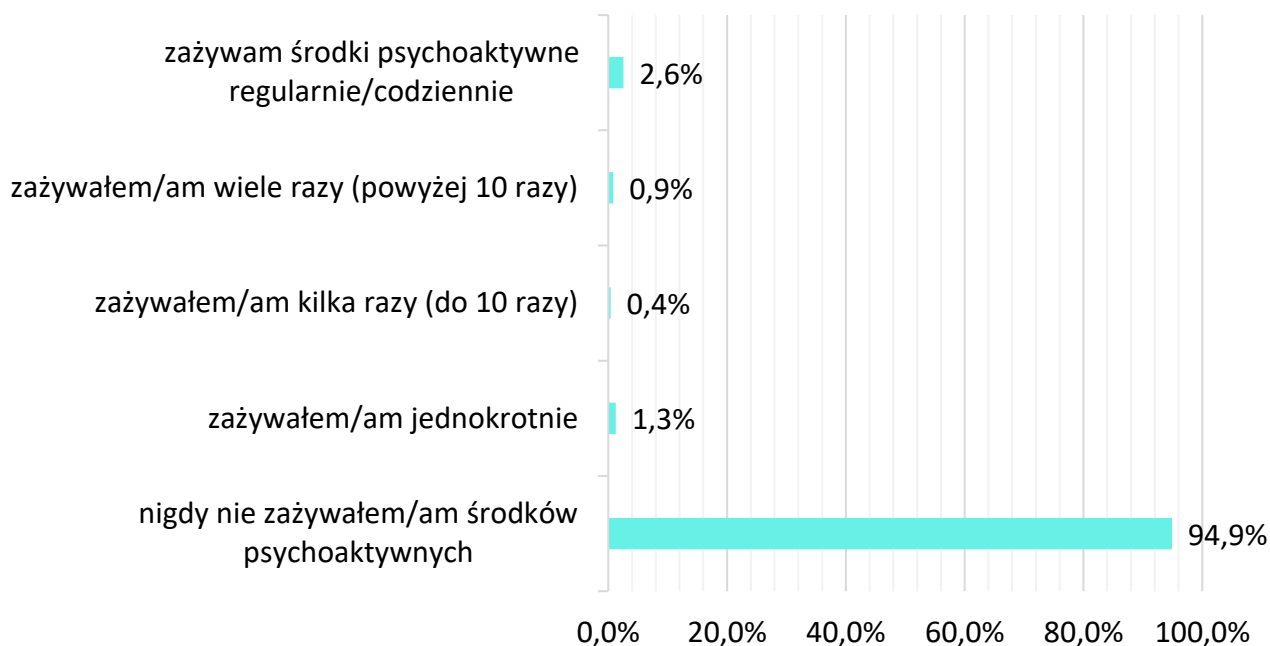

Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=235

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu zapytano respondentów o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, styczność z tego rodzaju używkami zadeklarowało łącznie 5,2% ankietowanych, w tym 1,3% respondentów sięgnęło po jednokrotnie, 0,4% – kilka razy, 0,9% – wiele razy, z kolei regularnie/codziennie podejmuje się tego 2,6% badanych.

Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=235

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości sięgania po substancje psychoaktywne inne niż alkohol, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie. Jak wynika z udzielonych przez respondentów odpowiedzi, większość uczniów będących po inicjacji narkotykowej, miała kontakt z tego rodzaju substancjami w okresie ostatniego miesiąca poprzedzającego badanie (9 osób, tj. 75,0%), z czego 1 ankietowany sięgnął po nie 1-2 razy (8,3%), 2 osoby podjęły się tego 3-4 razy (16,7%), z kolei na więcej niż 7 razy wskazała połowa badanych uczniów (6 osób, tj. 50,0%).

Tabela 18. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=12

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	25,0%	3
1 – 2 razy	8,3%	1
3 – 4 razy	16,7%	2
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	50,0%	6

Najpopularniejszymi substancjami przyjmowanymi przez uczniów z terenu gminy miejskiej Lubań były mefedron oraz leki w celu odurzenia – sięgnęło po nie w przypadku mefedron 6 badanych będących po inicjacji narkotykowej (54,6%), a natomiast w przypadku leków było to 5 osób (45,5%). Po 4 odpowiedzi padły na amfetaminę oraz dopalacze (po 36,4%), z kolei 3 ankietowanych zadeklarowało zażywanie marihuany oraz innych, bliżej nieokreślonych substancji (po 27,3%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 19. Jakie były to substancje? N=11

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mefedron	54,5%	6
leki w celu odurzenia	45,5%	5
amfetamina	36,4%	4
dopalacze	36,4%	4
marihuana	27,3%	3
inne	27,3%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

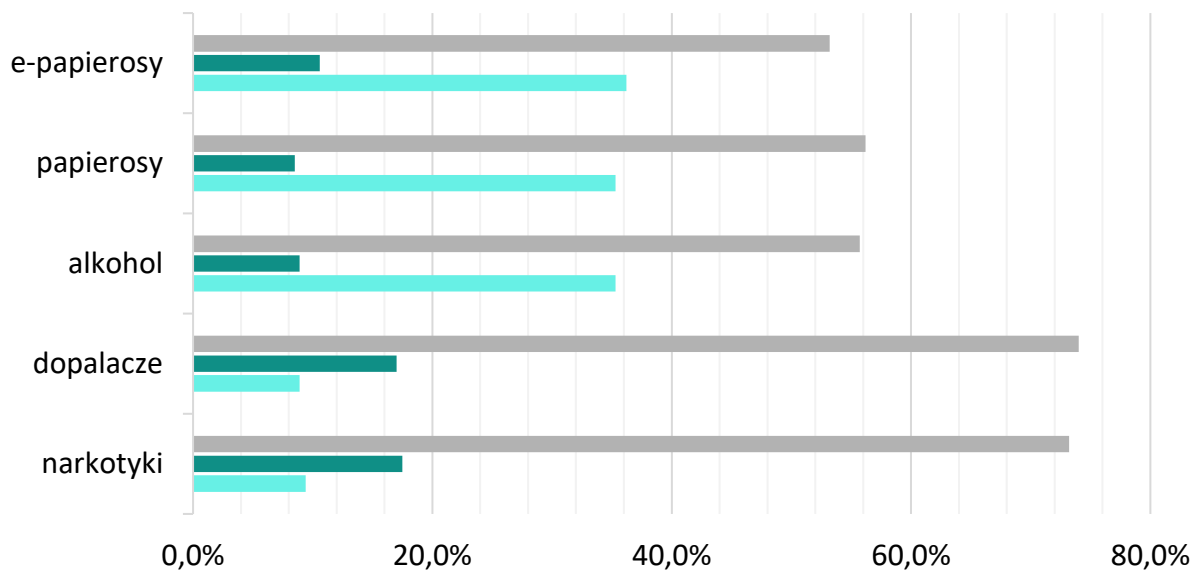
W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia według 9,4% ankietowanych, a trudne zdaniem 17,5%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia według 8,9% uczniów, a trudne w opinii 17,0%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia zdaniem 35,3% badanych, a trudny według 8,9%,
- łatwość zdobycia papierosów tradycyjnych zadeklarowało 35,3% respondentów, a zdaniem 8,5% jest to trudne,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia w opinii 36,2% młodych mieszkańców, a trudne według 10,6%.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wyroby nikotynowe oraz alkohol charakteryzują się w Gminie wysoką dostępnością dla osób niepełnoletnich.

Wykres 39. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=235

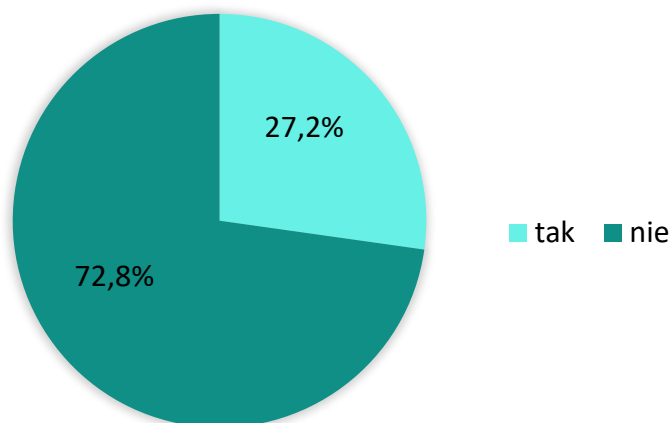
	narkotyki	dopalacze	alkohol	papierosy	e-papierosy
nie wiem	73,2%	74,0%	55,7%	56,2%	53,2%
trudne	17,5%	17,0%	8,9%	8,5%	10,6%
łatwe	9,4%	8,9%	35,3%	35,3%	36,2%

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę miejską Lubań. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że 27,2% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie.

Wykres 40. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?
N=235

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały ją wobec uczniów. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (31 osób, tj. 52,5%). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowało rodzeństwo oraz inne, bliżej nieokreślone osoby (po 15 osób, tj. 25,4%). Po 13 odpowiedzi padło na kolegów/koleżanki spoza szkoły (22,0%), z kolei 6 respondentów doznało przemocy ze strony rodziców (10,2%). 5 osób pominęło to pytanie.

Tabela 20. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=59

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	52,5%	31
rodzeństwo	25,4%	15
inne osoby	25,4%	15
koledzy/koleżanki spoza szkoły	22,0%	13
rodzice	10,2%	6

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy, zostali oni poproszeni o wskazanie jej formy. Najpowszechniejsza wśród nich jest przemoc psychiczna, na którą wskazało 35 osób (68,6%) oraz fizyczna (26 osób, tj. 51,0%). Wśród innych form przemocy, jakich doświadczali respondenci znalazła się również przemoc seksualna i zaniedbanie, których doznało kolejno 11 osób (21,6%) i 5 badanych (9,8%). 13 badanych nie odpowiedziało na to pytanie.

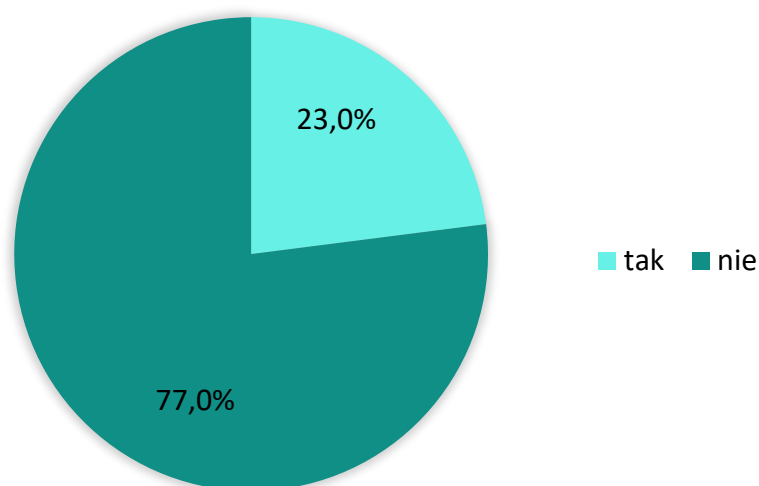

Tabela 21. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=51

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	68,6%	35
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	51,0%	26
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydzał itp.	21,6%	11
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	9,8%	5

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznał się blisko co czwarty uczeń, tj. 23,0%, czyli nieznacznie mniej niż w przypadku doświadczania przemocy, a różnica wyniosła 4,2 pp.

Wykres 41. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=235

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemocy fizycznej dopuściło się 35 osób (71,4%), do stosowania przemocy psychicznej przyznało się 27 badanych (55,1%), z kolei do przemocy seksualnej – 12 ankietowanych (24,5%). 5 osób nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 22. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=49

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	71,4%	35
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	55,1%	27
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	24,5%	12

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Ponad połowa ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec uczniów ze swojej szkoły – wskazały na to 33 osoby, tj. 64,7%. Odpowiedzi 20 respondentów padły na rodzeństwo (39,2%), z kolei 18 badanych wybrało odpowiedź „kolegów/koleżanek spoza szkoły” (35,3%). 8 ankietowanych zadeklarowało zastosowanie przemocy wobec innych, bliżej nieokreślonych osób (15,7%). 3 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

Tabela 23. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=51

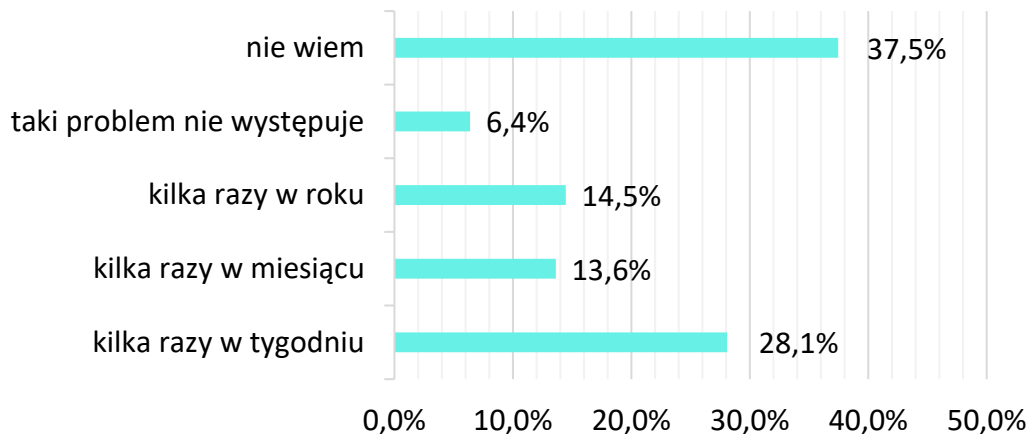
Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów z mojej szkoły	64,7%	33
rodzeństwa	39,2%	20
kolegów/koleżanek spoza szkoły	35,3%	18
innych osób	15,7%	8

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. Znaczny odsetek respondentów nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, ze względu na brak wiedzy (37,5%), a zdaniem zaledwie 6,4% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdziła natomiast ponad połowa respondentów (56,2%), w tym 14,5% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku, w opinii 13,6% dzieje się to kilka razy w miesiącu, a zdaniem 28,1% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w tygodniu.

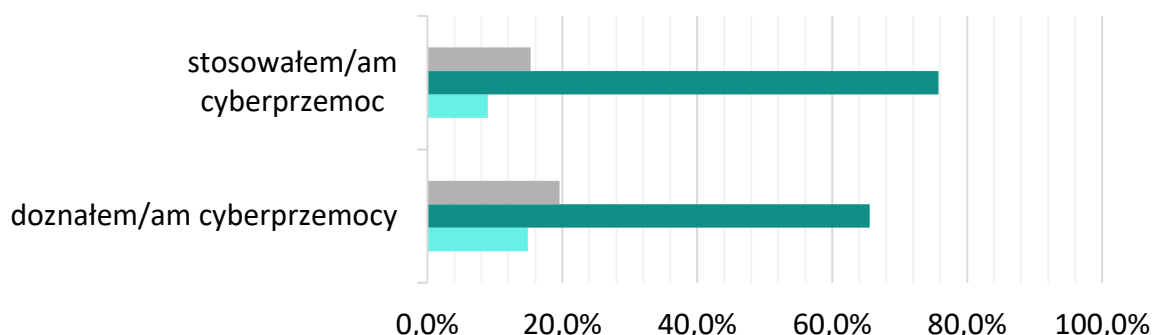

Wykres 42. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?
N=235

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 14,9% z nich, natomiast przemoc w Internecie zastosował odsetek 8,9% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż odpowiedź „trudno powiedzieć” wybrało 15,3% osób w przypadku stosowania cyberprzemocy i 19,6% w zakresie jej doświadczenia.

Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=235

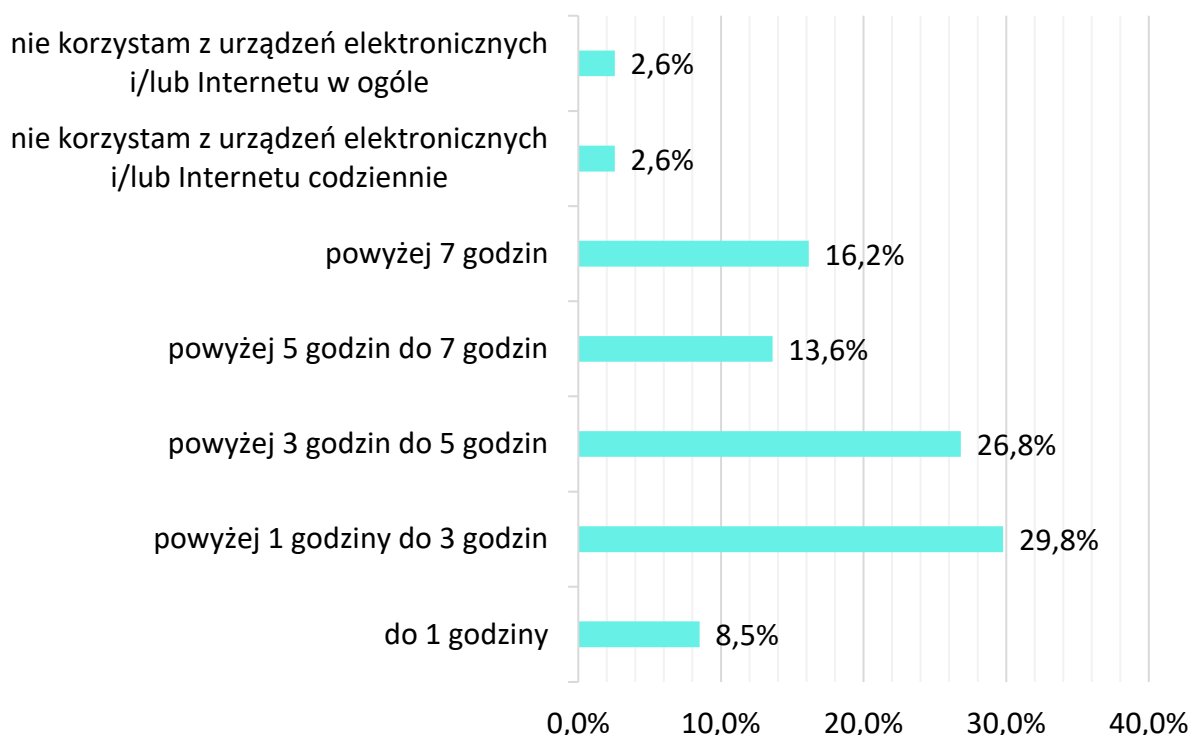
	doznałem/am cyberprzemocy	stosowałem/am cyberprzemoc
■ trudno powiedzieć	19,6%	15,3%
■ nie	65,5%	75,7%
■ tak	14,9%	8,9%

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie ile czasu w ciągu dnia uczniowie przeznaczają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, stosunkowo znaczna część z nich poświęca na to duże ilości czasu, gdyż 13,6% odpowiedzi padło na przedział od 5 do 7 godzin dziennie, z kolei 16,2% na powyżej 7 godzin. Zaledwie 8,5% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich tylko do 1 godziny, 29,8% respondentów przyznało, że spędza w ten sposób czas od 1 do 3 godzin w ciągu dnia, z kolei 26,8% osób przeznaczają na tego rodzaju aktywność 3-5 godzin. Po 2,6% uczniów biorących udział w badaniu stwierdziło, że nie korzysta z tego typu urządzeń i/lub Internetu codziennie bądź nie robi tego w ogóle.

Wykres 44. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=235

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło łącznie 86 badanych (38,0%), w tym po 11 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często oraz często (po 4,9%), 41 osobom – czasami (18,1%), natomiast 23 badanych skłamało w tej sprawie jednokrotnie (10,1%). 2 osoby pominęły to pytanie i nie udzieliły żadnej odpowiedzi.

Tabela 24. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=227

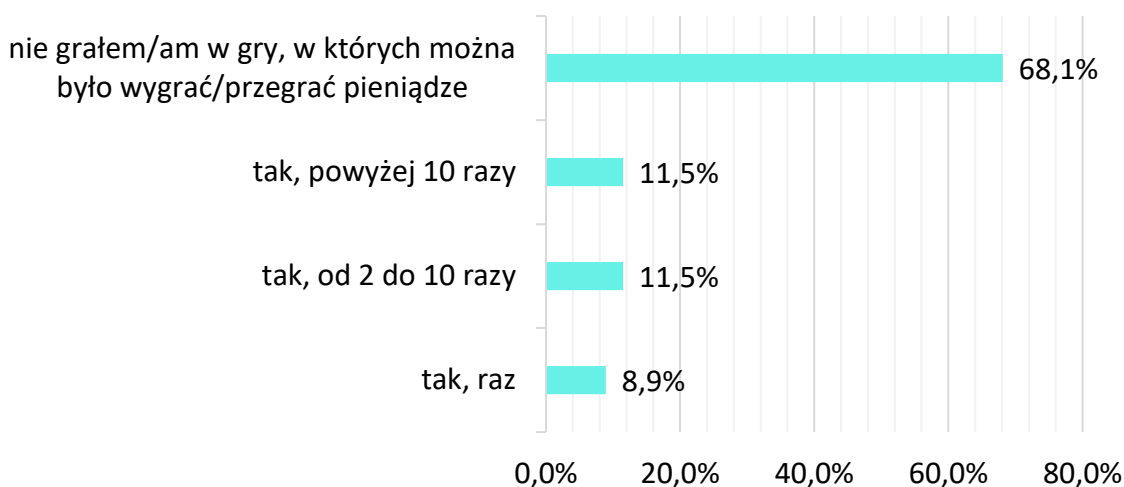
Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	4,9%	11
tak, często	4,9%	11
tak, czasami	18,1%	41
tak, jednokrotnie	10,1%	23
nie	62,1%	141

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 31,9% badanych. Wśród tych osób 8,9% grało w nie 1 raz, z kolei po 11,5% respondentów robiło to 2-10 razy oraz więcej niż 10 razy.

Wykres 45. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=235

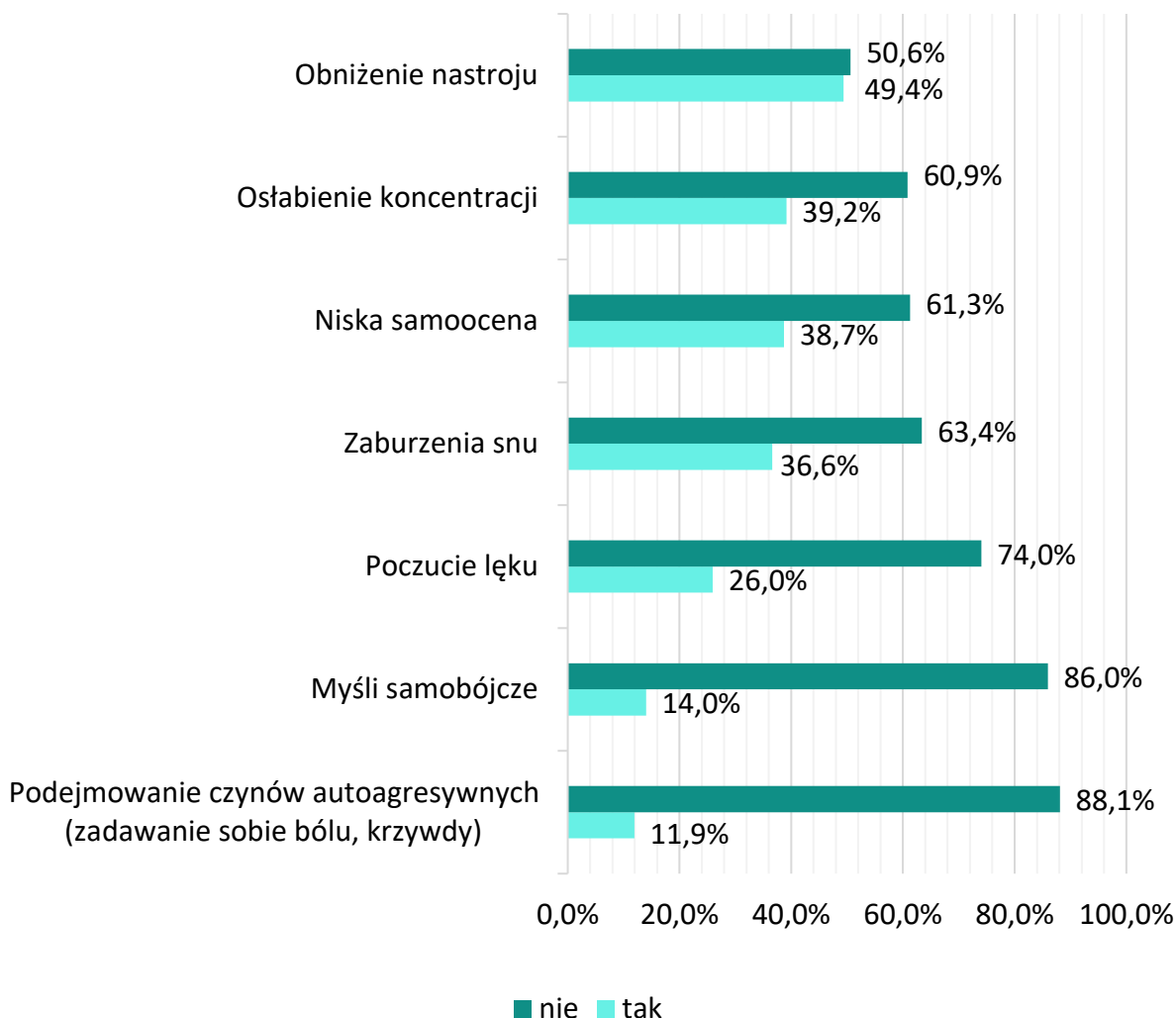

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców gminy miejskiej Lubań, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, blisko połowa ankietowanych zmagająca się w tym okresie z obniżeniem nastroju (49,4%), mniejszy odsetek doznał osłabienia koncentracji (39,2%), zmagał się z niską samooceną (38,7%) oraz zaburzeniami snu (36,6%). Średnio co czwarty badany zmagał się z poczuciem lęku (26,0%). Niepokojący jest fakt, że wśród części dzieci i młodzieży z terenu Gminy występowały również myśli suicydalne (14,0%) oraz czyny autoagresywne (11,9%).

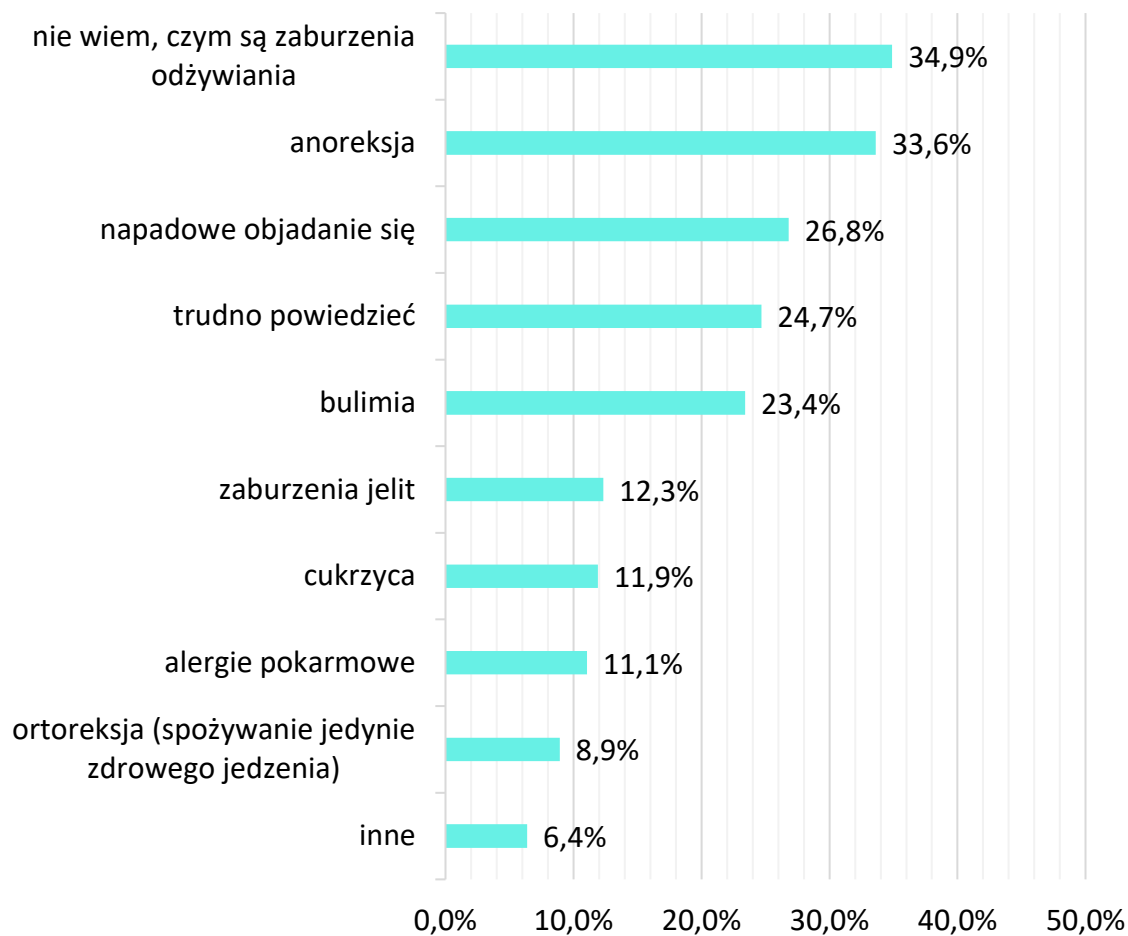
Wykres 46. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=235

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy miejskiej Lubań dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. Średnio co trzeci ankietowany wskazał na anoreksję (33,6%), a co czwarty na napadowe objadanie się (26,8%). W opinii 23,4% respondentów można do nich zaliczyć bulimię, a według 8,9% badanych – ortoreksję. 24,7% badanych miało problem w zakresie udzielenia jednoznacznej odpowiedzi. Należy zaznaczyć, iż część uczniów biorących udział w badaniu błędnie wskazała na zaburzenia jelit (12,3%), cukrzycę (11,9%) oraz alergie pokarmowe (11,1%). 34,9% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 47. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=235

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY MIEJSKIEJ LUBAŃ

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaniu, Zespół Interdyscyplinarny w Lubaniu i inne jednostki, a także danych Głównego Urzędu Statystycznego, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

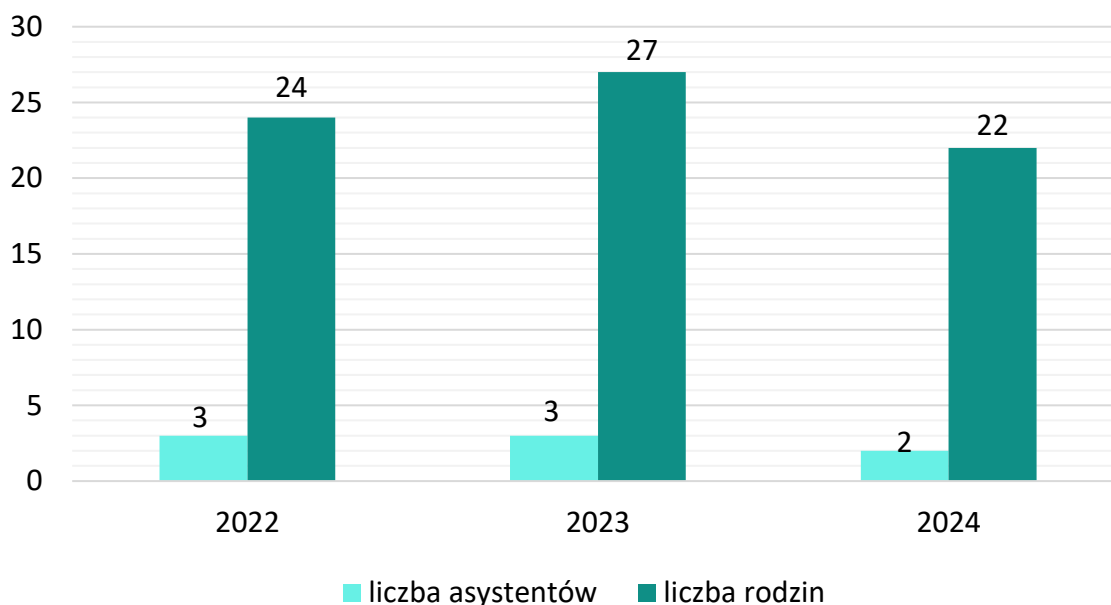
Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny w gminie miejskiej Lubań jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **rola asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2024 roku w MOPS w Lubaniu zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, którzy w ramach realizacji ustawowego zadania prowadzili pracę z 22 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

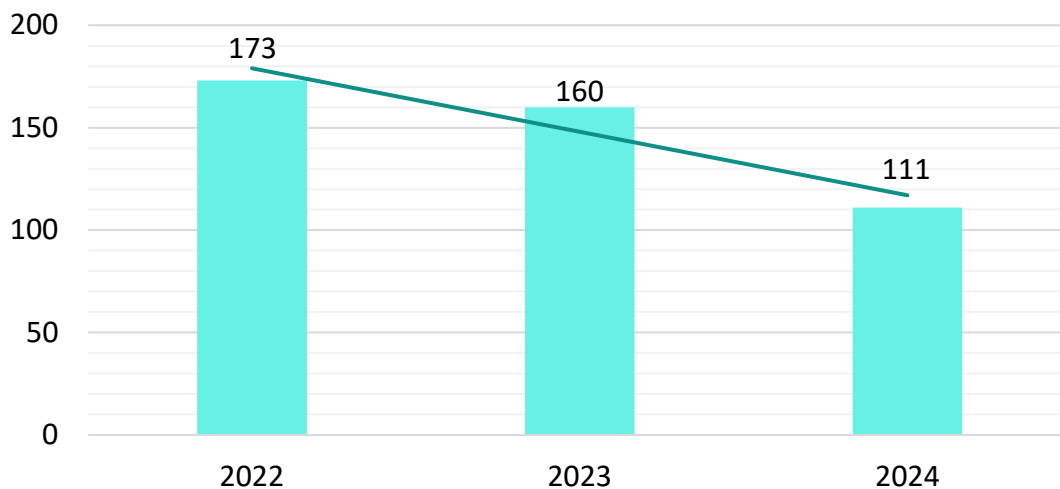
Wykres 48. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2024 roku korzystało 111 rodzin, czyli o 35,8% mniej niż w roku 2022. W omawianym okresie dostrzegalny był zatem systematyczny spadek liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 49. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz osób uprawnionych, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób korzystających ze świadczenia ulegała systematycznemu spadkowi, tak samo jak liczba rodzin objętych tego rodzaju wsparciem. W 2024 roku było to 133 beneficjentów z 77 rodzin, na rzecz których poniesiono koszty w wysokości 759 487 zł. Kwota wypłaconych świadczeń ulegała wahaniom w omawianym okresie.

Wykres 50. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych]

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	144	139	133
liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	91	85	77
kwota wypłaconych świadczeń	759 699	753 966	759 487

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W 2024 roku MOPS w Lubaniu poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 13 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu lubańskiego na łączną kwotę 309 367 zł oraz za pobyt 10 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów na łączną kwotę 387 307 zł. łączna liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ulegała spadkowi na przestrzeni lat 2022-2024, który ukształtował się na poziomie 30,3%.

Tabela 25. Dane dotyczące pobytu dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za ich pobyt za lata 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu lubańskiego	16	13	13
kwota odpłatności [w złotych]	252 946	327 898	309 367
liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	17	12	10
kwota odpłatności [w złotych]	267 536	261 967	387 307
łącznie liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	33	25	23

Źródło: Raport o stanie Miasta Lubań za rok 2022, 2023 i 2024

W 2024 roku 4 wychowanków pieczy zastępczej pochodzących z terenu gminy miejskiej Lubań otrzymało pomoc na kontynuowanie nauki, a 1 osobie udzielono pomocy na usamodzielnienie.

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia rodzin oraz dzieci i młodzieży, w szczególności tych pochodzących z rodzin zmagających się z różnego rodzaju problemami społecznymi są **placówki wsparcia dziennego**. Na terenie gminy miejskiej Lubań tego rodzaju podmiot funkcjonuje w formie **Ośrodka Wsparcia Dziennego w Lubaniu**, działającego na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka realizuje zadania gminy w zakresie wspierania rodziny poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, pomoc w integracji, opiece i wychowaniu dziecka. Wspiera rodziców w procesie wychowawczym, a także służy prawidłowemu rozwojowi psychospołecznemu dzieci i młodzieży oraz organizuje ich czas wolny. Ośrodek realizuje różne formy opieki, do których należą w szczególności: pomoc w nauce w tym wyrównywanie braków edukacyjnych, organizacja czasu wolnego, organizacja zajęć sportowych gier i zabaw rozwojowych, a także rozwój zainteresowań. W ramach wsparcia specjalistycznego, zapewniano m.in. organizację zajęć i programów terapeutycznych oraz kompensacyjnych. Podejmowano również działania na rzecz wzmacniania i doskonalenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców

przejawiających problemy wychowawcze, za pośrednictwem zajęć grupowych, indywidualnych oraz konsultacji z psychologiem.

W 2024 roku w placówce prowadzone były zajęcia profilaktyczne, plastyczno-techniczne, edukacyjno-warsztatowe, muzykoterapia z elementami gimnastyki korekcyjnej, zajęcia na świeżym powietrzu, w tym gry i zabawy zespołowe, wyjścia do parku, zabawy na miejskich placach zabaw, zajęcia integrujące grupę, wspierające rozwój społeczny dzieci, stymulujące aktywność twórczą, zajęcia przyrodnicze, tematyczne, rozwijające koordynację wzrokowo-ruchową, wspierające zainteresowanie dzieci kulturą, zajęcia z terapii pedagogicznej, zajęcia z psychologiem, socjoterapeutyczne, relaksujące, wyciszające, organizacja konkursów wewnętrznych i zewnętrznych i inne formy aktywności.

Dla rodzin wielodzietnych z terenu Gminy proponowane jest wsparcia w postaci **Karty Dużej Rodziny**, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. W 2024 roku wpłynęły 84 wnioski, dotyczących wydania Karty Dużej Rodziny. Wydano 150 Kart, w tym 74 dla dzieci i 76 dla dorosłych.

Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:**MOCNE STRONY:**

- działalność placówek i realizacja usług w obszarze wsparcia rodziny (takich jak asystent rodziny, OWD, niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe),
- aktywność placówek oświatowych w zakresie organizacji czasu wolnego, profilaktyki dla uczniów i całych rodzin,
- wsparcie Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lubaniu,
- działalność Gminy w zakresie edukacji międzykulturowej,
- realizacja działań na rzecz promocji sportu, edukacji, m.in. poprzez realizację wydarzeń i imprez rodzinnych,
- wspieranie aktywności i więzi międzypokoleniowych.

SŁABE STRONY:

- niska aktywność rodziców w korzystaniu z dostępnych dla nich zasobów,
- brak czasu wolnego dla rodziny, spowodowany często zatrudnieniem poza Miastem lub zagranicą,
- nadmierne korzystanie z technologii cyfrowych,
- ograniczone środki finansowe rodzin,
- ograniczone zasoby ludzkie w instytucjach na terenie Gminy, wynikające z ograniczeń finansowych, zwłaszcza w obszarze pieczy zastępczej,
- niewystarczająca liczba rodzin wspierających i zastępczych,
- dysfunkcje w rodzinach, takie jak uzależnienia, braki w obszarze kompetencji wychowawczych, choroby cywilizacyjne, zachowania ryzykowne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

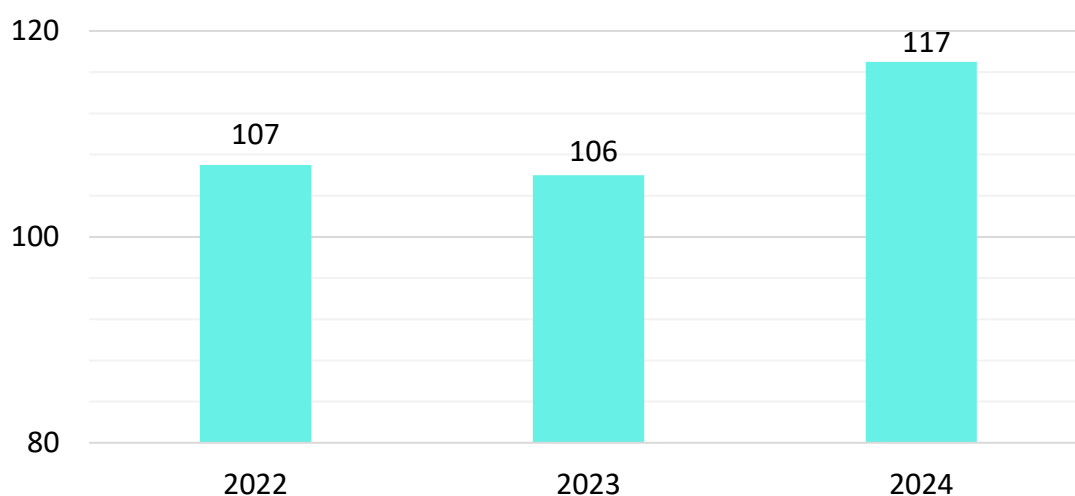
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2024 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia, świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 117. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej wzrosła, a wartość wzrostowa w 2024 roku względem 2022 roku ukształtowała się na poziomie 9,3%.

Wykres 51. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, 2023 i 2024

Kolejny wykres przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobie powyżej 16 roku życia jeżeli legitymuje się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność ta powstała przed 21 rokiem życia. Zasiłek przysługuje również osobom, które ukończyły 75 lat, a nie otrzymują dodatku pielęgnacyjnego z ZUS lub KRUS. Na przełomie lat 2022-2024 liczba przyznanych z tego tytułu świadczeń ulegała wahaniom – w 2022 roku wyniosła 7 541, w 2023 roku – 7 749, a w 2024 roku ukształtowała się na poziomie 7 611. Podobna tendencja zachodziła w przypadku kwoty przeznaczanej na ten cel.

Tabela 26. Liczba i kwota przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych ogółem na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych]

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba przyznanych świadczeń	7 541	7 749	7 611
kwota wypłaconych świadczeń	1 627 524,00	1 672 347,00	1 642 758,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni lat 2022-2024 specjalnego zasiłku opiekuńczego. Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W omawianych latach ze świadczenia w ramach tego zasiłku korzystało 13 osób, wyłącznie w 2022 roku, a kwota wypłaconych świadczeń wyniosła wówczas 7 680,00 zł.

Z dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniu wspierającym, tj. 1 stycznia 2024 roku, został uchylony art. 16a ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący zasady przysługiwania specjalnego zasiłku opiekuńczego. Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy nie będzie już przyznawany. Jedynie, na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten będzie mógł być przyznawany także po 1 stycznia 2024 roku, na zasadzie zachowania do niego praw nabytych, na warunkach obowiązujących do 31 grudnia 2023 roku.

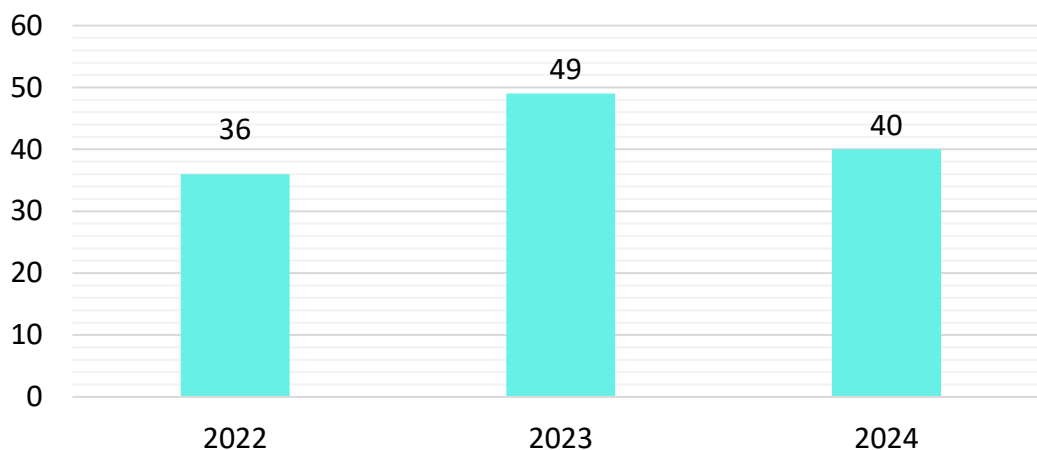

Tabela 27. Liczba oraz kwota przyznanych specjalnych zasiłków opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych]

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba przyznanych świadczeń	13	0	0
kwota wypłaconych świadczeń	7 680,00	0,00	0,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, 2023 i 2024

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jak przedstawia kolejny wykres, na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała wahaniom – w 2024 roku było to 40 osób, w 2023 roku – 49 osób, natomiast w 2022 roku – 36 osób.

Wykres 52. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami zamieszkującą gminę miejską Lubań, w 2024 roku mogli skorzystać z programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „**Opieka wytchnieniowa**”, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Program ma za zadanie odciążenie poprzez wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki tej formie wsparcia osoby zaangażowane w sprawowanie opieki pozyskiwały czas, który mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację oraz załatwienie niezbędnych spraw. W 2024 roku z Programu skorzystało 9 rodzin, dla których świadczone opiekę wytchnieniową w liczbie 1 944 godzin.

Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:**MOCNE STRONY:**

- stały rozwój obszaru dostępności i projektowania uniwersalnego w Gminie,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój usług i form wsparcia osób z niepełnosprawnościami,
- świadczenie usługi opieki wytchnieniowej,
- realizacja usług opiekuńczych,
- funkcjonowanie mieszkania wspomagane,
- wspomaganie rozwoju uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego w szkołach.

SŁABE STRONY:

- wciąż niezaspokojone potrzeby w zakresie dostępności, szczególnie infrastrukturalnej, wynikające m.in. z barier dotyczących ochrony zabytków,
- ograniczona dostępność lekarzy specjalistów,
- brak odpowiedniego przygotowania kadry do realizacji edukacji włączającej,
- brak miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami,
- brak placówek wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy (np. ŚDS).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹³.

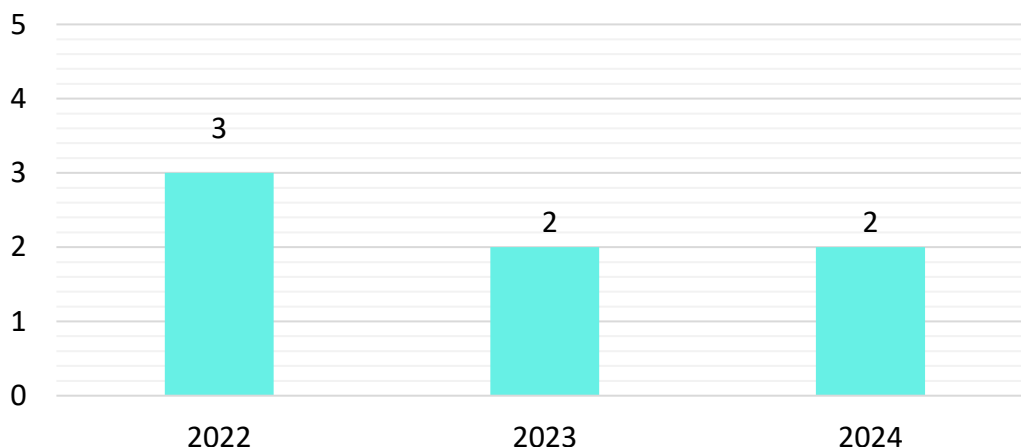
Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Dla mieszkańców Gminy świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W latach 2023-2024 z tego rodzaju świadczeń skorzystało po 2 mieszkańców gminy miejskiej Lubań, natomiast w 2022 roku były to 3 osoby.

¹³ www.psychiatriapolska.pl

Wykres 53. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Mieszkańcy gminy miejskiej Lubań w ramach ochrony zdrowia psychicznego, mogli w roku 2024 korzystać m.in. z oferty Poradni Zdrowia Psychicznego, funkcjonującej w NZOZ Łużyckiego Centrum Medycznego w Lubaniu Sp. z o.o. W 2024 roku udzielono 1 831 porad z zakresu zdrowia psychicznego. Obecnie pomoc w zakresie zdrowia psychicznego realizowana jest w Centrum Zdrowia Psychicznego, Punkt Zgłoszeniowo-Koordynacyjny oraz Fractal Concept Centrum Psychologii i Rozwoju (dzieci i młodzież).

Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:

MOCNE STRONY:

- funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego na terenie Gminy,
- realizacja warsztatów profilaktycznych o tematyce zdrowia psychicznego w przedszkolach i szkołach
- wsparcie ze strony Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- realizacja zajęć specjalistycznych w Ośrodku wsparcia Dziennego,
- dostępność pomocy psychologicznej na terenie Gminy.

SŁABE STRONY:

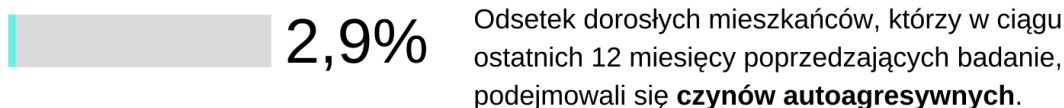
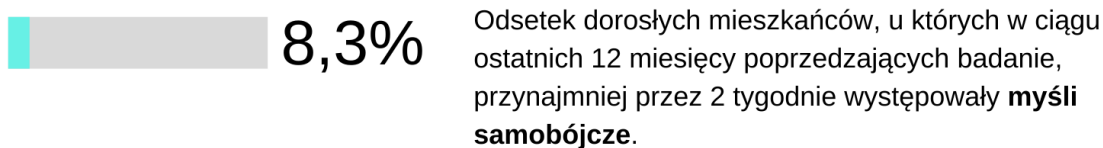
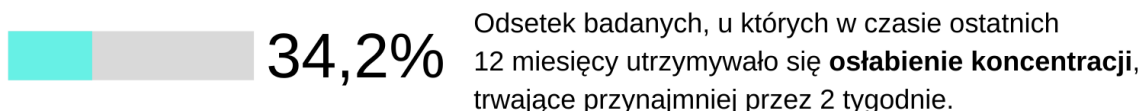
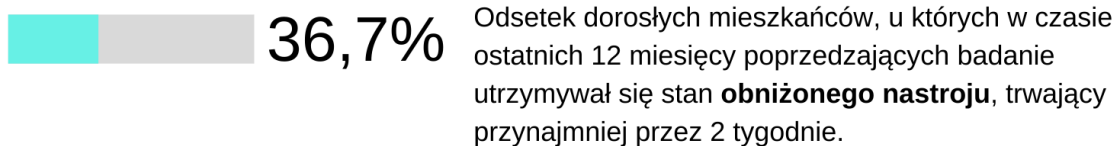
- brak oddziału psychiatrycznego w szpitalu powiatowym,
- brak psychiatrii dziecięcej,
- ograniczona liczba specjalistów,
- długie oczekiwanie na wizytę u specjalisty (diagnoza i leczenie),
- konieczność przeprowadzania wczesnej i rzetelnej diagnozy w zakresie zaburzeń/chorób psychicznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

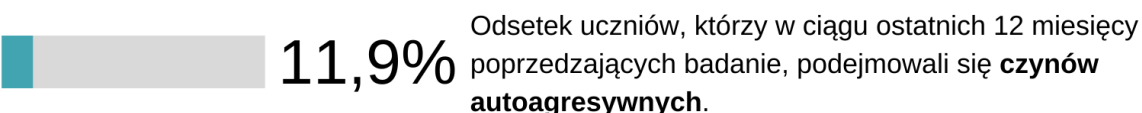
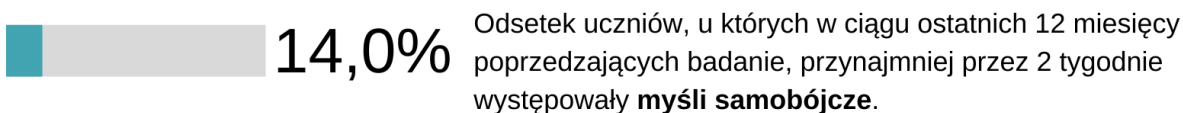
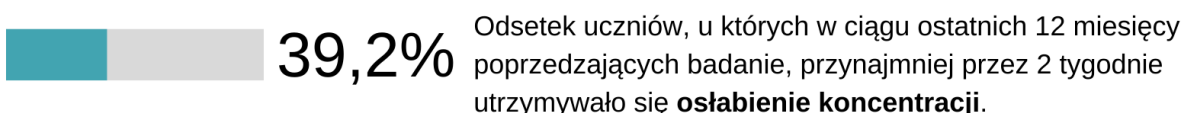
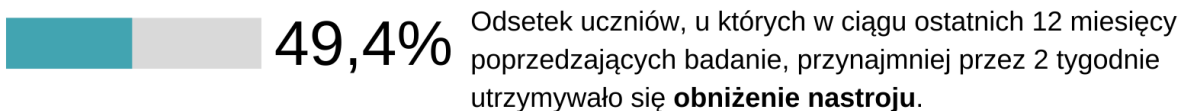
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=235

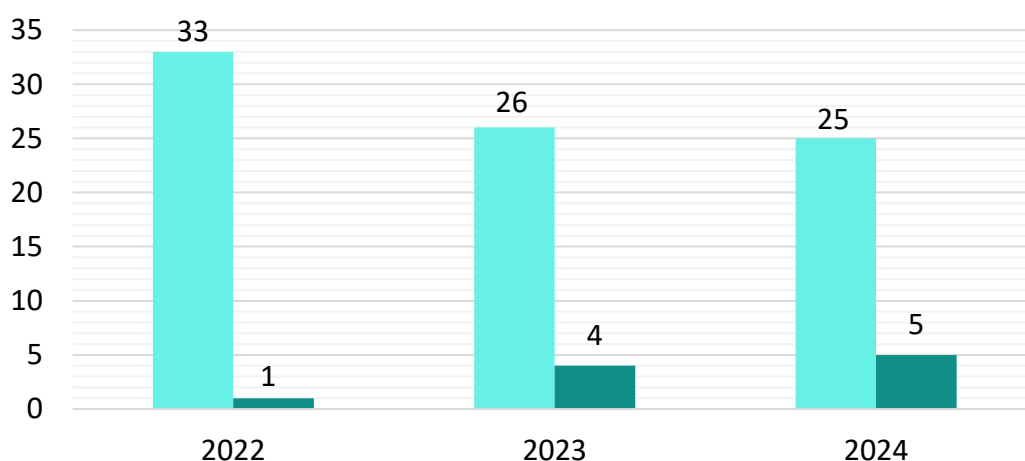
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę, jako że spełnia trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem, a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁴.

W 2024 roku z pomocy MOPS w Lubaniu z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 25 rodzin. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała spadkowi, który ukształtował się na poziomie 24,2% (2024 rok względem 2023 roku). W omawianym okresie wyłącznie wzrosła natomiast liczba rodzin z terenu Gminy korzystających z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii. W 2022 roku wyniosła ona 1, w 2023 roku – 4, a w 2024 roku 5 rodzin.

Wykres 54. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

¹⁴ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaniu**. Zadania przez nich realizowane wynikają między innymi z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez MKRPA, w ramach przysługujących jej uprawnień.

W 2024 roku Komisja w Lubaniu liczyła 5 członków, którzy przeprowadzili wówczas rozmowy z 38 osobami mającymi problem z nadużywaniem alkoholu oraz 13 członkami ich rodzin. Wobec 8 osób wystąpiono wówczas do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W latach 2022-2024 dostrzegalne były wahania liczby osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin, z którymi członkowie Komisji prowadzili rozmowy. W przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego również odnotowano wahania, jednakże w 2024 roku osiągnęła ona najniższą wartość w omawianym okresie. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 28. Działania MKRPA w gminie miejskiej Lubań w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba członków Komisji	8	7	5
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi prowadzono rozmowy	43	27	38
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi prowadzono rozmowy	15	18	13
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	11	23	8

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie gminy miejskiej Lubań funkcjonował Punkt Konsultacyjny dla Osób i Rodzin z Problemem Uzależnienia oraz Przeciwdziałania Przemocy w Lubaniu, finansowany ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową. W omawianym roku Punkt był czynny łącznie 164 godziny w miesiącu, a poradnictwo udzielane było wówczas przez 5 specjalistów.

W 2024 roku w PK udzielono porad 622 osobom dotkniętym problemem alkoholowym oraz 453 porad dorosłym członkom rodzin osoby z problemem alkoholowym. Udzielono wówczas także 67 porad w zakresie uzależnienia od narkotyków oraz 11 porad na rzecz członków ich rodzin. W przypadku porad dot. problemu alkoholowego oraz narkotykowego korzystających ze wsparcia w PK, dostrzegalny był znaczny wzrost ich liczby w 2024 roku względem dwóch poprzednich lat. W przypadku liczby porad na rzecz członków rodzin osób zmagających się z problemem alkoholowym, dostrzegalny był systematyczny spadek (o 15,8% w 2024 roku względem 2022 roku), natomiast liczba porad na rzecz członków rodzin osób z problemem narkotykowym ulegała wahaniom, a w 2024 roku osiągnęła najwyższą wartość. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 29. Liczba porad udzielonych klientom Punktu Konsultacyjnego w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	342	326	622
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	538	516	453
osoby z problemem narkotykowym	21	29	67
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	7	4	11

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

Na terenie gminy miejskiej Lubań w 2024 roku i latach poprzednich działalność prowadziła także 2 stowarzyszenia abstynenckie działające w oparciu o zapisy ustawy o stowarzyszeniach, 3 samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA – Anonimowi Alkoholicy) oraz 1 samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem narkotykowym.

Poza działaniami pomocowymi skierowanymi do dorosłych mieszkańców istotnym elementem w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom jest **profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży**. W pierwszej kolejności realizowane są **programy profilaktyczne ustrukturyzowane i potwierdzonej skuteczności**. W latach 2022-2024 w Gminie realizowano programy profilaktyczne w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE i IPiN.

Należały do nich:

- Debata,
- Przyjaciele Zippiego,

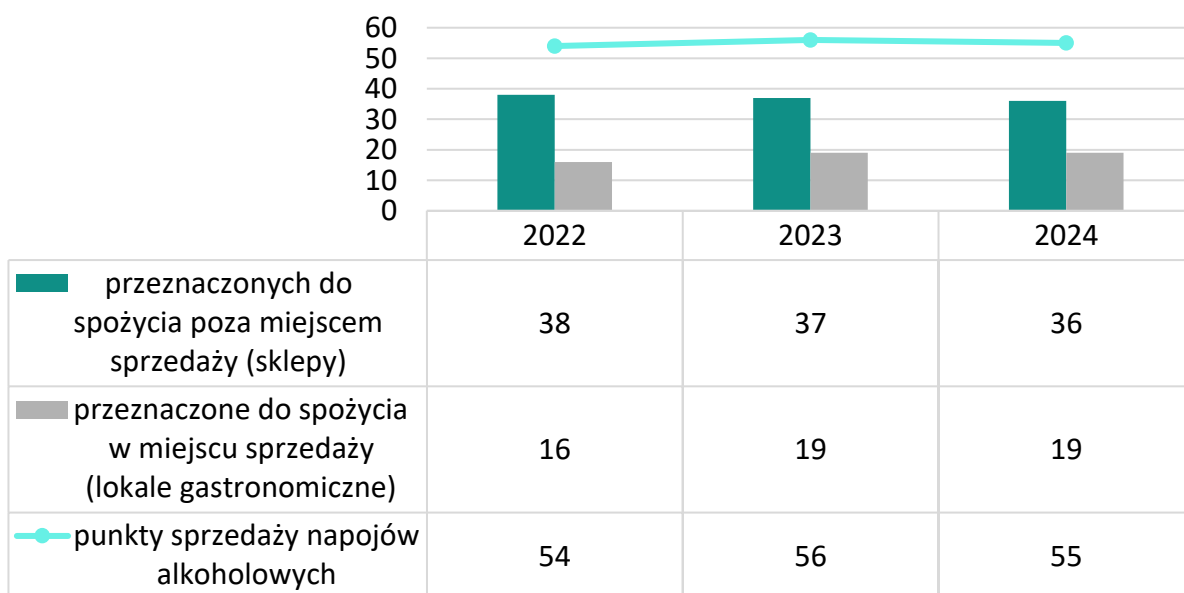

- Program Unplugged,
- Poruszające bajki o emocjach.

Powyższe działania uzupełniane są działaniami edukacyjno-informacyjnymi w różnych formach: programami autorskimi, jednorazowych prelekcjach/pogadankach, spektaklach profilaktycznych, festynach i innych imprezach plenerowych, imprezach sportowych oraz konkursach plastycznych, literackich, muzycznych itp. oraz skierowane do różnych grup odbiorców: dzieci, młodzieży, nauczycieli i dorosłych.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie miejskiej Lubań. W latach 2022-2024 ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy ulegała nieznacznym wahaniom – w 2022 roku wynosiła 54, w 2023 roku – 56, z kolei w 2024 roku – 55. W 2024 roku na terenie Gminy znajdowało się 36 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 19 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Wykres 55. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie miejskiej Lubań na przestrzeni lat 2022-2024

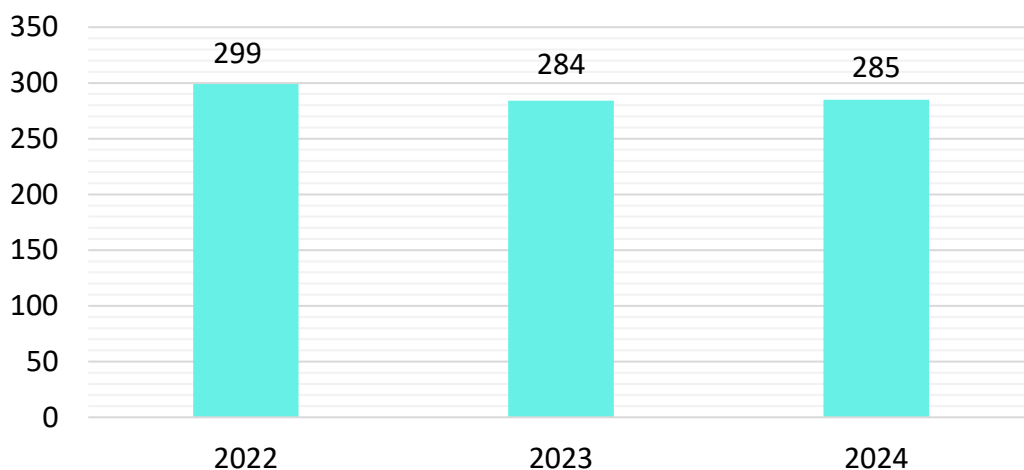

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie miejskiej Lubań. W latach 2022-2024 na terenie Gminy liczba ta zmniejszyła się z 299 osób w 2022 roku do 285 osób w roku 2024. Należy podkreślić, że ograniczanie fizycznej dostępności alkoholu należy do kompetencji Rady Miasta, która przyjmuje uchwałę określającą liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych na danym terenie oraz ewentualnie może wprowadzać zakaz sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych lub na konkretnym obszarze gminy. W mieście Lubań na dzień opracowania projektu niniejszej strategii obowiązuje uchwała nr XLVIII/337/2018 Rady Miasta Lubań z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie Gminy Miejskiej Lubań miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Analizując zapisy uchwały można wywnioskować, że zmniejszająca się liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych wynika ze spadku działalności punktów sprzedaży napojów alkoholowych związanych z brakiem chętnych przedsiębiorców do prowadzenia tego typu działalności.

Wykres 56. Liczba dorosłych mieszkańców gminy miejskiej Lubań przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

Pełnomocnik Burmistrza ds uzależnień i patologii społecznych w Urzędzie Miasta Lubań wraz MKRPA w Lubaniu w ramach działalności profilaktycznej upowszechniała także informacje o dostępności specjalistycznych usług i innych form wsparcia dla dzieci i rodzin, m.in. za pośrednictwem stałej rubryki informacyjnej w dwutygodniku Ziemia Lubańska, o instytucjach pomocowych, zakładki pn. Przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy na stronie internetowej Gminy, a także opracowania i dystrybucji ulotki o działalności Punktu Konsultacyjnego dla Osób i Rodzin z Problemem Uzależnienia oraz Przeciwdziałania Przemocy w Lubaniu. Udział w upowszechnianiu informacji mają również wszyscy współrealizatorzy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Lubaniu: m.in. MOPS, ŁCR, OWD, placówki oświatowe, MOSiR, MDK.

Istotną rolę w zakresie podnoszenia jakości lokalnego systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom odkrywa kadra instytucji/podmiotów realizujących zadania z tego obszaru. W celu podnoszenia ich kompetencji, przedstawiciele MKRPA, MOPS, OWD oraz szkół funkcjonujących w Gminie, brali udział w szeregu szkoleń i innych form doskonalenia. W 2024 roku MKRPA w Lubaniu zorganizowała następujące szkolenia:

- „Dokumentowanie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Procedura Niebieskie Karty w praktyce”, w którym wzięło udział 29 członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
- „Prawidłowa diagnostyka FASD zgodna z polskimi rekomendacjami – jak przeprowadzić, rozumieć diagnozę i jak wykorzystać ją w życiu codziennym dziecka i rodziny”, którym objęto 10 osób,
- „Funkcjonowanie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w świetle obowiązujących przepisów, ze szczególnym omówieniem procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego” z 5 uczestnikami,
- GOLDEN 5 skierowane dla 23 nauczycieli SP2 w Lubaniu.

Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:**MOCNE STRONY:**

- funkcjonowanie na terenie Gminy Punktu Konsultacyjnego dla Osób i Rodzin z Problemem Uzależnienia oraz Przeciwdziałania Przemocy,
- działalność MKRPA,
- funkcjonowanie stowarzyszenia abstynenckiego dla osób uzależnionych,
- realizacja projektów i inicjatyw w ramach profilaktyki uzależnień przez inne instytucje i sektor pozarządowy, z wykorzystaniem środków MKRPA,
- szeroka działalność profilaktyczna.

SŁABE STRONY:

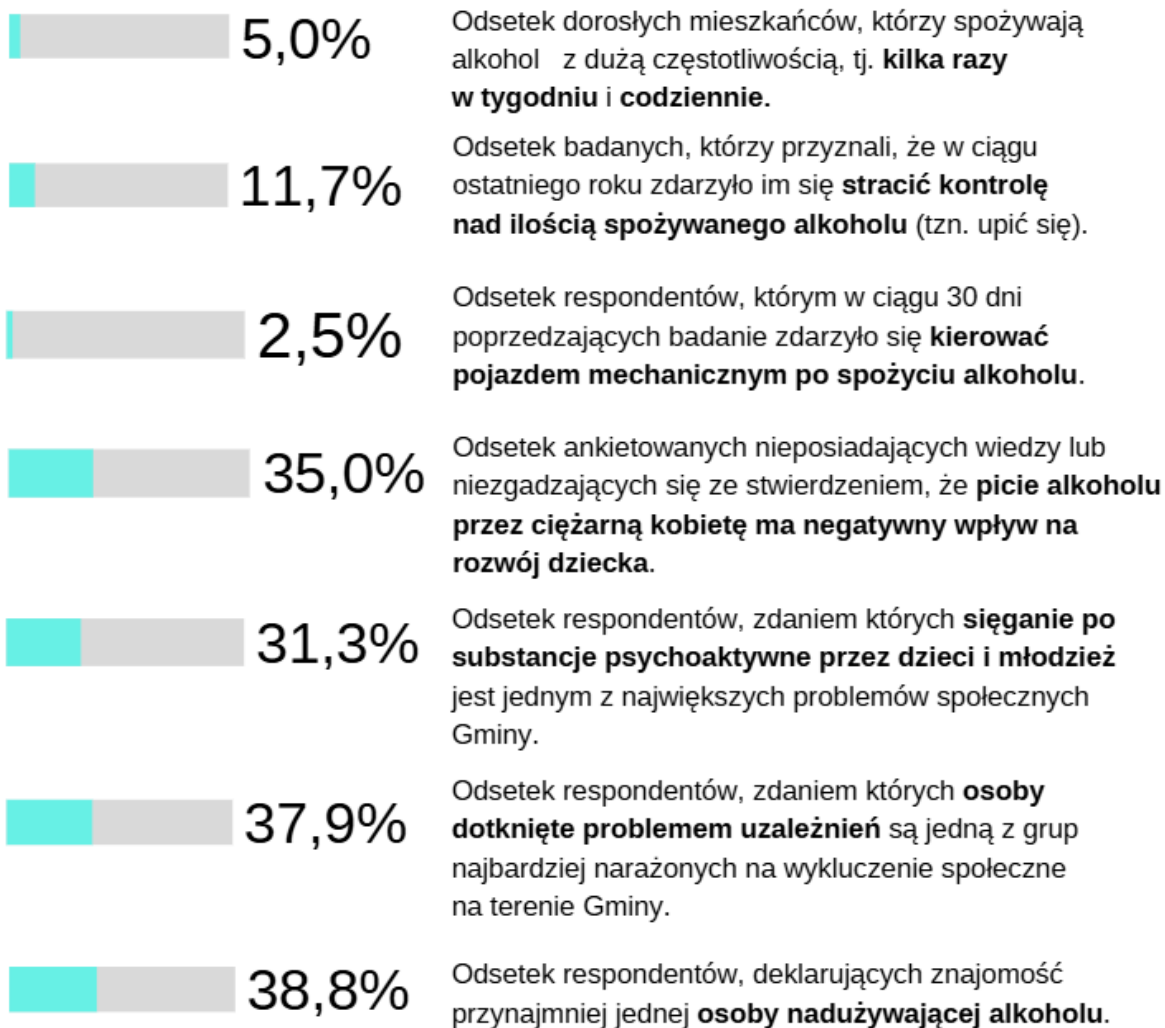
- brak poradni uzależnień,
- niewydolność systemu przeciwdziałania uzależnieniom i jego niska skuteczność,
- promocja używek,
- wysoka dostępność do Internetu i urządzeń elektronicznych,
- rosnąca liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy oraz wydłużanie godzin ich otwarcia.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

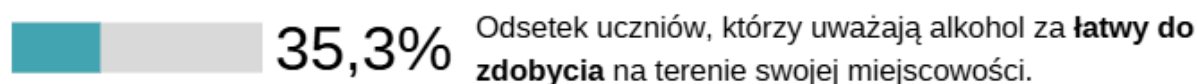
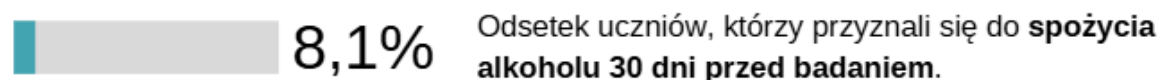
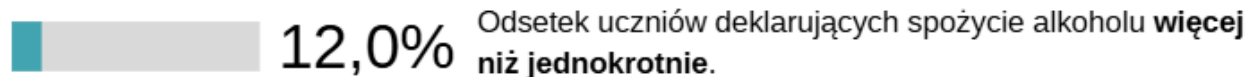
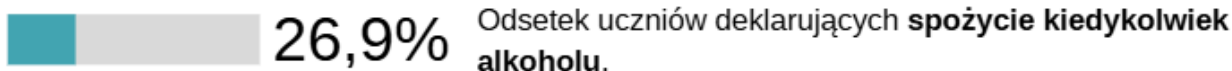
DOROŚLI MIESZKAŃCY - PROBLEM ALKOHOLOWY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

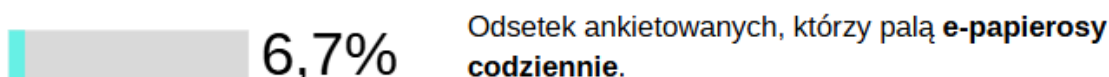
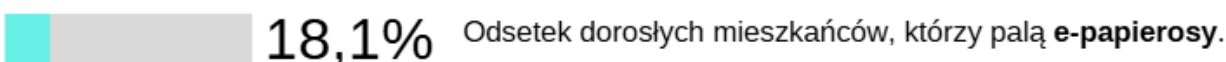
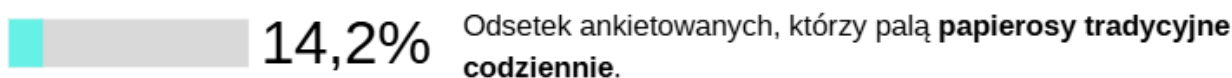
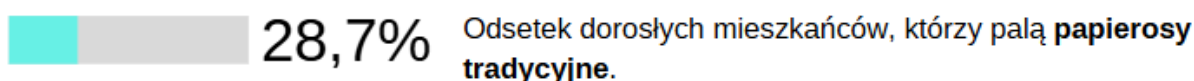

UCZNIOWIE - PROBLEM ALKOHOLOWY

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=235

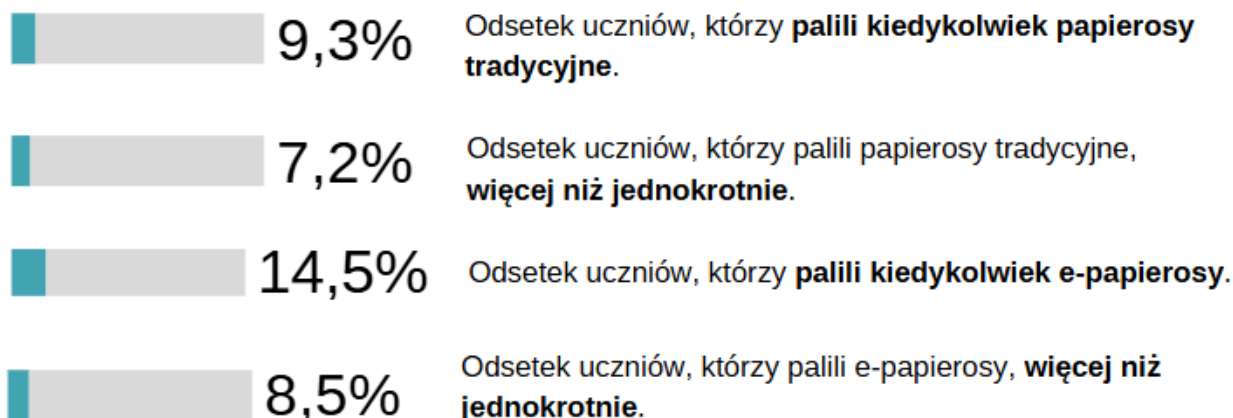
DOROŚLI MIESZKAŃCY - PROBLEM NIKOTYNOWY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

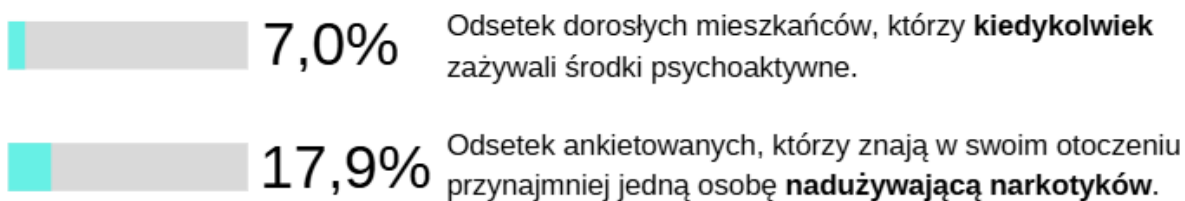

UCZNIOWIE - PROBLEM NIKOTYNOWY

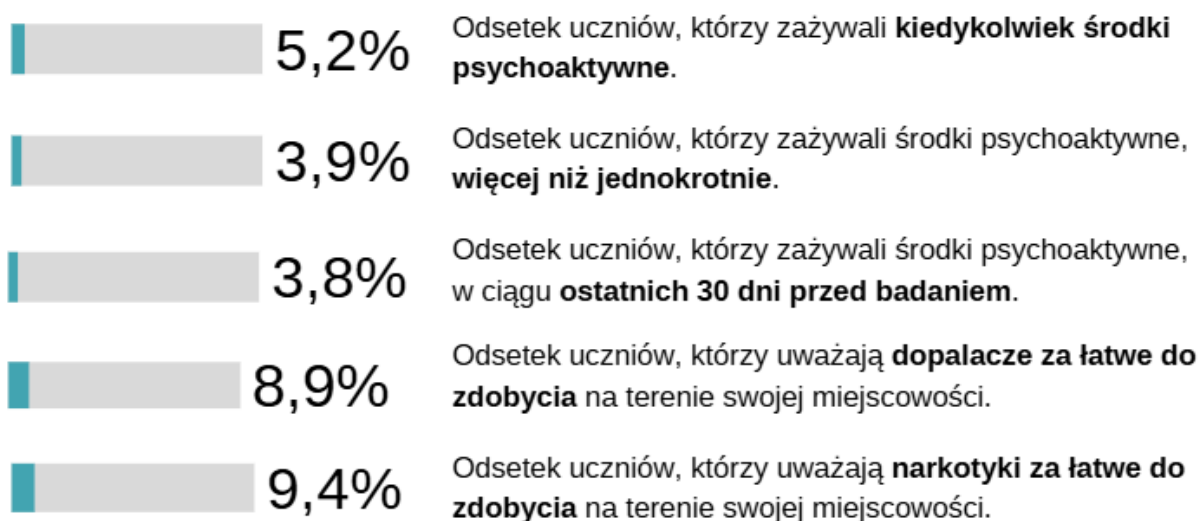
* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=235

DOROŚLI MIESZKAŃCY - ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

UCZNIOWIE - ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=235

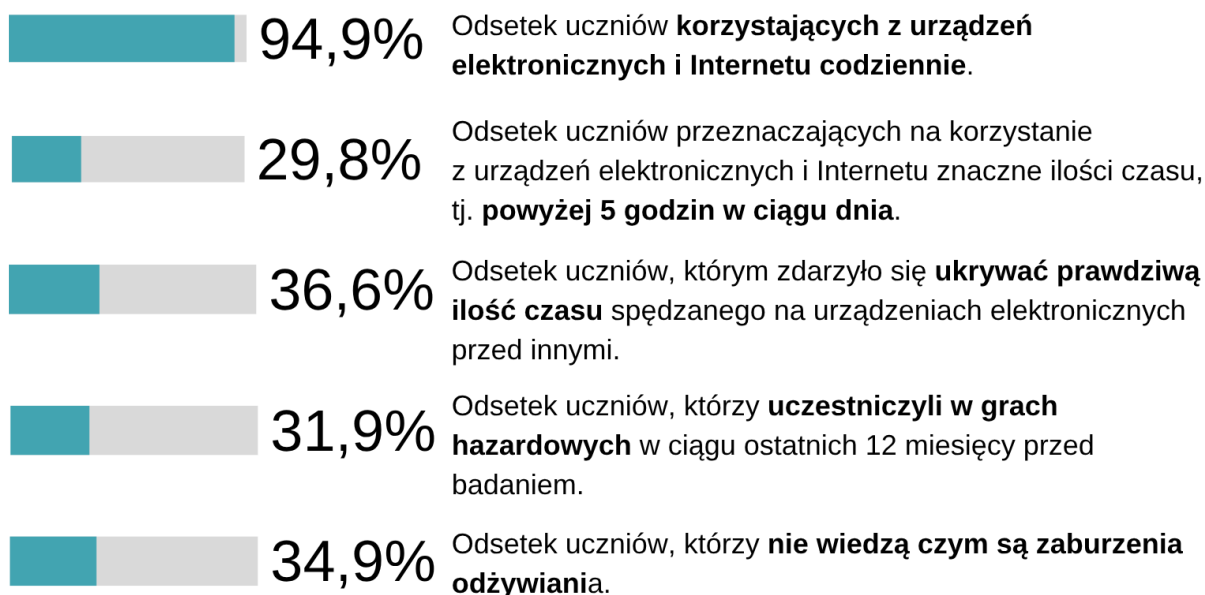

DOROŚLI MIESZKAŃCY - PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

UCZNIOWIE - PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=235

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej, niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie miejskiej Lubań zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny, który powołuje Burmistrz Miasta Lubań. Tworzą go przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubaniu, Komendy Powiatowej Policji w Lubaniu, placówek oświatowych, ochrony zdrowia, Prokuratury Rejonowej w Lubaniu, Sądu Rejonowego w Lubaniu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu oraz organizacji pozarządowych – łącznie 13 członków¹⁵.

¹⁵ Zarządzenie nr 183/2024 Burmistrza Miasta Lubań z dnia 26 września 2024 r. sprawie zmiany Zarządzenia nr 154/2023 Burmistrza Miasta Lubań z dnia 5 września 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Lubaniu

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
  - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
  - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
  - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
  - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
  - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
  - 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
  - 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
  - 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
  - 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
  - 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Jedną z analizowanych kwestii są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych (wcześniej grup roboczych). W 2024 roku Zespół odbył 6 posiedzeń, czyli o 1 więcej względem lat 2022-2023. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe/robocze. W 2024 roku w Gminie funkcjonowało 38 grup diagnostyczno-pomocowych, czyli najwięcej na przestrzeni lat 2022-2024. W analizowanym okresie liczba spotkań grup ulegała wzrostowi, osiągając w 2024 roku wartość 211 (wzrost w 2024 roku względem 2022 roku o 29,4%).

Tabela 30. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych/ roboczych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	5	5	6
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych/roboczych	37	31	38
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych/roboczych	163	165	211

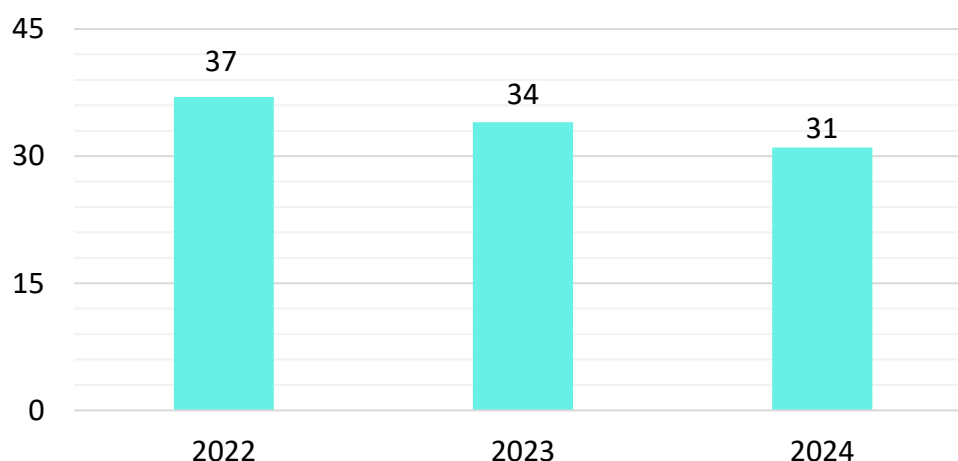
Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubaniu za 2022, 2023 i 2024 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w ramach powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia wtoku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy.

W 2024 roku na terenie gminy miejskiej Lubań wszczęto 31 procedur „Niebieskie Karty”. Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można było systematyczny spadek liczby wszczynanych procedur, który w 2024 roku względem 2022 roku ukształtował się na poziomie 16,2%. W omawianym roku 7 procedur przekazano wg właściwości do innych Zespołów Interdyscyplinarnych w innych miejscowościach. 7 procedur wpłynęło do lubańskiego Zespołu Interdyscyplinarnego z innych miejscowości.

Wykres 57. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubaniu za 2022, 2023 i 2024 rok

Przemoc domowa to problem, który dotyka różnorodne grupy społeczne, niezależnie od płci, wieku, poziomu wykształcenia, zajmowanej pozycji społecznej czy też zawodu. W 2024 roku procedurą „Niebieskie Karty” objętych zostało 98 mieszkańców gminy miejskiej Lubań, w tym 65 osób doznających przemocy domowej oraz 35 osób stosujących ją. Ze względu na płeć, procedurą objęto 31 kobiet, z czego 24 stanowiły kobiety doznające przemocy, 27 mężczyzn, w tym 26 stosujących przemoc. W omawianym roku najliczniejszą grupę osób doświadczających przemocy stanowiły dzieci w liczbie 40. Stanowiły one aż 61,5% ogółu osób doznających przemocy domowej na terenie Lubania.

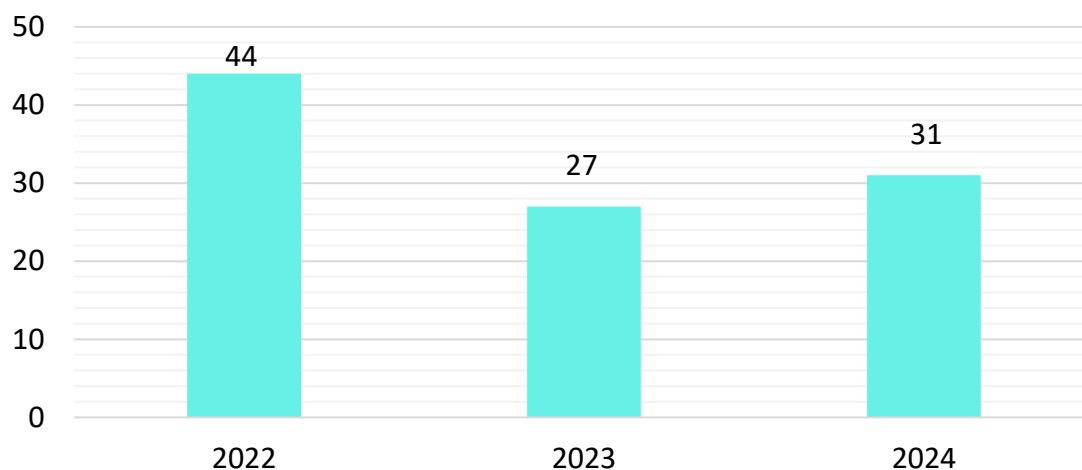
W sytuacji, gdy istnieje podejrzenie zagrożenia zdrowia lub życia dziecka w związku z występowaniem przemocy domowej, podejmowana jest interwencja z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, której dokonują wspólnie pracownik socjalny, funkcjonariusz Policji oraz przedstawiciel ochrony zdrowia. Działanie polega na zapewnieniu dziecku ochrony poprzez umieszczenie go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki

w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na terenie gminy miejskiej Lubań w 2024 roku przeprowadzono interwencje w zakresie zapewnienia ochrony w stosunku do 13 dzieci. 4 dzieci umieszczono u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, 9 dzieci skierowano do rodziny zastępczej, z kolei 2 dzieci trafiło do placówki opiekuńczo-wychowawczej.

W 2024 roku w gminie miejskiej Lubań zakończono 31 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 22 ze względu na ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu wsparcia oraz 9 z powodu braku zasadności podejmowania działań. W latach 2022-2024 liczba zakończonych procedur ulegała wahaniom, a najwyższą wartość przyjęła w 2022 roku – 44.

Wykres 58. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie miejskiej Lubań w latach 2022-2024

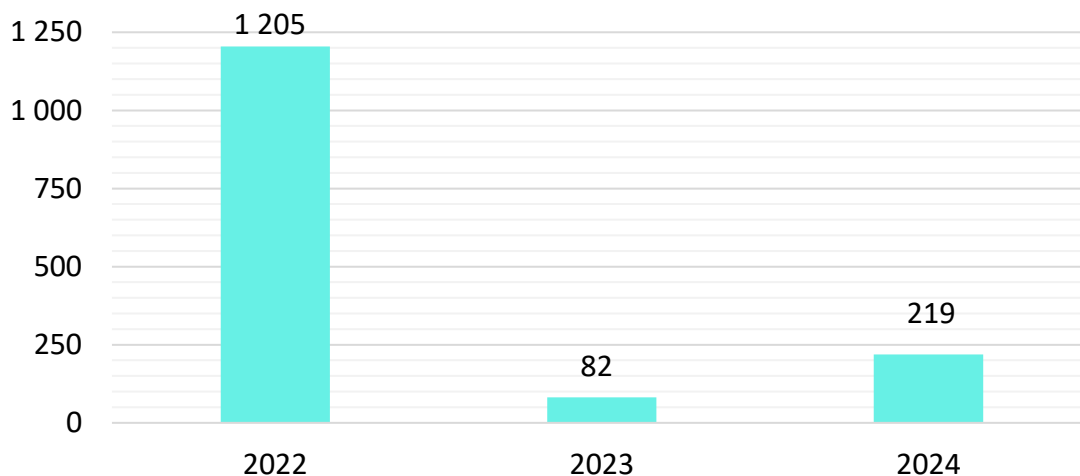

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubaniu za 2022, 2023 i 2024 rok

Dla mieszkańców Gminy doznających przemocy domowej organizowana jest pomoc psychologiczna, prawna i terapeutyczna, m.in. świadczoną za pośrednictwem Punktu Konsultacyjnego. W 2024 roku korzystano wyłącznie ze wsparcia psychologicznego i objęto nim wówczas 219 osób. Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzegalne były znaczne wahania w zakresie liczby beneficjentów poradnictwa – w 2022 roku było to 1 205 osób, z kolei w 2023 roku – 82 osoby.

Wykres 59. Liczba osób doznających przemocy domowej, korzystającej ze specjalistycznego poradnictwa w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubaniu za 2022, 2023 i 2024 rok

Przeciwdziałanie przemocy domowej jest obszarem działalności nie tylko członków Zespołu Interdyscyplinarnego, ale również całych instytucji i służb funkcjonujących na terenie Gminy, których reprezentanci należą do Zespołu oraz innych zaangażowanych podmiotów i osób. Osobom i rodzinom uwikłanym w problem przemocy domowej, poza realizacją procedury „Niebieskie Karty” świadczone są **różne formy wsparcia**. W 2024 roku MOPS, PCPR oraz placówki oświatowe prowadziły poradnictwo i działania edukacyjne dla rodziców, w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczo-opiekuńczych w rodzinach zmagających się z przemocą domową, w tym zapewniano wsparcie asystenta rodziny. Z poradnictwa skorzystało wówczas 220 osób oraz zorganizowano 3 warsztaty dla rodziców. W omawianym roku MOPS zapewnił wypoczynek dla 3 dzieci wychowujących się w rodzinach wieloprotymowych, w tym uwikłanych w przemoc domową. Udzielano także pomocy socjalnej, finansowej i rzeczowej osobom dotkniętym przemocą, z której skorzystały wówczas 3 rodziny¹⁶.

W 2024 roku do w/w programów skierowano 2 osoby, natomiast żadna z nich ich nie ukończyła. Zgodnie z nowelizacją ustawy i przeciwdziałaniu przemocy domowej, niezastosowanie się do obowiązków nałożonego w związku z uczestnictwem w programie może skutkować odpowiedzialnością za wykroczenie, a co za tym idzie, karą ograniczenia wolności lub grzywny. W związku powyższym, dwukrotnie zostało złożone zawiadomienie

¹⁶ Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubaniu za 2024 rok.

o popełnieniu wykroczenia dotyczącego niespełnienia obowiązku dostarczenia potwierdzenia ukończenia programu.

Profilaktyka społeczna jest ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Na terenie gminy miejskiej Lubań, corocznie podejmowane są działania mające na celu podniesienie świadomości i wrażliwości społeczności lokalnej na temat tego zjawiska i tym samym w 2024 roku realizowano lokalne kampanie o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej oraz włączano się w działania o charakterze ogólnopolskim i światowym. Działania prowadzono również w placówkach oświatowych. Wśród nich wymienić należy m.in. programy profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy i agresji pn. „Konflikt – przedstawiam, słucham, negocjuję” oraz „Agresja i przemoc rówieśnicza – panuję nad emocjami” oraz udział w ogólnopolskiej Kampanii „ Dzieciństwo bez przemocy”. W Gminie w omawianym roku zrealizowano także 6 projektów edukacyjno-informacyjnych dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży z zakresu zjawiska przemocy domowej, w których uczestniczyły ogółem 1 463 osoby, w tym 725 dzieci, 150 młodzieży oraz 588 osób dorosłych. W ramach działań profilaktycznych upowszechniano również wśród mieszkańców informacje dotyczące form i miejsc uzyskania pomocy dla osób doznających przemocy domowej. W związku z tym w 2024 roku w Gminie rozdystrybuowano 1 737 poradników i ulotek oraz zamieszczono 32 informacje na stronach internetowych i w lokalnej prasie. W 2023 roku została opracowana diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy miejskiej Lubań.

Istotnym elementem doskonalenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest regularnie podnoszenie kompetencji kadr zajmujących się zawodowo wspieraniem rodzin i osób ze środowisk przemocowych. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownicy MOPS oraz inne osoby zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy domowej w lokalnej społeczności, uczestniczą w m.in. szkoleniach i konferencjach. W 2024 roku zorganizowano 13 szkoleń dla 239 pracowników instytucji i placówek, takich jak: MOPS, KPP, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe. Ponadto, zorganizowano szkolenie, w którym wzięło udział 29 osób – członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych, w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych.

Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:**MOCNE STRONY:**

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych,
- możliwość skorzystania ze wsparcia Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Domu Samotnej Matki przez osoby uwikłane w problem przemocy domowej,
- możliwość korzystania ze wsparcia w Ośrodku Wsparcia Dziennego,
- możliwość skorzystania ze wsparcia psychologiczno-psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży,
- monitorowanie przez instytucje pomocowe.

SŁABE STRONY:

- konieczność nawiązania współpracy i zapewnienia transportu do placówek w miejscowościach Leśna, Pobiedna i Smolnik, świadczących wsparcie osobom doświadczającym problemu przemocy domowej,
- niski poziom wrażliwości społecznej na kwestie związane z przemocą domową, obojętność, przyzwolenie społeczne,
- niski poziom świadomości i współpracy u osób doznających przemocy domowej,
- brak świadomości w zakresie zjawiska przemocy i możliwości uzyskania wsparcia, w przypadku osób jej doświadczających.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

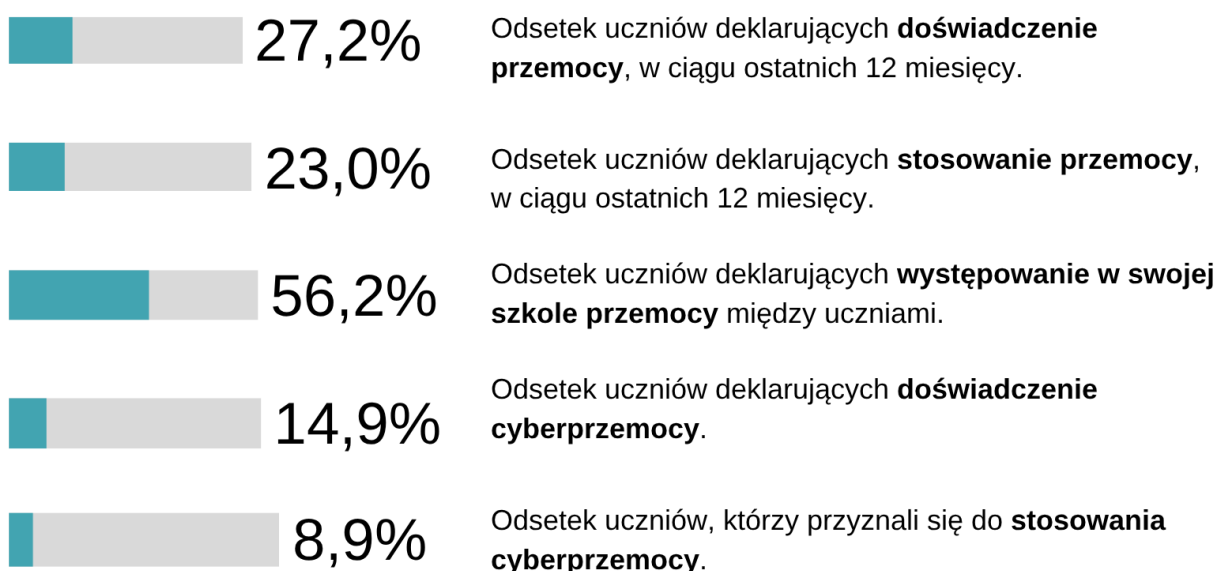
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=235

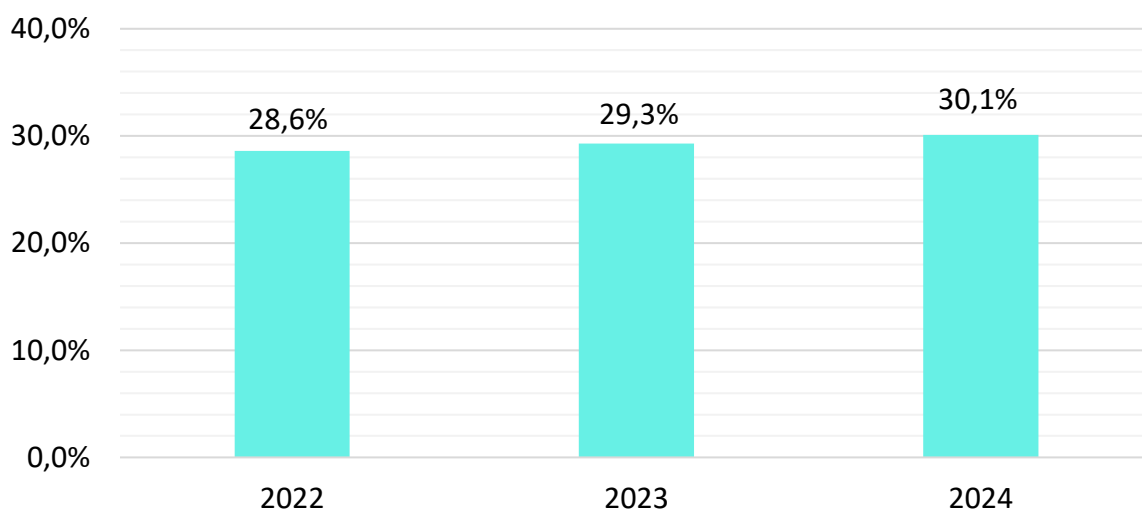
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla polityki społecznej. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym członkiem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat, w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W gminie miejskiej Lubań odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2024 roku wyniósł 30,1%, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2022 o 1,5 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 60. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie miejskiej Lubań na przestrzeni lat 2022-2024

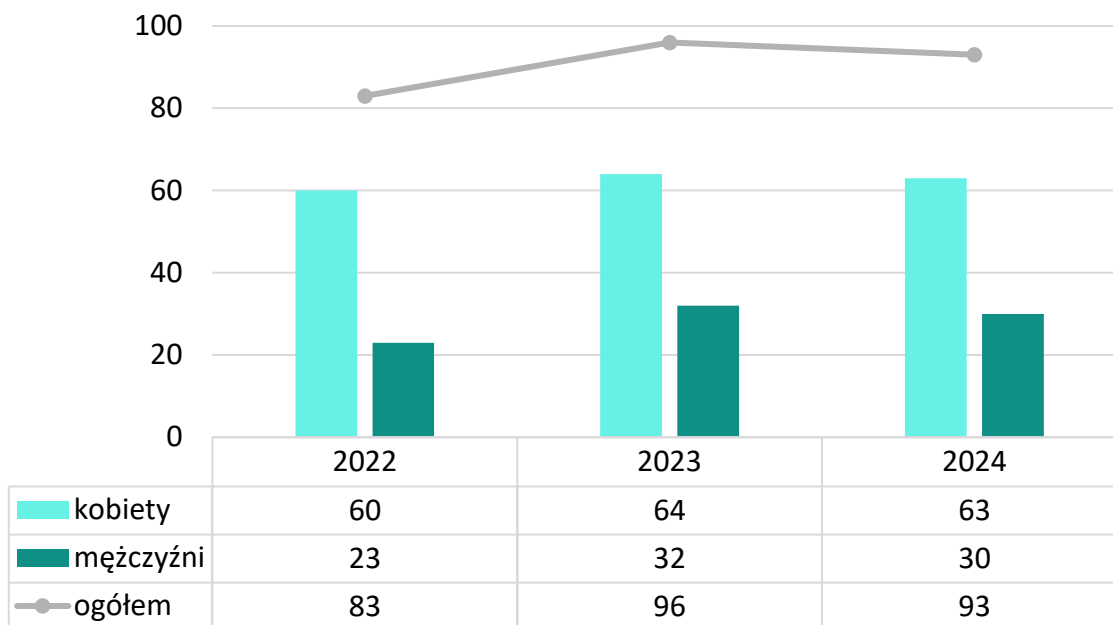

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym, korzystających z pomocy i wsparcia MOPS w Lubaniu wyniosła w 2024 roku 93. 67,7% stanowiły kobiety (63 osoby), natomiast pozostałe 32,3% to mężczyźni (30 osób). Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można wahania w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 61. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

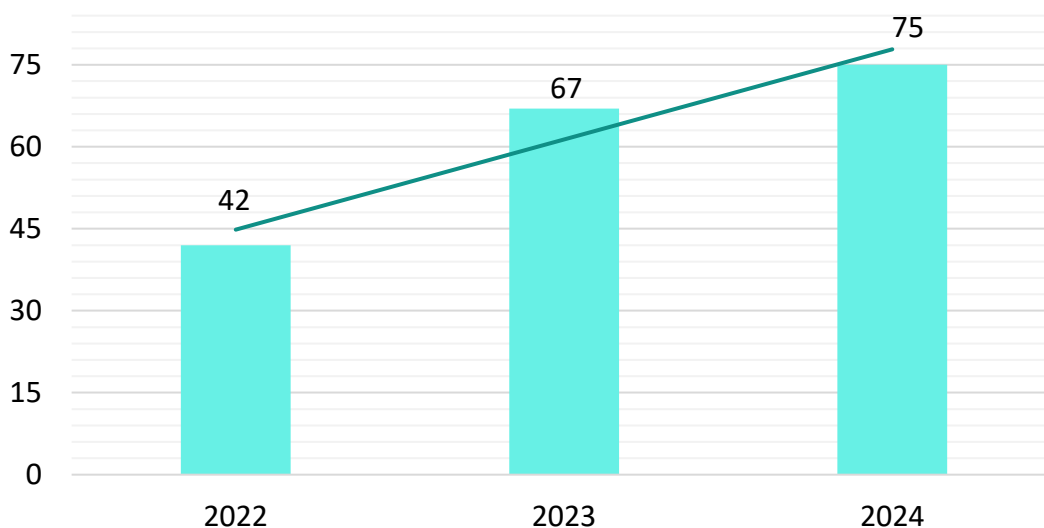

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2024 roku z zasiłku pielęgnacyjnego skorzystało 75 mieszkańców po 75 roku życia, zamieszkujących gminę miejską Lubań. Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można było systematyczny wzrost w tym zakresie, który wyniósł 78,6% (2024 rok względem 2022 roku).

Wykres 62. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są **domy pomocy społecznej**, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, które nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70,0% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonkowie, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W gminie miejskiej Lubań nie funkcjonuje dom pomocy społecznej, a mieszkańcy z jej terenu kierowani są do placówek zlokalizowanych w sąsiednich gminach i powiatach.

W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS poniosło odpłatność Gminy ulegała wahaniom – w 2022 roku było to 50 osób, w 2023 roku – 47 osób, natomiast w 2024 roku – 54 osoby, czyli najwięcej w omawianym okresie. W przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty świadczeń, również dostrzegalne były wahania, jednakże najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku – 5 556 200 zł. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Odpłatność gminy miejskiej Lubań za pobyt jej mieszkańców w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	50	47	54
kwota odpłatności [w złotych]	1 903 396	5 556 200	2 491 158

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu za rok 2023 i 2024

Jedną z form aktywizacji najstarszych członków społeczności są kluby seniora, które mają na celu przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji seniorów. Na terenie Gminy funkcjonuje **Lubański Klub Seniora** przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Lubaniu. Jego działalność ukierunkowana jest na szeroko pojętą aktywizację osób starszych integrację oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W ramach funkcjonowania Klubu realizowany jest szereg inicjatyw wzmacniających dobrostan najstarszych mieszkańców.

W odpowiedzi na zjawisko starzejącego się społeczeństwa powstała idea *lifelong learning*, czyli całościowego uczenia się, zakładająca patrzenie na edukację jak na nieodłączny element całego życia, a także zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Wobec tego lubańscy seniorzy mają możliwość poszerzania swojej wiedzy i kompetencji, poprzez aktywne uczestnictwo w **Uniwersytecie Trzeciego Wieku**. UTW w Lubaniu został utworzony w oparciu o statut Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu i funkcjonuje jako forma kształcenia i rozwoju osób dorosłych, organizując różnorodne formy kształcenia ustawicznego poprzez aktywizację intelektualną i fizyczną seniorów.

Na terenie gminy miejskiej Lubań powołana została **Rada Seniorów Miasta Lubań**, stanowiąca organ konsultacyjny i doradczy w zakresie spraw dotyczących bezpośrednio najstarszych mieszkańców Gminy. Rada składa się z przedstawicieli osób starszych, w tym przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych, takich jak organizacje pozarządowe. Jej główną domeną działalności jest integracja środowiska seniorów oraz wzmacnianie i wspieranie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.

Poza wyżej wymienionymi działaniami, w gminie miejskiej Lubań realizowane są także pojedyncze lub cykliczne formy aktywności, spędzania czasu wolnego czy profilaktyki na rzecz seniorów. W 2024 roku najstarsi mieszkańcy Gminy, korzystali m.in. z oferty Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu, organizującego zajęcia z jogi dla seniorów czy kursów komputerowych dla seniorów prowadzonych w ramach działalności Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publiczna

w Lubaniu. W celu podniesienia jakości życia seniorów poprzez ich aktywizację w społeczności lokalnej, MOPS w Lubaniu realizował projekt socjalny „Kawa dla seniora”, polegający na wydawaniu karnetów uprawniających osoby do nabycia kawy bądź herbaty za złotówkę w konkretnych lokalach gastronomicznych w Lubaniu. Inicjatywa skierowana była do seniorów z terenu miasta Lubania (kobiet po 60 roku życia i mężczyzn po 65 roku życia), bez względu na wysokość dochodów. Projektem objęto 15 seniorów, korzystających z oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej.

Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:

MOCNE STRONY:

- działalność Uniwersytet III Wieku oraz Klubu Seniora,
- szeroka oferta rekreacyjno-sportowa i kulturalna dla seniorów, realizowana przez instytucje funkcjonujące na terenie Gminy,
- funkcjonowanie organizacji pozarządowych ukierunkowanych na wsparcie seniorów,
- realizacja programów dedykowanych seniorom, w tym aktywizujących i integrujących (m.in. ze środków zewnętrznych i europejskich)
- podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu seniorów.

SŁABE STRONY:

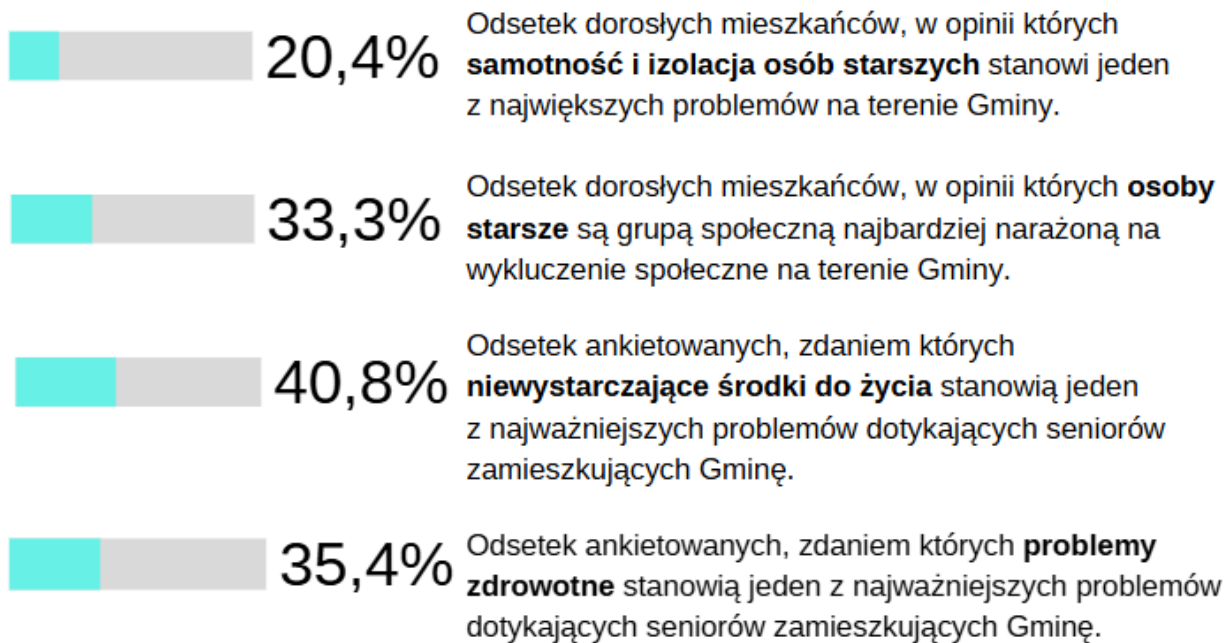
- brak klubu seniora funkcjonującego w ramach Programu wieloletniego "Senior+",
- samotność, ubóstwo, ograniczone zasoby finansowe dotyczące seniorów,
- brak domu pomocy społecznej na terenie Gminy,
- zwiększająca się liczba osób w wieku senioralnym korzystających z usług opiekuńczych, w ogóle beneficjentów tej formy wsparcia
- postępujący proces starzejącego się społeczeństwa, będący skutkiem koniecznością zwiększenia działań na rzecz osób w wieku emerytalnym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

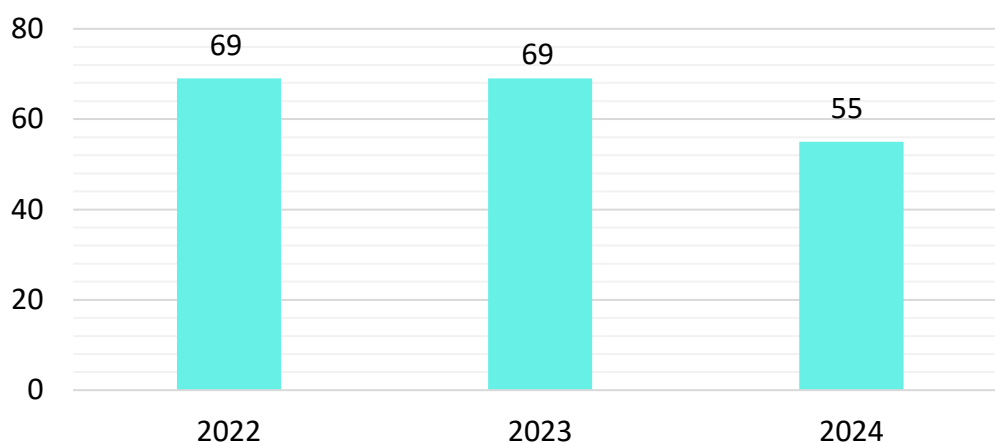
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się zjawisk takich jak nadużywanie alkoholu czy przestępczość.

W 2024 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 55, co oznacza, że w stosunku do 2022 i 2023 roku odnotowano spadek o 20,3%.

Wykres 63. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaniu zarejestrowanych było łącznie 336 mieszkańców gminy miejskiej Lubań. Oznacza to wzrost względem 2022 roku na poziomie 9,1%. Pod względem płci występowała dysproporcja – pozostających bez pracy mężczyzn było w 2024 roku więcej niż kobiet i stanowili oni wówczas 61,3% ogółu (206 osób), z kolei udział kobiet wyniósł 38,7% (130 osób).

Wykres 64. Mieszkańcy gminy miejskiej Lubań zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w gminie miejskiej Lubań na przestrzeni lat 2022-2024 udział osób w poszczególnych grupach wiekowych ulegał wzrostowi. W 2024 roku w przypadku osób mających mniej niż 25 lat oraz mniej niż 30 lat, ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy wyniósł kolejno 11,6% oraz 21,7%. Mieszkańcy Gminy powyżej 50 roku życia zarejestrowani w PUP stanowili w 2024 roku 31,3% ogółu bezrobotnych, czyli najwięcej spośród pozostałych dwóch grup. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 32. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy miejskiej Lubań w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	2022		2023		2024	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
do 25 roku życia	29	9,4%	35	11,5%	39	11,6%
do 30 roku życia	62	20,1%	66	21,6%	73	21,7%
powyżej 50 roku życia	80	26,0%	91	29,8%	105	31,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru, czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy miejskiej Lubań oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu lubańskiego. W przypadku Gminy dostrzegalny był wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych na przestrzeni lat 2022-2024, podobnie jak ich udział w ogólnej liczbie osób pozostających bez zatrudnienia, który w 2024 roku osiągnął wartość 38,7%, czyli średnio jedną trzecią ogółu bezrobotnych. W powiecie lubańskim udział osób długotrwale bezrobotnych wyniósł w 2024 roku 40,8% i systematycznie spadał w omawianym okresie.

Tabela 33. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy miejskiej Lubań oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w porównaniu do powiatu lubańskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024	
Gmina	liczba osób	104	105	130
	udział [%]	33,8	34,4	38,7
Powiat	liczba osób	467	435	431
	udział [%]	44,3	43,5	40,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Gmina miejska Lubań współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Lubaniu w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne itp. Również pracownicy MOPS w Lubaniu podejmują działania na rzecz wzmocnienia aktywności zawodowej beneficjentów pomocy społecznej, pozostających bez zatrudnienia, m.in. za pośrednictwem kontraktów socjalnych. W 2024 roku 4 podopiecznych MOPS podjęło pracę.

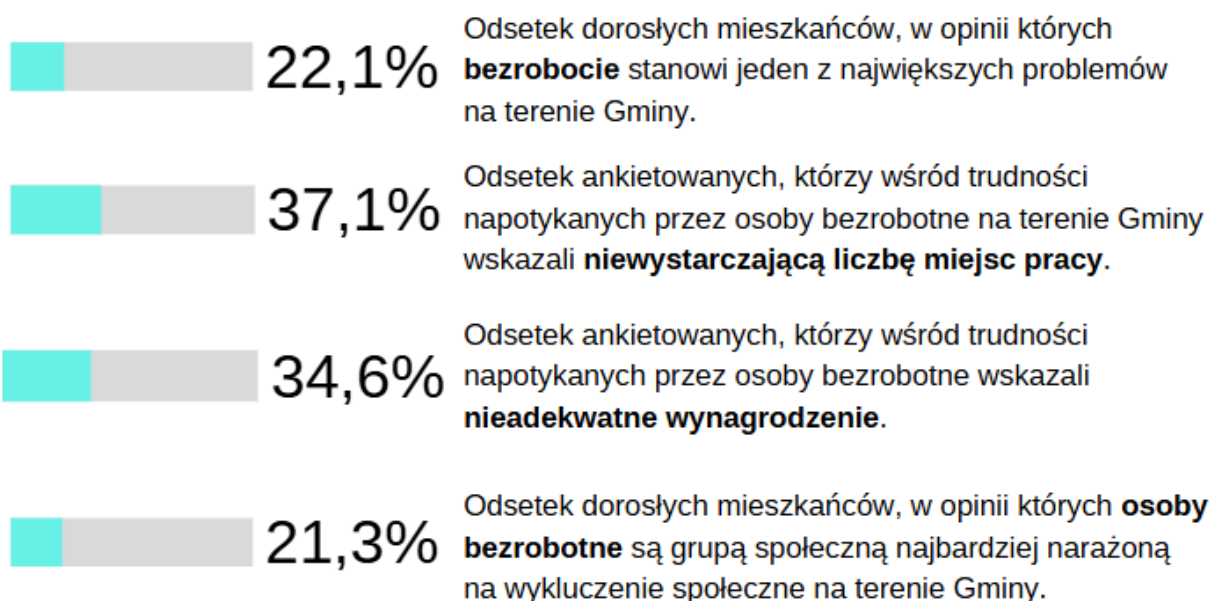
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
<ul style="list-style-type: none"> • działalność MOPS w Lubaniu na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, będących beneficjentami pomocy społecznej, • aktywne instrumenty rynku pracy oferowane przez Powiatowy Urząd Pracy osobom bezrobotnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoka konkurencja na rynku pracy związana z napływem imigrantów w Gminie, mogąca prowadzić do pogłębienia problemu bezrobocia, • zjawisko dziedziczenia wyuczonej bezradności, w tym bezrobocia, • występowanie zjawiska analfabetyzmu funkcjonalnego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

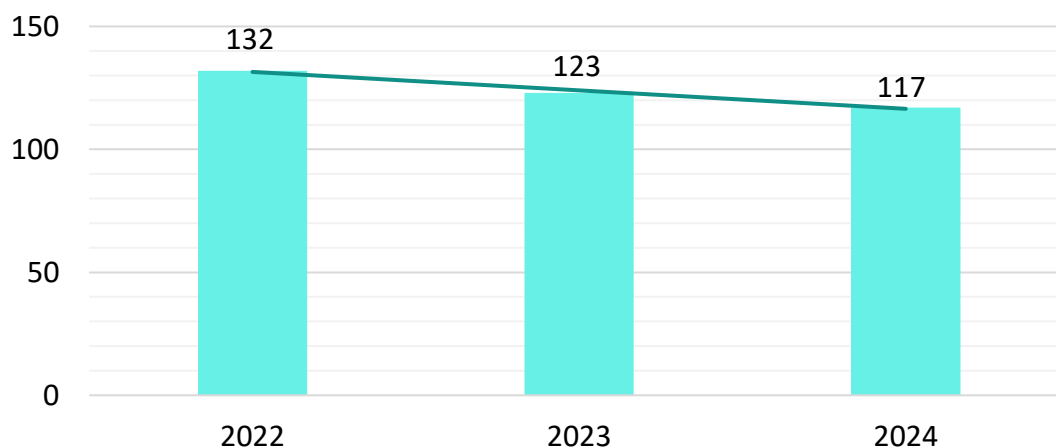
Wsparcie osób z problemem ubóstwa i w kryzysie bezdomności

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Liczba rodzin zamieszkujących gminę miejską Lubań, którym została udzielona materialna pomoc społeczna z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 ulegała systematycznemu spadkowi. W 2022 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 132 rodziny, w 2023 – 123, natomiast w 2024 roku – 117 rodzin. W analizowanym okresie wartość spadkowa wyniosła 11,4%.

Wykres 65. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku zasiłki stałe pobierało 94 mieszkańców gminy miejskiej Lubań, zasiłek okresowy – 53 osoby, a zasiłek celowy – 149 osób. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba świadczeniobiorców wszystkich rodzajów zasiłku uległa zmniejszeniu. Kwota świadczeń w analizowanych latach w przypadku zasiłku okresowego i celowego również malała, z kolei kwota przeznaczana na zasiłek stały ulegała wahaniom, a w 2024 roku osiągnęła najwyższą wartość. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 34. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
zasiłek stały	98	563 365	95	550 453	94	804 642
zasiłek okresowy	90	149 447	66	101 589	53	84 688
zasiłek celowy	249	142 139	219	136 389	149	92 182

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

W 2024 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 98 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 3 osobom, spośród których wszystkie to dzieci. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów obydwu form wsparcia uległa spadkowi – o 34,2% w przypadku świadczenia pieniężnego i o 62,5% w zakresie świadczenia niepieniężnego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 35. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	149	204	98
świadczenie niepieniężne	8	4	3

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

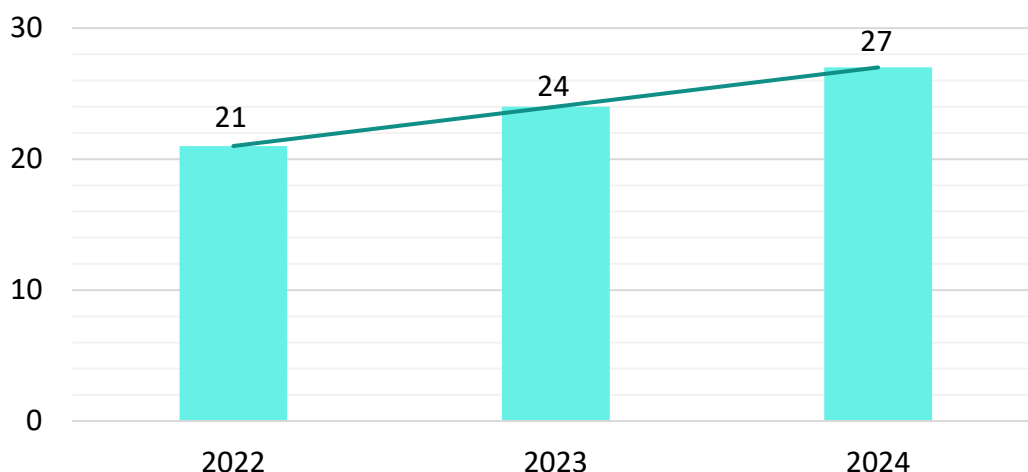
MOPS w Lubaniu wydawał skierowania do objęcia wsparciem w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościową**, który uzupełnia działania gmin realizowane w ramach systemu pomocy społecznej skierowane do osób w trudnej sytuacji życiowej. W 2024 roku tego rodzaju wsparcia zakwalifikowano 121 osób z 57 rodzin.

Uczniowie uczęszczający do szkół funkcjonujących na terenie gminy miejskiej Lubań, mogą uzyskać pomoc materialną o charakterze socjalnym z MOPS w Lubaniu, w formie zasiłków i stypendium szkolnych. W 2024 roku złożono 5 wniosków o przyznanie stypendiów i wypłacono łącznie 5 376,00 zł z tego tytułu. W omawianym roku nie składano wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego. Pomoc materialna udzielana była również uczniom z Ukrainy.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2024 roku z pomocy i wsparcia MOPS w Lubaniu z powodu bezdomności skorzystało 27 osób. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba ta systematycznie rosła, a wartość wzrostowa w 2024 roku względem roku 2022 ukształtowała się na poziomie 28,6%.

Wykres 66. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Gmina miejska Lubań realizuje zadanie własne gminy w zakresie **pomocy osobom bezdomnym**, poprzez udzielanie im schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. W 2024 roku 25 osób bezdomnych z terenu Gminy, zostało skierowanych do placówek dla osób bezdomnych, a poniesiona na ten cel kwota wyniosła wówczas 290 008,00 zł. Na terenie Gminy nie funkcjonuje placówka w formie schroniska, noclegowni czy ogrzewalni dla osób w kryzysie bezdomności, wobec czego gmina miejska Lubań realizuje zadanie dotyczące zapewnienia schronienia, na podstawie umów zawieranych z innymi podmiotami, najczęściej ze schroniskiem dla osób bezdomnych im. Św. Brata Alberta.

Tabela 36. Liczba osób bezdomnych, którzy skorzystali ze schronienia oraz kwota poniesiona na ten cel w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób	24	22	25
kwota [w złotych]	137 949	237 963	290 008

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu za rok 2023 i 2024

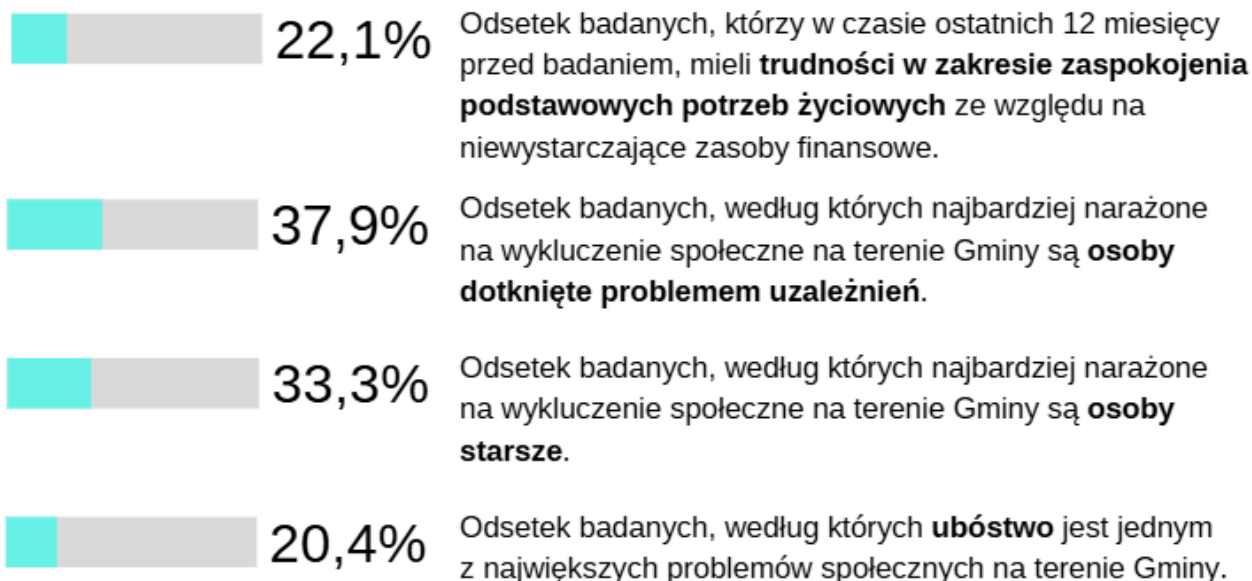
Wnioski z przeprowadzonego warsztatu strategicznego:**MOCNE STRONY:**

- zapewnienie schronienia osobom w kryzysie bezdomności z terenu Gminy, m.in. w Schronisku dla Bezdomnych im. św. Brata Alberta w Leśnej.

SŁABE STRONY:

- niechęć osób bezdomnych do korzystania z dostępnych dla nich form wsparcia, pozostawanie poza systemem,
- brak na terenie Gminy placówki skierowanej do osób bezdomnych, np. ogrzewalni, noclegowni, jadłodajni.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosków w przeprowadzonego warsztatu strategicznego w 2025 roku

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:**DOROŚLI MIESZKAŃCY**

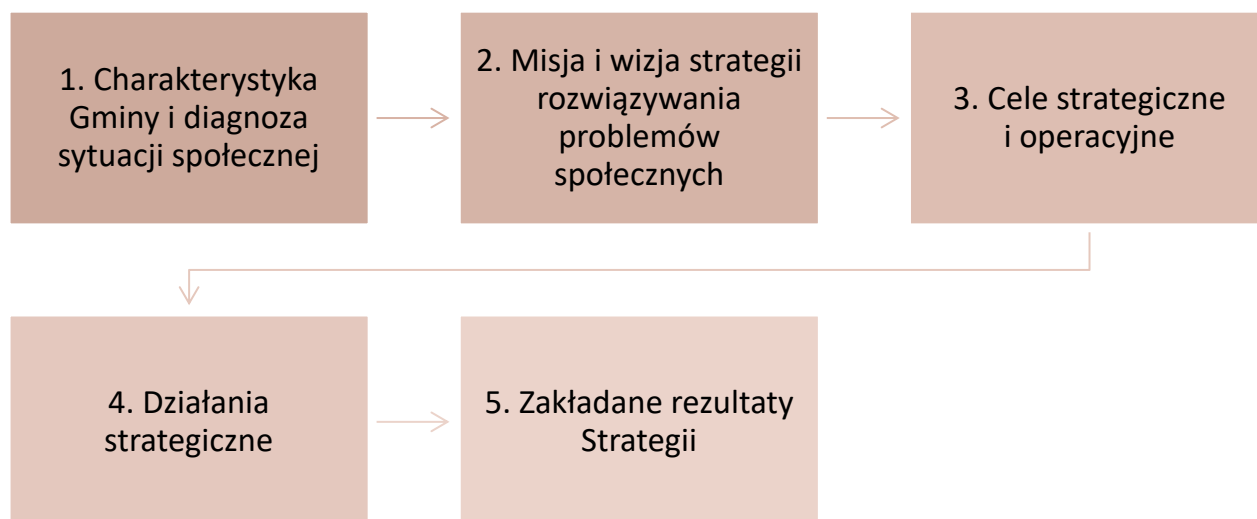
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=240

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy miejskiej Lubań została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Rysunek 7. Wizja i misja Strategii

Wizja

- Gmina Miejska Lubań to społeczność solidarna, otwarta i wrażliwa na potrzeby mieszkańców, w której każdy – niezależnie od wieku, sytuacji życiowej czy poziomu sprawności – może liczyć na wsparcie, aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i rozwijać swój potencjał. W oparciu o trafną diagnozę problemów oraz współpracę z lokalnymi partnerami, Gmina tworzy nowoczesny i dostępny system usług społecznych, odpowiadający na realne wyzwania i przeciwdziałający wykluczeniu społecznemu.

Misja

- Tworzenie spójnego, skutecznego i dostępnego systemu wsparcia społecznego w Gminie Miejskiej Lubań poprzez współdziałanie instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i mieszkańców. Misją Gminy jest wzmacnianie integracji społecznej, aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem oraz rozwijanie lokalnych zasobów w sposób odpowiadający na zmieniające się potrzeby społeczne, z poszanowaniem godności i różnorodności każdego mieszkańca.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

1. Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin, w szczególności tych doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, poprzez rozwój zintegrowanych usług, wsparcie instytucjonalne i środowiskowe oraz edukację rodziców i opiekunów.

2. Tworzenie spójnej, dostępnej i włączającej polityki społecznej wobec seniorów oraz osób z niepełnościami, wspierającej ich samodzielność, aktywność i pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.

3. Systemowe przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez rozwój kompleksowych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, a także zapewnienie skutecznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

4. Ograniczanie problemu uzależnień poprzez skoordynowane działania profilaktyczne, terapeutyczne i interwencyjne, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz osób z grup ryzyka.

5. Budowanie systemu wsparcia zdrowia psychicznego mieszkańców poprzez rozwój lokalnej infrastruktury, zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy oraz działania edukacyjne promujące dobrostan psychiczny i przeciwdziałające stygmatyzacji.

6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ekonomicznemu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców, rozwój usług wspierających zatrudnienie oraz wzmacnianie lokalnych inicjatyw na rzecz równości szans i samodzielności.

Cel strategiczny I. Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin, w szczególności tych doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, poprzez rozwój zintegrowanych usług, wsparcie instytucjonalne i środowiskowe oraz edukację rodziców i opiekunów.

Cel operacyjny I. Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin, w szczególności tych doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, poprzez rozwój zintegrowanych usług, wsparcie instytucjonalne i środowiskowe oraz edukację rodziców i opiekunów

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	MOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Zamieszczanie informacji na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych, w celu promowania funkcji rodziny wspierającej	Funkcjonowanie na terenie Gminy rodzin wspierających	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy rodzin wspierających	MOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja różnorodnych usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, terapia rodzinna)	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych	MOPS, OWD, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
	Podniesienie jakości życia rodzin	Liczba świadczonych form usług społecznych		

Podejmowanie działań mających na celu ochronę małoletnich w ich rodzinach biologicznych oraz podejmowanie działań interwencyjnych mających na celu zabezpieczenie małoletnich w pieczy zastępczej	Poprawa sytuacji dzieci	Liczba dzieci, którym udzielono pomocy i wsparcia	MOPS, PCPR	Budżet Gminy
Kontynuowanie zapewnienia usług w postaci poradnictwa, w tym: socjalnego, rodzinnego, prawnego, psychologicznego oraz innych w ramach realizacji ustaw i projektów	Podniesienie jakości życia rodzin	Liczba osób objętych poradnictwem	MOPS, UM, OWD, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy	Liczba miejsc/stron internetowych, na których zamieszczono informacje	MOPS, UM, NGO, OWD, MKRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/ warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach	MOPS, MKRPA, ZI UM, OWD, placówki oświatowe placówki ochrony zdrowia, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń		

Utrzymanie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w już funkcjonujących placówkach oraz tworzenie nowych.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz możliwości załatwienia codziennych spraw	Liczba placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3	UM, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba miejsc w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3		
Kontynuowanie realizacji programu „Karta Dużej Rodziny”	Zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej dla rodzin z terenu Gminy	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	UM, MOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny II. Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego rozwoju w sferze fizycznej, psychicznej i społecznej

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi oraz placówkami wsparcia dziennego	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Liczba placówek, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka	UM, MOPS, placówki oświatowe, OWD	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Kontynuowanie działalności Ośrodka Wsparcia Dziennego oraz inicjowanie powstawania kolejnych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego, wsparcie rodziców/opiekunów	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży Liczba uczestników placówek wsparcia dziennego	UM, MOPS, OWD, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Organizowanie, wspieranie i promocja imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi	Wzrost integracji lokalnej rodzin z dziećmi	Liczba zorganizowanych imprez	UM, MOPS, OWD, placówki oświatowe, NGO, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba uczestników		
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy	Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	UM, OWD, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży	Podniesienie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym	MOPS, UM, placówki oświatowe, instytucje kultury, sportu i rekreacji, OWD, PPP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba dzieci i młodzieży uzyskujących wsparcie w postaci zasiłków i stypendiów szkolnych		

Cel strategiczny II. Tworzenie spójnej, dostępnej i włączającej polityki społecznej wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, wspierającej ich samodzielność, aktywność i pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.

Cel operacyjny I. Rozwój lokalnego systemu polityki senioralnej i wsparcia osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich form wsparcia i usług społecznych

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podejmowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej, publicznych środków transportu oraz małej architektury gminnej do potrzeb osób o szczególnych potrzebach	Zwiększenie możliwości przemieszczania się po obiektach infrastruktury gminnej oraz zwiększenie dostępu do szeregu usług osobom o szczególnych potrzebach	Liczba podjętych działań	UM, MOPS, placówki oświatowe, instytucje kultury, sportu i rekreacji,	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Kwota pozyskanego dofinansowania na zwiększenie dostępności usług i obiektów		
Rozwój wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz seniorów	Udzielanie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i seniorom, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych	Liczba osób, którym udzielono wsparcia	MOPS, UM, NGO, placówki oświatowe, instytucje kultury, sportu i rekreacji,	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych, w tymna rzecz osób chorych, z niepełnosprawnością oraz seniorów	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach	Liczba uczestników programów	MOPS, UM, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Zapewnienia profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez realizację usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością	MOPS, UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba osób objętych wsparciem asystentów		
Zapewnienie dostępności i rozwój usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych	Wsparcie osób zależnych w codziennym funkcjonowaniu	Liczba beneficjentów usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych	MOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych		
Zabezpieczenie pobytu mieszkańców Gminy w domach pomocy społecznej	Zapewnienie pobytu mieszkańców Gminy w DPS, w przypadkach braku możliwości pozostania w środowisku	Liczba mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej	MOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Utworzenie na terenie Gminy domu pomocy społecznej	Rozbudowanie lokalnej infrastruktury wsparcia i opieki nad osobami zależnymi	Liczba miejsc w domu pomocy społecznej	UM, MOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym	Poprawa warunków bytowych seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba osób objętych pomocą materialną	MOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Odciążenie opiekunów nieformalnych osób zależnych	Poprawa funkcjonowania opiekunów osób z niepełnosprawnościami	Liczba osób uczestniczących m. in. w programie „Opieka Wytchnieniowa”	UM, MOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Włączenie usług transportowych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, do oferty usług społecznych	Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami, w zakresie przemieszczania się po obszarze Gminy oraz przeciwdziałania wykluczeniu transportowemu	Liczba osób korzystających z usług transportowych	MOPS, UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel operacyjny II. Włączenie społeczne osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz podejmowanie działań w celu ich aktywizacji

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba podjętych działań promujących	MOPS, UM, KPP, UTW, NGO, OWD, placówki oświatowe, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Realizacja akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych	Wzrost świadomości i kompetencji w zakresie bezpieczeństwa wśród osób starszych	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów	MOPS, UM, KPP, UTW, NGO, OWD, placówki oświatowe, instytucje kultury,	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

			sportu i rekreacji, straż miejska	
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie umiejętności osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów	Poprawa dostępności do zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami Wzrost aktywności społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach	MOPS, UM, UTW, NGO, placówki oświatowe, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup	Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami	Liczba zrealizowanych projektów/programów Liczba uczestników	MOPS, UM	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Kontynuowanie i zabieganie o utworzenie nowych dziennych placówek aktywizacji i integracji osób w wieku senioralnym (UTW, klub seniora) oraz rozwój infrastruktury w tym zakresie	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek dziennych dla seniorów Liczba uczestników	UM, UTW, NGO, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Inicjowanie powstania podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego	Liczba funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej	UM, MOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

	uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym			Fundusze Europejskie
Utworzenie i rozwój placówek organizujących reintegrację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami w formie dziennego (np. ŚDS, WTZ) na terenie Gminy	Poprawa społecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zwiększenie szans na zdobycie zatrudnienia	Liczba funkcjonujących placówek reintegracji społeczno-zawodowej dla osób z niepełnosprawnością	UM, MOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel strategiczny III. Systemowe przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez rozwój kompleksowych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, a także zapewnienie skutecznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.

Cel operacyjny I. Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Poprawa funkcjonowania rodzin doznających przemocy domowej	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia Liczba wszczętych procedur Liczba zakończonych procedur	MOPS, MKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej, również poza terenem Gminy (OIK, dom samotnej matki)	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba działań informacyjnych	MOPS, UM, MKRPA, ZI, ŁCR, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowej	Budżet Gminy Budżet Państwa

Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”	Liczba uczestników szkoleń	UM, MOPS, MKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych	ZI	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba udzielonych porad	UM, MOPS, ZI, MKRPA, OWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba osób, którym udzielono porad		
Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy domowej	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej	MOPS, ZI	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej na podstawie stosownych porozumień ze specjalistycznymi placówkami	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej	MOPS, ZI, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa

Umożliwienie osobom doświadczającym przemocy domowej skorzystania ze specjalistycznego wsparcia oferowanego przez placówki zlokalizowane w sąsiednich gminach, na podstawie stosownych porozumień oraz zabezpieczenie środków na zapewnienie transportu do w/w placówek	Zapewnienie specjalistycznych form wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba placówek spoza terenu gminy, z którymi nawiązano współpracę	MOPS, UM, ZI	Budżet Gminy Budżet Państwa
---	---	--	--------------	--------------------------------

Cel operacyjny II. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie właściwego reagowania na przemoc domową

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Edukacja mieszkańców na temat form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie różnych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UM, KPP, MKRPA, MOPS, NGO, placówki oświatowe, OWD, UTW, KS, placówki ochrony zdrowia, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

<p>Udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej oraz realizacja lokalnych kampanii</p>	<p>Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy</p>	<p>Liczba ogólnopolskich kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina</p> <p>Liczba zrealizowanych przez Gminę lokalnych kampanii</p>	<p>MOPS, MKRPA, ZI, KPP, UM, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, instytucje kultury, sportu i rekreacji</p>	<p>Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie</p>
<p>Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy</p>	<p>Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy</p>	<p>Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych</p> <p>Liczba zorganizowanych działań</p>	<p>MOPS, UM, KPP, MKRPA, ZI, OWD, placówki oświatowe PCPR, instytucje kultury, sportu i rekreacji</p>	<p>Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie</p>

Cel strategiczny IV. Ograniczanie problemu uzależnień poprzez skoordynowane działania profilaktyczne, terapeutyczne i interwencyjne, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz osób z grup ryzyka.

Cel operacyjny I. Ograniczanie negatywnych skutków społecznych uzależnień na terenie Gminy oraz podejmowanie działań pomocowych względem osób uzależnionych i ich rodzin

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące	MKRPA, MOPS, PK	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla Osób i Rodzin z Problemem Uzależnienia oraz Przeciwdziałania Przemocy, w celu przeciwdziałania problemowi uzależnień w Gminie	Zwiększenie pomocy dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	Liczba osób korzystających z poradnictwa w Punkcie	MKRPA, UM	Budżet Gminy, Budżet Państwa

Kontynuowanie działalności stowarzyszeń i grup samopomocowych dla osób uzależnionych, a także rozwój ruchu samopomocowego dla dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom	Liczba funkcjonujących grup	MKRPA, UM, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe	Liczba wniosków skierowanych do sądu	MKRPA	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Liczba wydanych opinii				

Cel operacyjny II. Podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących problemu uzależnień				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie realizacji programów profilaktycznych , rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki	MKRPA, UM, NGO, OWD, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba przeprowadzonych programów		
Dalsza realizacja warsztatów i innych form edukacji pozaszkolnej, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień	Liczba zrealizowanych warsztatów i innych form edukacyjnych	Placówki oświatowe, UM, MKRPA, NGO, placówki ochrony zdrowia, instytucje kultury, sportu i rekreacji	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i sprzedawców dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu	Spadek dostępności alkoholu dla osób nieletnich	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami	MKRPA	Budżet Gminy Budżet Państwa
	Zwiększenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży			

Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia	MKRPA, UM, KPP, SM, NGO, OWD, instytucje kultury, sportu i rekreacji, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu Liczba punktów sprzedaży alkoholu	RM, UM	Budżet Gminy
Organizacji szkoleń dla członków MKRPA, a także dla innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, funkcjonariuszy Policji) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	UM, MKRPA	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel strategiczny V. Budowanie systemu wsparcia zdrowia psychicznego mieszkańców poprzez rozwój lokalnej infrastruktury, zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy oraz działania edukacyjne promujące dobrostan psychiczny i przeciwdziałające stygmatyzacji.

Cel strategiczny I. Poprawa dostępności do pomocy dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Poprawa funkcjonowania osób chorujących psychicznie w środowisku rodzinnym i społecznym	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	MOPS, NGO, Podmioty prywatne	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów w zakresie zdrowia psychicznego	Liczba przeprowadzonych działań	MOPS, UM, NGO, ŁCR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

<p>Zapewnienie bezpłatnego wsparcia mieszkańcom Gminy w zakresie zdrowia psychicznego, również tym nieobjętym systemem pomocy społecznej</p>	<p>Podniesienie poziomu dobrostanu psychicznego mieszkańców</p>	<p>Liczba osób objętych bezpłatnym wsparciem psychologicznym i psychiatrycznym Liczba miejsc świadczących bezpłatne wsparcie psychologiczne i psychiatryczne</p>	<p>UM, PK, NGO, placówki ochrony zdrowia</p>	<p>Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie</p>
<p>Wczesna profilaktyka dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego</p>	<p>Ograniczenie problemów w zakresie zdrowia psychicznego u dzieci i młodzieży</p>	<p>Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów Liczba uczestników programów/warsztatów</p>	<p>UM, placówki oświatowe, OWD</p>	<p>Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie</p>

Cel strategiczny VI. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ekonomicznemu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców, rozwój usług wspierających zatrudnienie oraz wzmacnianie lokalnych inicjatyw na rzecz równości szans i samodzielności.

Cel operacyjny I. Włączenie społecznie osób dotkniętych ubóstwem oraz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną	MOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa	Niwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem	Liczba dzieci i młodzieży objętych zajęciami wyrównawczymi/kompensacyjnymi	UM, OWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Realizacja zadania własnego gminy, w zakresie udzielania schronienia osobom bezdomnym, na podstawie porozumień z innymi gminami/powiatami	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności	Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia	MOPS, UM	Budżet Gminy Budżet Państwa

Podjęcie działań w celu utworzenia na terenie Gminy placówki skierowanej dla osób w kryzysie bezdomności (np. schroniska, noclegowni, ogrzewalni)	Zwiększenie zasobów Gminy w zakresie wsparcia osób w kryzysie bezdomności	Liczba funkcjonujących placówek dla osób w kryzysie bezdomności na terenie Gminy	UM, MOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Inicjowanie utworzenia na terenie Gminy placówki realizującej reintegrację społeczno-zawodową osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem	Wzmacnianie potencjału osobistego osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem oraz pomoc w powrocie do pełnienia ról społecznych i zawodowych	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek	UM, MOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba uczestników		

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Miejskiej Lubań. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2035 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku przewidywaną na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu.

Tabela 37. Ramy finansowe Strategii

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	OGÓŁEM
2023	937 913	6 697 744	70 380	55 584	11 331 807	19 093 428
2024	1 019 743	8 321 736	0	52 011	14 007 451	23 400 941
2025 ¹⁷	1 106 154	10 710 798	0	64 635	15 788 514	27 670 101
PROGNOZA						
2026	1 133 808	10 978 568	0	66 250	16 183 227	28 361 854
2027	1 162 153	11 253 032	0	67 907	16 587 808	29 070 900
2028	1 191 207	11 534 358	0	69 604	17 002 503	29 797 672
2029	1 220 987	11 822 717	0	71 344	17 427 565	30 542 614
2030	1 251 512	12 118 285	0	73 128	17 863 254	31 306 180
2031	1 282 800	12 421 242	0	74 956	18 309 836	32 088 834
2032	1 314 870	12 731 773	0	76 830	18 767 582	32 891 055
2033	1 347 741	13 050 067	0	78 751	19 236 771	33 713 331
2034	1 381 435	13 376 319	0	80 720	19 717 690	34 556 165
2035	1 415 971	13 710 727	0	82 738	20 210 633	35 420 069

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

¹⁷ Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla gminy miejskiej Lubań

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035, obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 38. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miasta Lubań o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035”	IV kwartał 2025 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2035 r.
Etap III	Monitoring	Do 31 marca każdego roku w okresie od 2027 r. do 2035 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii	I kwartał 2036 r.

Źródło: Opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem możliwym do aktualizacji i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Należy jednak pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. MOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii, MOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze Gminy rozumiane jest jako: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopaństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- informacja o postępach wdrażania Strategii,
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach,
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Do oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, podmiotów odpowiedzialnych i współrealizujących sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja dotycząca realizacji Strategii przygotowywana będzie przez MOPS i zawarta w corocznie składanych raportach z monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035, w terminie do 30 kwietnia począwszy od roku 2027 do końca okresu monitorowania i ewaluacji.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy miejskiej Lubań do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości aktualne oznaczają dane dla roku 2024, natomiast wartości docelowe wskazują pożądaną wartość, oznaczającą osiągnięcie poszczególnych celów w 2035 roku.

Tabela 39. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość aktualna	Wartość docelowa
1.	Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin, w szczególności tych doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych, poprzez rozwój zintegrowanych usług, wsparcie instytucjonalne i środowiskowe oraz edukację rodziców i opiekunów	Liczba asystentów rodziny	2	do 3
		Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	22	do 40
		Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	23	poniżej 20
		Liczba funkcjonujących w Gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	1	2
2.	Tworzenie spójnej, dostępnej i włączającej polityki społecznej wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, wspierającej ich samodzielność, aktywność i pełne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych	40	poniżej 50
		Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnościami	0	min. 2
		Liczba osób objętych wsparciem asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnościami	0	min. 5
		Liczba beneficjentów opieki wytchnieniowej	9	min. 5
		Liczba placówek realizujących aktywizację społeczno-zawodową w formie dziennej dla osób z niepełnosprawnością	0	1
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność	54	do 60

		Liczba domów pomocy społecznej na terenie Gminy	0	1
		Liczba dziennych placówek aktywizacji seniorów (np. klub seniora, UTW)	2	min. 3
3.	Systemowe przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez rozwój kompleksowych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, a także zapewnienie skutecznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą	Liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych	38	do 40
		Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	31	poniżej 30
		Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”	98	poniżej 100
		Udział dzieci w ogólnej liczbie osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” [w %]	61,5	poniżej 50
		Liczba zrealizowanych projektów edukacyjno-informacyjnych dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży z zakresu zjawiska przemocy domowej	6	min. 5
4.	Ograniczanie problemu uzależnień poprzez skoordynowane działania profilaktyczne, terapeutyczne i interwencyjne, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci,	Liczba punktów informacyjno-konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin	1	min. 1
		Liczba stowarzyszeń abstynenckich i grup samopomocowych dla osób uzależnionych	6	min. 5

	młodzieży oraz osób z grup ryzyka	Liczba grup samopomocowych dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA)/ osób współuzależnionych	0	min. 1
		Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, objętych Systemem Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego	4	min. 4
		Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie	285	poniżej 280
5.	Budowanie systemu wsparcia zdrowia psychicznego mieszkańców poprzez rozwój lokalnej infrastruktury, zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy oraz działania edukacyjne promujące dobrostan psychiczny i przeciwdziałające stygmatyzacji	Liczba beneficjentów specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	do 10
		Liczba porad udzielonych w Poradni Zdrowia Psychicznego	1 831	do 2 500
6.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ekonomicznemu poprzez aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców, rozwój	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy [%]	38,7	poniżej 35,0

usług wspierających zatrudnienie oraz wzmacnianie lokalnych inicjatyw na rzecz równości szans i samodzielności	Udział bezrobotnych mieszkańców w wieku powyżej 50 lat, w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy [%]	31,3	poniżej 30,0
	Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia	25	do 30
	Liczba placówek skierowanych dla osób bezdomnych w Gminie (np. schronisko, ogrzewalnia, noclegownia)	0	min. 1

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań na lata 2026-2035 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Lubań, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Gminy. Będzie ona podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy miejskiej Lubań i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określenie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy miejskiej Lubań, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
3. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
4. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych, [w:] Badania problemów społecznych 2, pod red. J. Kwaśniewskiego, Prace Katedry Socjologii Norm, Dewiacji i Kontroli Społecznej IPSIR UW, T. VIII, Warszawa 2006.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
6. Pieprzny S., Powiat i Gmina w systemie bezpieczeństwa lokalnego – możliwości i ograniczenia w: Studia Iuridica LXXXV, Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Rzeszowski, 2020.
7. Przewłocka J., CAWI - specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju.
8. Raport o stanie Miasta Lubań za rok 2022, 2023 i 2024 rok.
9. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
10. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lubaniu za 2024 rok.
12. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych.
13. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
14. Zarządzenie nr 183/2024 Burmistrza Miasta Lubań z dnia 26 września 2024 r. sprawie zmiany Zarządzenia nr 154/2023 Burmistrza Miasta Lubań z dnia 5 września 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Lubaniu.

Źródła internetowe:

1. <https://bdl.stat.gov.pl>
2. <https://www.psychiatriapolska.pl>
3. <https://mapa.wyniki.edu.pl>
4. <https://www.polskawliczbach.pl>
5. <https://luban.pl>

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Informacje dotyczące metodologii badawczej	17
Rysunek 2. Położenie gminy miejskiej Lubań na tle powiatu, województwa i kraju	20
Rysunek 3. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy miejskiej Lubań według poszczególnych klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)	26
Rysunek 4. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=285	45
Rysunek 5. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=235	68
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego	133
Rysunek 7. Wizja i misja Strategii	134

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	10
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie miejskiej Lubań w porównaniu do powiatu lubańskiego, województwa dolnośląskiego i kraju na przestrzeni lat 2022-2024.....	22
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2022-2024 (w procentach)	23
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie miejskiej Lubań, powiecie lubańskim, województwie dolnośląskim i kraju w 2024 roku (w procentach).....	23
Tabela 5. Liczba osób uczęszczających do publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie gminy miejskiej Lubań w latach 2022-2024	28
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej w gminie miejskiej Lubań w porównaniu do powiatu lubańskiego w 2024 roku	36
Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie miejskiej Lubań na przestrzeni lat 2022-2024	39
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2022-2024.....	42
Tabela 9. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2022-2024	42
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024	42
Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=204	56
Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=65	57
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=155	59

Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=155.....	59
Tabela 16. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=19 .	65
Tabela 17. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=20	65
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=63	71
Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=12	73
Tabela 20. Jakie były to substancje? N=12.....	74
Tabela 21. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=59	76
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=51	77
Tabela 23. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=49	78
Tabela 24. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=51	78
Tabela 25. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=227	81
Tabela 26. Dane dotyczące pobytu dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności za ich pobyt za lata 2022-2024.....	88
Tabela 27. Liczba i kwota przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych ogółem na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych].....	92
Tabela 28. Liczba oraz kwota przyznanych specjalnych zasiłków opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych].....	93
Tabela 29. Działania MKRPA w gminie miejskiej Lubań w latach 2022-2024	100
Tabela 30. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2022-2024.....	100
Tabela 31. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych/ roboczych w latach 2022-2024.....	112
Tabela 32. Odpłatność gminy miejskiej Lubań za pobyt jej mieszkańców w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024.....	122
Tabela 33. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy miejskiej Lubań w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2022-2024	127
Tabela 34. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy miejskiej Lubań oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w porównaniu do powiatu lubańskiego na przestrzeni lat 2022-2024	127
Tabela 35. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024	130
Tabela 36. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024	130
Tabela 37. Liczba osób bezdomnych, którzy skorzystali ze schronienia oraz kwota poniesiona na ten cel w latach 2022-2024	131
Tabela 38. Ramy finansowe Strategii	158
Tabela 39. Harmonogram wdrażania Strategii.....	159

Tabela 40. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	163
---	-----

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy miejskiej Lubań z podziałem na płeć w latach 2022-2024	21
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie lubańskim, województwie dolnośląskim oraz Polsce w latach 2022-2024 (stan na koniec roku, w procentach)	24
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność na terenie gminy miejskiej Lubań w latach 2022-2024	25
Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w gminie miejskiej Lubań na tle powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego w latach 2022-2024	27
Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy miejskiej Lubań, powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego na przestrzeni lat 2021-2023 (w procentach)	29
Wykres 6. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu gminy miejskiej Lubań, powiatu lubańskiego i województwa dolnośląskiego w 2024 roku (w procentach)	30
Wykres 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie miejskiej Lubań, powiecie lubańskim oraz województwie dolnośląskim w latach 2022-2024	33
Wykres 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie miejskiej Lubań, powiecie lubańskim i województwie dolnośląskim na przestrzeni lat 2022-2024	39
Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (finansowej i niefinansowej) w gminie miejskiej Lubań w latach 2022-2024.....	41
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej	43
Wykres 11. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=285	46
Wykres 12. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=285	46
Wykres 13. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=285	48
Wykres 14. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=285	49
Wykres 15. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=285	50
Wykres 16. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=285	51
Wykres 17. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=285	51

Wykres 18. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=285	52
Wykres 19. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=285	53
Wykres 20. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=285	54
Wykres 21. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=285	55
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=285	56
Wykres 23. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=285	57
Wykres 24. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=285	58
Wykres 25. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=285	60
Wykres 26. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=285	61
Wykres 27. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=285	62
Wykres 28. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny uczestniczy w grach hazardowych lub korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=285	63
Wykres 29. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=285	64
Wykres 30. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy? N=285	64
Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=285	66
Wykres 32. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą która: N=285	66
Wykres 33. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, groźenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=285....	67
Wykres 34. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=235	69
Wykres 35. Klasa: N=235	69
Wykres 36. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=235	70
Wykres 37. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=235	72
Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=235	73
Wykres 39. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=235.....	75

Wykres 40. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=235	76
Wykres 41. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=235	77
Wykres 42. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=235	79
Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=235	79
Wykres 44. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=235.....	80
Wykres 45. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=235.....	82
Wykres 46. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=235	83
Wykres 47. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=235	84
Wykres 48. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024	86
Wykres 49. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na przestrzeni lat 2022-2024.....	87
Wykres 50. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych]	87
Wykres 51. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024.....	91
Wykres 52. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024 .	93
Wykres 53. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi na przestrzeni lat 2022-2024	97
Wykres 54. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024	99
Wykres 55. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie miejskiej Lubań na przestrzeni lat 2022-2024.....	102
Wykres 56. Liczba dorosłych mieszkańców gminy miejskiej Lubań przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024.....	103
Wykres 57. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2022-2024 ..	113
Wykres 58. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie miejskiej Lubań w latach 2022-2024.....	114
Wykres 59. Liczba osób doznających przemocy domowej, korzystającej ze specjalistycznego poradnictwa w latach 2022-2024.....	115

Wykres 60. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie miejskiej Lubań na przestrzeni lat 2022-2024.....	119
Wykres 61. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024	120
Wykres 62. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024	121
Wykres 63. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024	125
Wykres 64. Mieszkańcy gminy miejskiej Lubań zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024	126
Wykres 65. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2022-2024	129
Wykres 66. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024	131

